

krajská
knižnica
v žiline

KRAJSKÁ KNIŽNICA v ŽILINE

SPRÁVA o činnosti a hospodárení kultúrnej organizácie v pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

2018

/výťah/

plná verzia je k dispozícii na metodickom oddelení knižnice

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto knižnice v národnom knižničnom systéme, vzájomná koordinácia a kooperácia

1.1. Poslanie knižnice a jej funkcie

Krajská knižnica v Žiline je príspevkovou organizáciou Žilinského samosprávneho kraja a v zmysle svojej zriaďovacej listiny pôsobí ako kultúrna, informačná, vedecká a vzdelávacia inštitúcia, poskytujúca v rámci svojej územnej pôsobnosti všeobecný a neobmedzený prístup občanov k informáciám. V spolupráci s Oddelením pre rozvoj knižničného systému (ORKS) Slovenskej národnej knižnice v Martine (SNK) a Odborom kultúry Úradu Žilinského samosprávneho kraja je koordináčnym, vzdelávacím, štatistickým, metodickým a odbornou-poradenským strediskom pre regionálne knižnice v Žilinskom kraji a pre verejné knižnice v okresoch Žilina a Bytča. Zabezpečuje zároveň úlohy spojené s koordináciou bibliografickej a edičnej činnosti a úlohy spojené s dokumentovaním stavu a rozvojom knižnično-informačných služieb verejnosti v kraji. Krajská knižnica v Žiline (KKŽ) ako jedna z ôsmich krajských knižníc na Slovensku, ktoré v rámci svojej územnej pôsobnosti predstavujú nosné články slovenského verejného knihovníctva, sa snaží o poskytovanie komplexných knižnično-informačných služieb rozsiahlej časti populácie.

Zhodnotenie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov činnosti Krajskej knižnice v Žiline je podrobne rozpracované v časti Odborná činnosť knižnice.

1.2. Plnenie prioritných úloh v roku 2018

1.2.1. Realizovať úlohy vyplývajúce zo zriaďovacej listiny Krajskej knižnice v Žiline.

Krajská knižnica v Žiline sa vo svojej činnosti odvoláva aktuálne na štyri zakladateľské listiny (vrátane dodatkov):

- Zriaďovaciu listinu Krajskej štátnej knižnice s platnosťou od 1.1.1997,
- zmenu a dodatok Zriaďovacej listiny Krajskej štátnej knižnice platnej od 1.9.1998,
- doplnok č.2 k zriaďovacej listine z 1.4.2002 (zmena názvu knižnice na Žilinskú knižnicu),
- dodatok č.3 k zriaďovacej listine Žilinskej knižnice zo 4.9.2008 (zmena názvu na Krajskú knižnicu v Žiline),
- dodatok č.4 k zriaďovacej listine Krajskej knižnice v Žiline z 10.10.2008 (zmena IČO),
- dodatok č.5 k zriaďovacej listine Krajskej knižnice v Žiline z 10.11.2009 (úprava hospodárenia)

Zriaďovacia listina, vydaná Krajským úradom v Žiline dňa 1. januára 1997, definuje knižnicu ako kultúrnu, informačnú a vzdelávaciu inštitúciu, v zmysle neskorších dodatkov aj ako vedeckú inštitúciu. Pre Krajskú knižnicu v Žiline je prioritou najmä poskytovanie knižnično-informačných služieb obyvateľom a návštevníkom regiónu v rámci svojej územnej pôsobnosti v čo najväčšej komplexnosti a kvalite a sprístupňovanie svojich fondov pre všetkých občanov bez obmedzenia. Úspešnosť v ich plnení dokazuje postavenie knižnice ako jednej z najnavštevovanejších kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Dôležitá je tiež snaha knižnice vytvárať vhodné podmienky pre tých, ktorí majú prístup k dokumentom a informáciám obmedzený, t.j. pre sociálne a zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľov. V súlade s vývojom v slovenskom i zahraničnom verejnom knihovníctve rastie dôležitosť knižnice ako komunitného centra.

Nároky na knižnice vzrastajú úmerne s nárokmi, ktoré na moderného človeka kladie dnešná informačne vyspelá spoločnosť. Knižnica je miestom, kde sa informácie koncentrujú buď vo fy-

zickej podobe alebo je spojivom na ceste do virtuálneho sveta a k informáciám uloženým vo vzdialených informačných zdrojoch. Aby knižnica dokázala reagovať na stále náročnejšie požiadavky, potrebuje dostatočné finančné, personálne a materiálne zázemie. Úroveň knižnice sa odvíja od podmienok, ktoré sú v tejto oblasti vytvárané zriaďovateľom knižnice, možnosťami a úspešnosťou získavania financií z mimorozpočtových zdrojov a v neposlednom rade inovatívnym prístupom vedenia knižnice. K plneniu svojich funkcií pristupovala knižnica v súlade s naplánovanými úlohami, ktorých realizácia je podrobne rozpracovaná v jednotlivých kapitolách podľa štruktúry materiálu.

1.2.2. Zabezpečovať na relatívne optimálnej úrovni informačné zdroje pre používateľov knižnično-informačných služieb KKŽ s prihliadnutím na požiadavky používateľského zázemia knižnice. Približovať sa v oblasti doplňovania fondov k štandardom verejných knižníc vydaných MK SR.

1.2.2.a. Zdokonaľovať profiláciu a spracovávanie knižničného fondu (KF), zvyšovať jeho objem a kvalitu na základe určených priorít a požiadaviek používateľov a s prihliadnutím na štandardy verejných knižníc pre oblasť doplňovania KF. Využívať aj nástroj deziderát v rámci knižnično-informačného systému (KIS) Clavius na monitorovanie a uspokojovanie konkrétnych požiadaviek používateľov.

Výpožičný proces v knižnici ako základ jej knižničných služieb sa odvíja od kvalitne vybudovaného knižničného fondu a schopnosti knihovníkov tento fond spracovávať a poskytovať. Jeho kvalitu a kvantitu neovplyvňuje len ročný prírastok získaný aktuálnym doplňovaním, ale najmä niekoľkoročný vývoj, odrážajúci akvizíčnú politiku a finančné možnosti na jej podporu. Rozpočet zriaďovateľa, schopnosť knižnice získavať mimorozpočtové zdroje a v nemalej miere aj náklonnosť inštitucionálnych a individuálnych darcov ovplyvňujú množstvo i kvalitu dokumentov, ktoré knižnica získa v priebehu roku a sumárne aj v priebehu dlhšieho obdobia.

Slovenské knižnice sa v oblasti doplňovania snažia riadiť štandardami verejných knižníc, ktoré medzi inými ukazovateľmi definujú optimálnu situáciu v akvizícii dokumentov. Mesto Žilina má podľa posledných štatistických prehľadov 80 915 obyvateľov, pre ktorých by knižnica mala kúpou alebo darom získať ročne do fondu 10 519 KJ. Napriek tomu, že rok 2018 bol v porovnaní s inými rokmi pre knižnicu priaznivý, za odporúčaniami s prírastkom 7 778 KJ (vrátane darov) zaostávala o 2 741 KJ. Keďže sklz za optimálnym prírastkom je viacročný, deficit sa sústavne prehlbuje. Používatelia knižnice v nej nenachádzajú dokumenty v takej miere, ako by si želali.

V roku 2018 krajská knižnica získala do svojho fondu 7 778 KJ, z toho 4 891 KJ získala kúpou a zvyšok, 2 887 KJ získala od individuálnych a inštitucionálnych darcov. V bode 1.2.2.d. sú rozpísané mimorozpočtové zdroje na nákup knižničného fondu.

Zosúladenie nákupu s požiadavkami používateľov je dôležité aj z dôvodu vyššie zmieňovanej skutočnosti; knižnica nemôže uspokojovať všetky požiadavky na doplňovanie dokumentov zo strany rôznorodého spektra svojich používateľov, preto sa v akvizíčnej politike snaží čo najviac reagovať na opakujúce sa podnety na doplňovanie nových kníh. Požiadavky prijíma na každom odbornom úseku prostredníctvom svojich pracovníkov, pomocných evidencií a cez katalóg Carmen (dezideráta), v rámci ktorého prihlásení používatelia adresujú svoje požiadavky priamo na oddelenie knižnično-informačných fondov.

1.2.2.b. Priebežne uskutočňovať aktualizáciu a očistu knižničného fondu a jeho revíziu v zmysle plánu revízií KKŽ. Zabezpečovať ochranu knižničného fondu obaľovaním, lepením, aplikáciou ochranných etikiet.

V roku 2018 knižnica nerealizovala žiadnu čiastkovú revíziu v centrálnej budove ani na svojich pobočkách. Venovala však zvýšené úsilie očiste fondu od tých knižničných jednotiek, ktoré nadbytočne zahlcovali jej priestory a ktoré si dlhšiu dobu nenašli svojho používateľa z dôvodu fyzického alebo morálneho opotrebovania. Rozsiahle vyradovanie, ktoré bolo a je viacročnou úlohou knižnice smerom k archívnym fondom a zároveň bežnou knižničnou praxou posunul stav v aktualizácii fondu pozitívnym smerom, a to aj napriek mínusovej hodnote v jeho medziročnom stave. Zároveň sa postupne vytvorili priestorové podmienky pre presuny, ktoré knižnica plánovala v súvislosti s vytváraním nových kútikov a rekonštrukciou, postupne realizovanou na každom podlaží.

Vzhľadom na to, že očista fondu bola hĺbková a zároveň sa ešte vyradovali KJ posúdené predchádzajúcimi veľkými revíziami, počet úbytkov prekročil 13 tis. KJ. Vzhľadom na nižší ročný prírastok ako úbytok bol čistý prírastok fondu záporný. Z vyššie uvedených dôvodov bol výsledok odôvodniteľný.

Vid' Odborná časť 1.1 Knižničné fondy.

Vzhľadom na nízku obmenu fondov sa knižnica snaží chrániť všetky dokumenty pred poškodením a stratami v rozsahu, ktorý jej dovoľujú finančné podmienky. Od roku 2014 začala knihy chrániť prebalom do novej priehľadnej polyesterovej fólie z firmy CEIBA, ktorá je z ochranného i estetického hľadiska prijateľnejšia. Knižnica balí do kvalitnejšej fólie všetky nové knihy a výberovo prebaľovala z poškodených obalov aj staršie exempláre.

(Bližšie rozpracované v Odbornej činnosti – Ochrana fondov).

1.2.2.c. Dôsledne pristupovať k vymáhaniu nedobytných kníh.

Knižnično-informačný systém Clavius má definovaný upomienkový systém, podľa ktorého porovnáva čas výpožičky s nastavenými výpožičnými dobami a ich prekročenie ihneď rieši podľa upomienkových schém. Výška upomienok nie je vysoká, ale je diferencovaná podľa počtu dní a počtu vypožičaných knižničných dokumentov a teda pri vyššom počte kníh a vyššom počte dní je efektívnym nástrojom na lepší obrat kníh vo fonde. V roku 2018 knižnica vyzbierala v podobe sankčných poplatkov 15 280 €.

Zároveň sa knižnica snaží eliminovať straty vyplývajúce z dlhodobu nezodpovedného správania sa niektorých svojich používateľov. Vymáhaniu nedobytných kníh a agende s tým súvisiacej sa systematicky venuje jeden z pracovníkov KKŽ.

V roku 2018 knižnica zaslala 64 predžalobných upomienok a vďaka tomu sa do knižnice vrátilo 74 kníh.

1.2.2.d. Získavať prostriedky z mimorozpočtových zdrojov na nákup knižničných fondov (napr. z Fondu na podporu umenia, Grantového systému Mesta Žilina a pod.).

Finančné prostriedky získané od iných subjektov cestou grantov a finančných darov na nákup knižničných dokumentov sú každoročne významným prínosom do akvizičnej činnosti knižnice. Vo finančnom vyjadrení napr. v roku 2016 získala knižnica 11 237 € a v roku 2017 16 315 €. Rok 2018 bol preto so sumou 19 403 € jedným z najlepšie pokrytých mimorozpočtovými prostriedkami; takto získané zdroje tvorili 27 % z celkovej sumy na nákup kníh, periodík a špeciálnych

dokumentov. Podstatnou mierou k tomu prispel *Fond na podporu umenia*, ktorý najvyššou sumou v histórii – 18 tis. € podporil projekt Akvizícia knižničných fondov.

Ostatné mimorozpočtové zdroje sú rozpísané v časti Grantové a mimorozpočtové zdroje na nákup KF Odborná časť 1.1. Knižničný fond.

1.2.2.e. Zefektívňovať spracovávanie knižného fondu na úrovni krajskej knižnice i na úrovni regionálnych knižníc ŽSK z pozície správcu Súborného katalógu knižníc ŽSK.

Krajská knižnica v Žiline je správcom súborného katalógu regionálnych knižníc Žilinského kraja. Jeho technologickým základom je KIS Clavius, ktorý všetky spolupracujúce knižnice prevádzkujú od r. 2012. Katalogizátori týchto knižníc sa stretli dvakrát na spoločných pracovných rokovaníach, v centre ktorých stála aj otázka zjednocovania bibliografických záznamov a ich neduplicitné zobrazovanie v katalógu.

Práca na zjednotení záznamov v súbornom katalógu je dlhodobý proces a vyžaduje si opravy v lokálnych katalógoch knižníc, čo predstavuje vyššie personálne nasadenie v jednotlivých knižniciach a prísne dodržiavanie pravidiel katalogizačného záznamu. Keďže neexistuje inštitucionálna autorita, ktorá by jednoznačne garantovala správnosť záznamov a umožňovala ich včasné preberanie do lokálnych katalógov, je vytváraný priestor na individuálny prístup pri spracovaní záznamu, na konci ktorého stojí neželaná duplicita záznamov. Implementácia pravidiel RDA, ktorá začala v roku 2018, by mala byť nástrojom k vyššej unifikácii záznamov.

1.2.3. Modernizovať a kvalitatívne rozvíjať poskytované knižnično-informačné služby.

1.2.3.a. Zabezpečovať kvalitné tradičné informačné pramene z rôznych vednoodborových disciplín, ale aj z oblasti krásnej literatúry pre všetky vekové skupiny. Realizovať výpožičky elektronických kníh (viď bod 1.2.2. a. a bod 1.2.2.d.).

Prioritným médiom súčasnej verejnej knižnice, ktorá je zameraná na používateľov rôznych vekových skupín a s rôznou úrovňou počítačových zručností je kniha na papierovom nosiči. O jej zatiaľ neprekonanom význame hovorí štatistika knižničného fondu, podľa ktorej z 282 709 KJ tvoria špeciálne dokumenty 2,24 %. Je teda aj dominantným prvkom vo výpožičnom procese, a to aj z toho dôvodu, že súčasná celospoločenská situácia a autorsko-právna legislatíva nevytvára pre sprístupňovanie iných typov dokumentov vhodné podmienky. Túto skutočnosť odráža aj štruktúra prírastkov, ktoré knižnica získala do svojho fondu; zo 7 778 nových KJ bolo len 48 iných dokumentov, žiadny z nich nebol elektronický. Na jej základe je možné dokumentovať aj snahu o rovnomerné zastúpenie literatúry určenej deťom, mládeži a dospelým a zastúpenie literatúry podľa členenia na krásnu a odbornú /viď odbornú časť/.

Rok 2018 na tomto fakte nič nezmenil, tak ako sa nezmenil ani blokovaný prístup KKŽ do Slovenskej digitálnej knižnice. Knižnica sa snaží záujem o elektronické knihy uspokojovať prostredníctvom sprístupňovania elektronických kníh cez poskytovateľa eReading.

1.2.3.b. Realizovať výpožičky elektronických kníh. Okrem platformy eReading.cz hľadať ďalšie možnosti rozširovania zdrojov pre realizáciu tejto služby.

Od roku 2014, kedy krajská knižnica ako prvá verejná knižnica na Slovensku začala sprístupňovať výpožičky elektronických kníh, zvýšil sa ich počet z 3 200 na 6 874. Spoločnosť eReading.cz sa spojila v r. 2017 so spoločnosťou Palmknihy.cz a pre používateľov knižnice sa tak dvojnásobne rozšíril virtuálny fond. Výhodou je prepojenie záznamov elektronických kníh v ponuke

e-výpožičiek s katalógom knižnice a fyzickými dokumentmi, ktoré knižnica vlastní v knižničnom fonde. Celkovo od trvania služby si používatelia požičali 510 e-knží, z toho 52 v r.2018.

Od r. 2016 knižnica umožňuje požičať si domov čítačky elektronických kníh Pocketbook 626 Touch Lux 3, ktoré získala z projektu Knižnica pre všetkých s podporou Nadácie KIA Motors Slovakia.

1.2.3.c. Formou výpožičiek spoločenských hier a hračiek rozšíriť ponuku služieb knižnice. Poniúkať a budovať fond hier, didaktických hračiek a Montessori pomôcok (tzv. ludotéku).

Klub spoločenských hier združoval svojich členov každý štvrtok v popoludňajších hodinách. Získal si najmä detského návštevníka knižnice, ale zahrať sa do knižničnej klubovne prichádzali aj dospelí. Hra sa stala pre nich prostriedkom, ako sa dostať do prostredia knižnice, do prostredia medzi knihy, kde sa prioritne číta - a to je aj jeden z druhotných cieľom obdobných podujatí. Priťahnúť do knižnice netradičného návštevníka, ktorý popri inom celi môže využiť aj základné knižničné služby. Do fondu spoločenských hier, ktoré obsahovali 75 KJ, pribudlo ďalších 22. hier. Snahu vniesť do hrania učenie a rozvíjanie psychomotorických schopností dieťaťa sa prejavila v budovaní tzv. ludotéky, ktorá ponúka napr. Montessori pomôcky a je o ňu veľký záujem najmä medzi mladými mamičkami. V roku 2018 knižnica rozšírila fond 102 didaktických pomôcok, zameraných sčasti na rozvoj predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti o ďalších 21 KJ.

1.2.3.d. Zabezpečovať prístup do vzdialených elektronických informačných zdrojov (EBSCO, Slovenská knižnica), propagovať ich a pomáhať používateľom v orientácii vo svete informácií. Získavať informácie z voľne prístupných zdrojov na internete a využívať ich pri práci s používateľom.

Po ročnom vákuu, kedy verejné knižnice nemali prístup do žiadnej neplatenej multiodborovej databázy bola v r. 2018 podpísaná národná licencia so spoločnosťou Suweco cz pre využívanie databázy Gale (Gale Academic One File a Gale General One File). Rešeršná činnosť tak bola posilnená o spoľahlivý prameň plnotextových informácií a odborné články v angličtine. Počas roka knižnica zaznamenala 1 038 vyhľadávaní v databázach Gale, s ktorými mala sprístupnených aj 50 plnotextových časopisov podľa vlastného výberu.

Regional Library of Zilina	rglibzib	Academic OneFile	Regular Searches	454
Regional Library of Zilina	rglibzib	Academic OneFile	Searches-federated and automa	0
Regional Library of Zilina	rglibzib	Academic OneFile	Result Clicks	198
Regional Library of Zilina	rglibzib	Academic OneFile	Record Views	186
Regional Library of Zilina	rglibzib	Custom Journals	Regular Searches	294
Regional Library of Zilina	rglibzib	Custom Journals	Searches-federated and automa	0
Regional Library of Zilina	rglibzib	Custom Journals	Result Clicks	12
Regional Library of Zilina	rglibzib	Custom Journals	Record Views	12
Regional Library of Zilina	rglibzib	General OneFile	Regular Searches	290
Regional Library of Zilina	rglibzib	General OneFile	Searches-federated and automa	0
Regional Library of Zilina	rglibzib	General OneFile	Result Clicks	268
Regional Library of Zilina	rglibzib	General OneFile	Record Views	266

Okrem toho knihovníci monitorovali voľne dostupné databázy na internete a snažili sa odporúčať pramene z nájdených zdrojov.

Na požiadanie boli poskytované individuálne konzultácie k vyhľadávaniu v informačných zdrojoch na internete. Vyhľadávanie na portáli Slovenská knižnica je každodennou súčasťou rešeršnej činnosti knižnice, ktorá je však značne limitovaná výpadkami služby zo strany SNK.

Úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií monitoroval internetové pramene, napr.: internetový magazín Žilina24, spravodajský portál Žilina 24, Infolib, internetový časopis Považského múzea v Žiline MÚZA a pod.

1.2.3.e. Zabezpečovať používateľom prístupové miesta do siete internet so všetkými štandardnými službami v centrálnej knižnici a na pobočke Vlčince.

V súčasnej dobe je internetové pripojenie pre mnohých ľudí bežnou súčasťou ich každodenného života. Internet majú v mobiloch, v domácnostiach, na školách a pracoviskách. Význam knižnice ako miesta s internetovým pripojením klesá a tento fakt pociťuje aj knižnica – počet internetových návštevníkov sa každoročne znižuje. Knižnica sa tomu prispôsobila v r. 2018 redukciou počítačových staníc a posilnením wifi pripojenia, ktoré umožňuje návštevníkom pracovať v globálnej sieti priamo na svojich zariadeniach. Napriek vývoju, ktorý redukuje používateľov klasického internetu, knižnica si udržiava svoju dôležitosť pre ľudí, ktorí potrebujú pomoc, ktorí používajú knižničný internet zo sociálnych alebo zdravotných dôvodov alebo sa potrebujú orientovať v meste a knižnica im ponúka potrebné informácie.

V internetovej študovni centrálnej knižnice bol prístup na internet zabezpečený pre používateľov na 6 počítačových staniciach, na úseku odborných informácií pre študijné účely na 5 staniciach. Na pobočke Vlčince je zabezpečovaný internetový prístup na dvoch počítačoch.

1.2.3.f. Pokračovať v prevádzke letnej čítárne v parčíku za budovou knižnice v období jún - september s prihliadnutím na meteorologické podmienky. Vid' aj bod 1.2.9. b.

Literárny parčík za knižnicou slúži dvom hlavným cieľom – sprístupňovaniu periodickej tlače a výberovo detskej literatúry v letnej čítárni a relaxačným účelom jeho pravidelných či sporadických návštevníkov. Obe funkcie sú limitované priaznivým počasím. V roku 2018 limitujúcim faktorom boli vysoké teploty, ktoré odrádzali ľudí od sedenia v parku. Čítareň bola otvorená od 10.00 do 16.30 a celkovo vypožičala 911 periodík. Personálne čítareň zabezpečovali pracovníci oddelenia služieb a dobrovoľníci v rámci realizácie dobrovoľníckej činnosti.

Parčík v lete slúžil aj ako miesto realizácie podujatí najmä s deťmi a ich rodičmi. Konali sa tu letné pikniky spojené s poznávaním detských kníh a knižná víla s tvorivými dielňami.

1.2.3.g. Rozvíjať knižničné fondy a služby aj na obslužných miestach mimo centrálnej knižnice.

Okrem centrálnej budovy knižnica sprístupňovala v r. 2018 svoje služby na šiestich pobočkách – Vlčince, Hájik, Solinky, Trnové, Strážov a Bytčica. Tento stav je už dlhoročne stabilizovaný a darí sa zatiaľ – aj s podporou mesta Žilina – pokrývať obslužnými miestami najväčšie sídliská a niektoré z okrajových častí mesta. Pokiaľ sa v minulosti redukovala sieť pobočiek z finančných alebo priestorových dôvodov, vyvolalo to nevôľu miestnych obyvateľov, ktorí takto prichádzali o lokálny prístup ku kultúre. Väčšie pobočky ponúkajú okrem výpožičných služieb aj podujatia pre verejnosť, najmä pre deti. Napriek tomu, z finančných dôvodov je akvizícia najmä v menších pobočkách obmedzená a dopĺňovanie novými knihami je sporadické. Knižovnícky zabezpečujúce ich prevádzku často žiadaný fond pokrývajú fondom z centrálnej knižnice. V roku 2018 sa neudiala významnejšia zmena v ich fungovaní, mnohé z nich pokračovali v priebežnej očiste svojich fondov.

1.2.3.h. Systematicky budovať a sprístupňovať primárne a sekundárne knižničné fondy a regionálne informačné bázy dát v súlade s ekonomickým, sociálnym a kultúrnym zázemím mesta a regiónu, vytvárať automatizovanú databázu článkovej regionálnej bibliografie ako najrelevantnejší zdroj informácií o dianí v regióne.

Krajská knižnica v Žiline má svoje regionálne funkcie zakotvené v zriaďovacej listine a pôsobí ako prirodzené centrum regionálnych informácií; špecializované pracovisko knižnice zhromažďuje, spracováva a sprístupňuje informácie o histórii a súčasnom dianí v meste a regióne, o jeho osobnostiach, udalostiach, tradíciách. Buduje regionálnu článkovú databázu s bibliografickými záznamami (bližšie vid' časť 2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť).

1.2.3.i. Nadalej budovať fondy anglickej literatúry, rozvíjať aktivity Britského centra a dopĺňať jeho materiálno-technické zabezpečenie. Spolupracovať s vydavateľmi a dodávateľmi anglickej literatúry na spoločných aktivitách. Propagovať fond inej cudzojazyčnej literatúry, koncentrovaný na úseku odbornej literatúry, dopĺňať fond literatúry vo francúzštine aj v spolupráci s Belgickým lýceom v Žiline.

S otváraním sa svetu rastie potreba Slovákov ovládať cudzie jazyky a spomedzi nich má takmer postavenie druhého rodného jazyka angličtina. Pre tých, ktoré ju študujú alebo ktorí potrebujú informácie o Anglicku je pripravené pomôcť Britské centrum, špecializované pracovisko knižnice. Jeho začiatky sú spojené s British Council, ktoré iniciovalo a podporilo založenie nového úseku v roku 2007. Zmluvne podložená spolupráca sa skončila v marci 2014 a odvtedy knižnica samostatne sprístupňuje fond, ktorý ostal v jej vlastníctve a ktorý každoročne rozširuje. V roku 2018 nakúpila 385 KJ v anglickom jazyku. V Britskom centre a príľahlej spoločenskej miestnosti sa konali podujatia v angličtine, informačné výchovy pre študentov a výučba angličtiny pre seniorov. Bližšie informácie o aktivitách sú v časti 1.2. Používatelia, návštevníci a časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

V roku 2017 bola ostatná cudzojazyčná literatúra koncentrovaná na úseku odbornej literatúry na prvom poschodí; dominuje jej fond vo francúzštine a nemčine. Francúzsky fond sa začal rozvíjať na základe spolupráce s Francúzskou alianciou a po rokoch stagnácie získava nové prírastky vďaka nadviazanej spolupráci s Rolandom Forrerom, predstaviteľom združenia *Carrefour des Cultures Romanes*; R. Ferrer osobne nosí do knižnice nové knihy z Belgicka. V roku 2018 ich bolo zapísaných do fondu 251.

Nové prírastky vďaka daru získal fond ruskej literatúry. Veľvyslanectvo Ruskej federácie na Slovensku darovalo knižnici kolekciu ruských kníh, ktorú knižnici odovzdal prvý tajomník veľvyslanectva Igor Samoškin.

1.2.3.j. Rozvíjať moderné formy komunikácie s používateľom: zasielanie oznamov a pozvánok na podujatia priamo zo systému Clavius, zasielanie knižných noviniek, služba Spýtajte sa knižnice, komunikácia cez Skype. Vydávať news-letter knižnice.

Používatelia knižnice využívajú na základe svojho rozhodnutia elektronickú komunikáciu s knižnicou o svojich výpožičkách a upomienkach, s možnosťou byť navyše informovaní cez knižničný systém aj o podujatiach v knižnici. Uvedenie mailovej adresy do systému sa deje na základe ich súhlasu a niektorí používatelia ho zásadne odmietajú. Rozsah elektronických služieb čiastočne ovplyvňujú aj sami cez webový katalóg; hodnotenie dokumentov, zasielanie noviniek alebo predlžovanie výpožičnej doby. Navyše knižnica komunikuje s používateľmi aj cez Skype v určených hodinách, väčší potenciál však má v prezentácii cez Facebook.

Od r. 2017 knižnica prevádzkuje knižničný blog, kde prináša najmä odporúčania kníh zo strany knihovníkov a zaregistrovaným záujemcom rozposiela newsletter o aktuálnom dianí v knižnici.

1.2.3.k Obmieňať fondy na pobočkách knižnice formou výmenných súborov.

Vzhľadom k tomu, že na rozdiel od minulosti sú pracovníčky pobočiek zároveň knihovníčkami v centrálnej knižnici, je zabezpečené prepojenie medzi požiadavkami lokálnych používateľov a poskytovaním požadovanej literatúry, pokiaľ to umožňuje exemplárové zastúpenie v centrálnom fonde. Pobočky majú vytvorené svoje používateľské kontá a prostredníctvom nich je zaznamenávané vypožičiavanie dokumentov na pobočky.

1.2.4. Poskytovať knižnično-informačné služby zdravotne a sociálne znevýhodneným skupinám.

1.2.4.a. Na základe rozvíjania spolupráce so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich M. Hrebendu (SKN) v Levoči propagovať a poskytovať zvukové knihy pre príslušnú skupinu obyvateľstva, a to knihy pravidelne vypožičiavané krajskou knižnicou v rámci výmenných súborov z fondu SKN, z vlastného fondu zvukových kníh i cestou priameho zápisu zvukových kníh do MP3 prehrávačov. Na základe zmluvných podmienok realizovať túto službu aj pre inak ťažko zdravotne postihnutých.

Vypožičiavanie zvukových kníh sa realizuje na základe zmluvy so SKN M. Hrebendu v Levoči už niekoľko rokov a v závislosti od prevládajúcej technológie v ich sprístupňovaní knižnica požičiavala audioknihy na magnetických páskach, neskôr na DVD a v súčasnosti je aj konzultačným centrom pri sťahovaní audiokníh v MP3 formáte do mobilných zariadení. Záujem o fyzickú výpožičku DVD je stále veľký najmä u starších občanov, a preto knižnica sprístupňuje výmenný fond, ktorý je obmieňaný v pravidelných intervaloch (viď aj Odborná časť, Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov).

Od roku 2017 knižnica môže požičiavať zvukové knihy všetkým ťažko zdravotne znevýhodneným osobám, čím sa vytvorili priaznivé podmienky pre širšie využitie audionahrávok krásnej aj vybranej odbornej literatúry. V skladbe jej používateľov však prevládajú ľudia so zrakovým postihnutím.

1.2.4.b. Pokračovať v spolupráci s domovmi sociálnych služieb (Domov sociálnych služieb Straník, Domov sociálnych služieb na Vlčinciach a i.) v poskytovaní knižničných dokumentov, v organizácii podujatí pre túto komunitu, osobnom hlasnom čítaní nevládnym ľudom. Hľadať nové subjekty prístupné spolupráci.

Pracovníci knižnice si uvedomujú význam knižničných služieb pre skupiny ľudí, ktorí majú prístup k dokumentom sťažený z dôvodu zdravotného či sociálneho handicapu a so subjektmi, ktoré týchto ľudí združujú. Tradične dobrá spolupráca sa prioritne prejavuje v poskytovaní knižničných dokumentov vo forme výpožičiek a v neposlednom rade aj v iných formách práce (tvorivé dielne, hlasné čítanie, tréningy pamäti, realizácia podujatí).

Inštitúcie, ktoré pracujú s handicapovaným občanom a zároveň akceptujú snahu knižnice o spoluprácu, sú spomenuté v časti Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

1.2.4.c. Pokračovať v organizovaní PC kurzov pre sociálne handicapované skupiny /dôchodcovia, nezamestnaní, zdravotne postihnutí/ a ostatných záujemcov v internetovej študovni v centrálnej knižnici a na Vlčinciach.

Počítačové kurzy sa začali realizovať v roku 2005 vo vtedajšom hudobnom oddelení, kde knihovníci učili seniorov, ako chytiť počítačovú myš či ako pracovať s klávesnicou. Cieľová skupina, ktorou sú okrem seniorov aj nezamestnaní či zdravotne postihnutí občania je odvtedy vyspelejšia a náročnejšia, a preto ponuka kurzov výpočtovej techniky musí byť rozmanitejšia. Prehľad po-

núkaných kurzov, ktoré knižnica realizovala v roku 2018, je v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia. V roku 2018 bolo realizovaných 23 kurzov. Od roku 2015 absolventi dostávajú inovovanú publikáciu Počítačová kuchárka, ktorá bola vydaná s podporou Mesta Žilina.

1.2.4.d. Realizovať kurzy tréningov pamäti, ako aj ďalšie formy aktivít pre seniorov – tvorivé dielne, tvorivý klub.

Tréningy pamäti začala knižnica organizovať v r. 2013 vďaka podpore Slovenskej asociácie knižníc a Ministerstva kultúry SR, ktoré podporilo jej projekt Vzdelaní knihovníci = spokojní návštevníci a vďaka projektu Knihovníci pre ľudí, ktorý bol krajskej knižnici podporený v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013. Medzi prvými trénermi pamäti boli aj tri pracovníčky krajskej knižnice, a tak sa začala nová aktivita, ktorá sa realizovala ako tradičné cyklické podujatie – jarný a jesenný tréning. V roku 2018 sa konal len jarný kurz, nakoľko v jeseni sa začala rekonštrukcia priestorov, v ktorých sa kurz tradične realizuje.

S veľkým ohlasom najmä u seniorov sa stretávali tvorivé dielne, ktoré knižnica začala realizovať so zámerom zmysluplného a tvorivého vyplňania času najstarších návštevníkov knižnice (viď časť 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia).

1.2.5. Zdokonaľovať fungovanie knižnično-informačného softvéru (implementovaného v roku 2012 z prostriedkov Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013) v podmienkach knižnice a rozširovať jeho uplatňovanie v jednotlivých odborných knižničných procesoch.

1.2.5.a. Vytvárať technické, prevádzkové a personálne podmienky pre komplexné fungovanie KIS v centrálnej budove a pobočkách knižnice.

Knižničný softvér Clavius, obstaraný a využívaný od r. 2012 v KKŽ v rámci realizácie projektu Informácie bez hraníc. Budovanie informačnej spoločnosti prostredníctvom prepojenia knižnično-informačných systémov sa počas jeho implementácie nastavil pre potreby praxe v krajskej knižnici a jeho zdokonaľovanie sa realizuje na základe dopĺňania čiastkových funkcií či potreby rozširovania služieb. Rok 2018 priniesol zmeny najmä vo výpožičnom procese v súvislosti s ochranou osobných údajov a v oblasti spracovania dokumentov, kde sa pripravovala aplikácia nových katalogizačných pravidiel RDA. Softvér sa stal nevyhnutnou súčasťou práce knihovníkov nielen v centrálnej knižnici, ale aj v 3 automatizovaných pobočkách, ktoré sú online prepojené a prinášajú informáciu používateľovi v reálnom čase.

1.2.5.b. V závislosti na finančných možnostiach dopĺňať materiálne a technické vybavenie knižnice, naďalej zabezpečovať postupnú obnovu výpočtovej techniky najmä na odborných pracoviskách vzhľadom na jej fyzickú zastaranosť a s prihliadnutím na technické požiadavky knižnično-informačného softvéru.

Knižnica plnila túto úlohu najmä vďaka prostriedkom získaným na základe podporených projektov. Rozpis získanej techniky a zdrojov jej financovania je rozpracovaný v časti 12. Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá.

1.2.6. Rozvíjať ľudské zdroje knižnice ako jedného z predpokladov úspešného napredovania knižnice v súlade s modernými knižnično-informačnými trendmi.

1.2.6.a. Podporovať vzdelávanie pracovníkov knižnice s cieľom zvyšovania ich kvalifikácie, ako aj ich účasťou na odborných podujatiach a seminároch, osobitnú pozornosť venovať vzdelávaniu v MARC21, ako štandardnému medzinárodnému výmennému formátu.

Vzdelaní knihovníci sú jedným z predpokladov dobre fungujúcej a progresívne sa vyvíjajúcej organizácie, preto knižnica kladie veľký dôraz na odborné vzdelávanie svojich pracovníkov. Informáciu o absolvovaných podujatiach v r. 2018 prináša súpis v časti 7. Účasť pracovníkov na poradách, školeniach, seminároch, zahraničných cestách.

1.2.6.b. Vzdelávať knihovníkov obecných knižníc v metodickej pôsobnosti ŽSK v oblasti základných PC zručností, elektronického štatistického vykazovania, vyplňovania elektronických žiadostí za účelom získania finančných prostriedkov z grantových zdrojov a p.

Táto úloha vyplýva z poslanca Krajskej knižnice v Žiline ako metodického centra pre obecné a mestské knižnice regiónu a je neoddeliteľnou súčasťou práce oddelenia koordinácie a metodiky. Vo zvýšenej miere sa prejavuje v období štatistického vykazovania činnosti knižníc a pri spracovávaní grantových žiadostí do Fondu na podporu umenia.

1.2.7. Podporovať celoživotné vzdelávanie a zvyšovanie informačnej gramotnosti používateľov, pripravovať kultúrno-spoločenské podujatia pre deti a pre verejnosť. Podporovať čitateľskú gramotnosť detí.

1.2.7 a. Realizovať projekty a aktivity na podporu čítania s prioritnou orientáciou na deti a mládež, napr. Vianoce s detskou knihou, Detské leto v knižnici a pod. Realizovať slávnostný zápis prvákov resp. druhákov za používateľov knižnice a pasovanie detí za čitateľov knižnice.

Úsek literatúry pre deti a mládež sa prioritne venuje detskému čitateľovi a to s dvoma hlavnými cieľmi – formou poskytovania literatúry a realizáciou podujatí v knižnici či mimo nej prispievať k výchove vzdelaného človeka s čitateľskými návykmi a získavať pre knižnicu verného používateľa jej služieb. Knižnica sa snaží podchytiť dieťa od najútlejšieho veku prostredníctvom rodiča, rodiny a cez predškolské a školské zariadenia. V roku 2018 zrealizovala 496 podujatí určených detskému čitateľovi. Pravidelne organizovala programy pre deti do 3 rokov zamerané na rozvoj socializácie a predčitateľskej gramotnosti (Knihuľka, Let's read kids, pikniky v literárnom parčíku), pripravovala podujatia zamerané na medzikultúrne zbližovanie, vzájomné obohacovanie a kultúrnu integráciu detí cudzincov (Let's kids read, Abeceda v knižnici). Spolupracovala s materskými školami pri realizácii úloh vyplývajúcich zo štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie a s materskými centrami. Detského čitateľa si priťahovala aj vo veku žiaka základnej školy, pripravovala pre neho slávnostné zápisy do knižnice (pasovačky), organizovala besedy, hlasné čítania, tvorivé dielne. Vyhlasovala súťaže (Literárna cena Janka Frátrika, Tvoríme vlastnú knihu, Knižný Vševedko) a využívala celoslovenské možnosti propagovať čítanie a znalosti o literatúre (Čítajme si, Celé Slovensko číta deťom). Najväčším vkladom boli v r. 2018 dva festivaly – tradičné Vianoce s detskou knihou a najmä Dni detskej knihy, celoslovenské podujatie, ktoré sa konalo práve v Žiline

Bližšie sú rozpracované v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.7.b. Realizovať informačnú prípravu používateľov (žiaci ZŠ a študenti SŠ) s cieľom rozvíjať schopnosti jednotlivca vyhľadávať informácie a získavať vedomosti aktívne a nezávisle.

Knižnica venuje informačnej príprave veľkú pozornosť a pravidelne ju ponúka v rámci svojich ponukových listov ako samostatné podujatie alebo ako pridružené sprievodné podujatie k iným besedám a prednáškam. Význam „informatiky“ je viacnásobný; na prvom mieste je snaha vychovať samostatnú vzdelanú osobnosť, ktorá sa vie orientovať vo svete informácií a vie si z nich vyberať tie podstatné. Preto knižnica realizovala informačnú prípravu aj pre stredoškolákov pod názvom Stratení v informáciách, pričom využívala praktické príklady ako vyhľadávať v katalógu a ako sa dostať k požadovanej informácii. Ďalší a nemenej dôležitý význam je propagačný; knižnica oboznamuje mladých ľudí so svojimi fondmi a službami a snaží sa v nich vzbudiť záujem o knižnicu tak, aby sa stali jej používateľmi.

Záujem o informačnú prípravu bol v minulosti vyšší, nakoľko takáto príprava bola povinnou súčasťou učebných osnov. V roku 2018 knižnica zorganizovala 77 informačných príprav.

1.2.7.c. S cieľom aktívneho a nezávislého vyhľadávania informácií realizovať informačnú prípravu pre záujemcov z radov dospelých používateľov.

Informačná príprava pre dospelých je realizovaná priebežne, individuálne a neplánovane aj pri všednej návšteve používateľa a jej náplňou často býva vyhľadávanie v konkrétnom informačnom zdroji na internete, v online katalógu knižnice Carmen a v súborných knižničných katalógoch. O vyhľadávanie v elektronických zdrojoch majú záujem jednak starší ľudia, pre ktorých sú nové postupy netradičné a jednak mladší ľudia, ktorí potrebujú usmernenie na konkrétne a rýchlo prístupné informačné zdroje.

1.2.7.d. Pokračovať v príprave úspešných podujatí (čitateľská súťaž Kniha Horného Považia, medzinárodná súťaž detí Tvoríme vlastnú knihu, Knižný Vševedko a ďalšie), rozširovať repertoár podujatí o nové kvalitné kultúrno-spoločenské podujatia pre širokú verejnosť so zameraním na oblasť literatúry a informovať o nich tradičnou formou aj formou e-newslettrov.

Knižnica počas roka nevynechala realizáciu ani jedného zo svojich tradičných a mnohoročných podujatí; naopak, medzi jej aktivity pribudli nové, zamerané najmä na tvorivosť detí. Podrobne je táto časť rozpracovaná v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia. O pripravovaných podujatiach informovala v e-newslettri knižnice.

1.2.7.e. Individuálne pracovať s používateľom.

Individuálne konzultácie s používateľom sa štatisticky nezaznamenávajú, pretože tvoria neoddeliteľnú súčasť práce knihovníka vo výpožičnom procese. Používatelia prichádzajú do knižnice s požiadavkami na dokumenty a informácie a vyžadujú ich rýchlo a priamo do ruky. Inou skupinou sú používatelia, ktorí chcú byť sebastační a chcú sa vyhľadávanie informácií naučiť. Tieto konzultácie sú pre knihovníka o to cennejšie. Individuálny prístup si často vyžadujú aj znevýhodnené kategórie používateľov, starší ľudia a deti. Príkladom sú kurzy počítačovej zručnosti, ku ktorým knižnica organizuje dodatočné konzultácie a poverený pracovník počas nich prispôbuje podávané informácie individuálnym schopnostiam účastníka kurzu.

1.2.8. Metodicky usmerňovať a odbornou pomocou napomáhať rozvoju knižníc v regionálnej a krajskej pôsobnosti knižnice.

1.2.8.a. Zabezpečovať funkciu koordinačného, vzdelávacieho, štatistického, metodického a odbornoporadenského strediska pre regionálne knižnice ŽSK a pre verejné knižnice v okresoch Žilina a Bytča, ako aj pre knižnice iných sietí.

Úlohy vyplývajúce z tejto funkcie boli zabezpečované v zmysle zriaďovacej listiny Krajskej knižnice v Žiline priebežne počas celého roka. V zmysle knižničného zákona č. 126/2015 Z.z. ods. 5, § f, regionálna knižnica poskytuje metodickú pomoc okrem mestských a obecných knižníc aj školským a špeciálnym knižniciam, ktoré pôsobia na území regiónu Žilina a Bytča.

1.2.8.b. Vypracovávať usmernenia s rozpracovanými odbornými knihovníckymi a platnými legislatívnymi dokumentmi na pomery obecných a mestských knižníc.

Riaditeľka knižnice a metodické oddelenie pripomienkuje legislatívne dokumenty zasahujúce do činnosti knižníc, ktoré sú v štádiu návrhov, pripomienkovania a schvaľovania. V roku 2018 knižnica riešila ochranu osobných údajov v knižnici a vypracované usmernenie rozposlala aj mestským a obecným knižniciam.

1.2.8.c. Pomáhať knihovníkom obecných a mestských knižníc pri vypracovávaní projektov za účelom získavania finančných zdrojov z grantov a nadácií.

Krajská knižnica v Žiline v sledovanom roku pomáhala mestským, obecným a jednej školskej knižnici pri získavaní prostriedkov z dotačného programu Fond na podporu umenia. Oddelenie koordinácie a metodiky nielen informovalo knižnice o možnostiach získavania financií z grantových zdrojov, ale poskytlo aj konkrétnu metodickú pomoc pri spracovávaní samotných projektov v rámci dotačného programu FPU 5.1 Knižnice, kde možno žiadať finančné prostriedky na akvizíciu fondov, knižničnú infraštruktúru či aktivity knižníc. Knižnica poskytovala konzultácie a pomoc knižniciam pri tvorbe žiadostí. Kompletne spracovala 10 projektov, asistovala pri ich implementácii i vyúčtovaní dotácie. Z podaných žiadostí bolo 9 úspešných.

1.2.8.d. Aktivizovať zriaďovateľov mestských a obecných knižníc regiónu v oblasti zavádzania nových informačných technológií.

Oddelenie koordinácie a metodiky sa snaží apelovať na obecné knižnice a ich zriaďovateľov, aby knižnicu vybavili kvalitnou technikou, knihovníckym programom a aby bola v priestoroch knižnice možnosť prístupu na internet. Prostriedky na nákup techniky, ako aj na knižnično-informačný program je možné získať aj z grantových prostriedkov Fondu na podporu umenia, preto metodicky obecným knižniciam odporúčajú využitie grantov aj na automatizáciu a internetizáciu svojich knižníc.

1.2.8.e. Spolupracovať s ORKS SNK v Martine, Odborom múzeí, galérií a knižníc Ministerstva kultúry SR, aktívne pracovať v Koordináčnej rade pre bibliografickú činnosť v SR, v Slovenskej asociácii knižníc, v Ústrednej knižničnej rade, v národnej komisii pre služby knižníc SR.

Krajská knižnica v Žiline v zmysle svojej zriaďovacej listiny metodicky usmerňovala činnosť knižníc vo svojej územnej pôsobnosti, a to na regionálnej i krajskej úrovni vo všetkých oblastiach, v ktorých sa objavila odborná požiadavka. Odborné porady, konzultácie, organizačná činnosť pri zabezpečovaní efektívnej komunikácie medzi Ministerstvom kultúry SR, Odborom kultúry Úradu

ŽSK, ORKS SNK, Slovenskou asociáciou knižníc a regionálnymi knižnicami tvorili náplň práce riaditeľky knižnice, krajskej metódičky a krajskej bibliografky v oblasti knihovníckej a bibliografickej činnosti. Bližšie je táto činnosť rozpracovaná v časti Metodická a poradenská činnosť knižnice.

1.2.8.f. Organizovať porady riaditeľov, metodických pracovníkov, bibliografov, príp. ekonómov regionálnych knižníc za účelom zosúladenia postupov v odborných i štatistických otázkach a za účelom aplikácie metodických usmernení odboru kultúry Úradu ŽSK, ORKS SNK, príp. MK SR vo všetkých knižniciach v regionálnej pôsobnosti.

Krajská knižnica v Žiline ako metodické centrum pre regionálne knižnice v Žilinskom kraji pravidelne raz ročne organizuje rozборы, t.j. analýzy činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za účasti zástupcov Žilinského samosprávneho kraja a Slovenskej národnej knižnice. Aj v sledovanom roku sa rozборы za rok 2017 uskutočnili v Krajskej knižnici v Žiline, ktorá analyzovala činnosť a hospodárenie jednotlivých regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja, vrátane krajskej knižnice. Činnosť, dosiahnuté ukazovatele knižničnej práce a hospodárenie knižníc bolo porovnávané s predchádzajúcim rokom. Na rozboroch bolo hodnotené aj plnenie štandardov regionálnymi knižnicami ŽSK. Informácie o stave digitalizácie slovenského písomného a kultúrneho dedičstva a o možnostiach využitia výsledkov digitalizácie prostredníctvom webových portálov priblížili zástupcovia SNK. Ďalšia analýza, ktorá na rozboroch zaznela, bola zameraná na hodnotenie úrovne a činnosti regionálnych bibliografických oddelení regionálnych knižníc a krajskej knižnice ako dôležitých centier regionálnych informácií.

Krajská bibliografka zorganizovala stretnutie pracovníkov oddelení regionálnej bibliografie, ktoré sa konalo v Kysuckej knižnici v Čadci.

1.2.8.g. Organizačne zabezpečovať aktivitu: Výmenný fond pre obecné knižnice.

Krajská knižnica opäť ponúkla obecným knižniciam možnosť participovať na projekte výmenných fondov. Do projektu sa zapojila len jedna knižnica a v priebehu roka bola pre knižnicu poskytnutá 1 hromadná výpožička, v rámci ktorej bolo knižnici vypožičaných 60 kníh.

1.2.8.h. Pokračovať v organizovaní súťaže Knižnica Horného Považia (naj obecná či mestská knižnica regiónu v príslušnom roku).

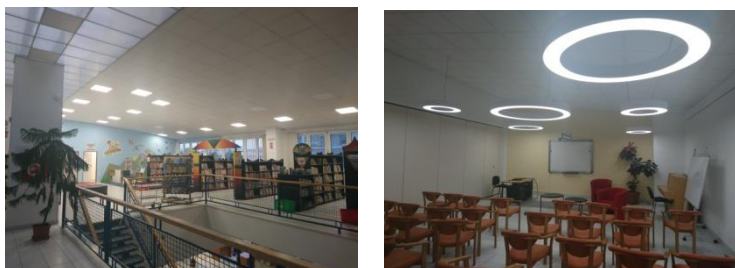
V sledovanom roku bola opäť ocenená najlepšia knižnica Horného Považia v rámci 4. ročníka súťaže Knižnica Horného Považia 2017. Súťaž si kladie za cieľ morálne oceniť jednu verejnú knižnicu v okrese Žilina a Bytča, ktorá v priebehu sledovaného roka svojim používateľom poskytovala mimoriadne kvalitné knižnično-informačné služby a ktorej výkony boli v súlade s odporúčanými štandardami verejných knižníc. Z pracujúcich verejných knižníc odborná komisia za „naj“ knižnicu Horného Považia vybrala Obecnú knižnicu v Tepličke nad Váhom.

Krajská knižnica v Žiline v sledovanom roku ocenila aj prácu mladej aktívnej knihovníčky Lenky Dubeňovej z Obecnej knižnice v Kunerade a za účasti starostky obce jej odovzdala ocenenie Naj knihovníčka Horného Považia 2018.

1.2.9. Zabezpečovať vhodné podmienky na uchovávanie a sprístupňovanie fondov a vytváranie užívateľsky priateľského prostredia pre poskytovanie služieb používateľom.

1.2.9.a. Realizovať prvú etapu stavebných úprav a rekonštrukciu elektroinštalácie a počítačovej siete v Krajskej knižnici v Žiline.

Krajská knižnica plánuje postupne zrealizovať zásadnú výmenu elektroinštalácie, počítačovej siete, vzduchotechniky, dlažby na vybraných úsekoch, podhl'adov a stavebné úpravy v celom objekte centrálnej knižnice. Vzhľadom na pridelené prostriedky sa realizovala prvá etapa, ktorá riešila druhé poschodie a prebudovanie nakladacej rampy za garáž pre osobné motorové vozidlo. Kapitálový transfer vo výške 118 304 EUR umožnil rekonštrukciu elektroinštalácie, osvetlenia, výmenu zasúvacích dverí medzi Britským centrom a spoločenskou miestnosťou a spoločenskou miestnosťou a rozprávkovou miestnosťou za zasúvacie dvere so zvukovou izoláciou, rekonštrukciu internetovej siete

1.2.9.b. Doplniť interiérové vybavenie centrálnej knižnice a pobočiek v závislosti od finančných možností knižnice a cestou získavania mimorozpočtových zdrojov.

Roky 2017, 2018 a je predpoklad, že aj nasledujúce obdobie veľmi pozitívne menia tvár centrálnej knižnice v očiach verejnosti; vytvárajú sa nové priestory s moderným a účelovým zariadením, ktoré by mohli pritiahnuť do knižnice viac návštevníkov.

V plnení tohto cieľa nezameniteľnú úlohu zohráva Fond na podporu umenia, ktorý je bohatým zdrojom mimorozpočtových prostriedkov podporujúcim interiérové zmeny v knižnici. S jeho podporou v roku 2018 knižnica získala rekordných 19 000 € na realizáciu dvoch infraštruktúrnych projektov (podprogram 5.1 Knižnice, 5.1.1 Knižničná činnosť):

- Skvalitnenie služieb oddelenia odbornej literatúry a študovni - finálna etapa (dotácia: 5 000 €, spolufinancovanie ŽSK: 263 €) a
- Kútiky pre najmenších a násťročných (dotácia: 14 000 €, spolufinancovanie ŽSK: 743 €, časť účelovej dotácie vo výške 905,79 €).

V rámci projektu skvalitnenia služieb oddelenia odbornej literatúry boli zakúpené špeciálne časopisecké regály pre uloženie celých ročníkov periodík, z toho 3 regály ešte v roku 2018 a ďalších 11 regálov knižnica doplnila začiatkom roka 2019 (v celkovej hodnote 6 168,79 €).

Realizácia projektu Kútiky pre najmenších a násťročných (2018-2019) vo významnej miere prispieje ku skvalitneniu služieb pre detských a mládežníckych čitateľov a k celkovému zvýšeniu atraktívnosti knižnice. Detailnému plánovaniu oboch zón predchádzalo riešenie interiéru interiérovým dizajnérom. V predprojektovej fáze boli v mieste budúceho detského kútika umiestnené obklady na stenu v tvare kopcov, slnka, trávnik a domčekov s LED podsvietením v hodnote 1 840,80 €. Po schválení projektu boli inštalované policové zostavy na mieru (4 152 €), zakúpené 4 detské stolíky (168 €) a 8 stoličiek (224 €). Projekt bude dokončený v roku 2019 doplnením interiérového vybavenia o koberce, taburetky, stojany na detské knihy a knihovničky.

Zároveň knižnica riešila aj kútik pre teenagerov a realizovala prekrytie zadnej strany regálov s inštaláciou pracovnej dosky 830,40 €) a nátery. Boli zakúpené 3 sedacie vaky (128,70 €) a závesné systémy (1 308,80 €). Do kútika v priebehu roka 2019 pribudnú uzamykateľné skrine, policové diely s košíkmi, pohovky, stolíky, stoličky, koberce, pracovné a stojacie lampy.

Okrem projektových zdrojov knižnica získala od svojho zriaďovateľa, Žilinského samosprávneho kraja účelovú dotáciu na modernizáciu zariadenia (centrálny knižničný pult: 8 400 €, knižničné regály: 5 000 €), vďaka ktorej zakúpila:

- 4 presklené regály s dverami pre uloženie a výstavu špeciálnych dokumentov na oddelení detskej literatúry (1 686,24 €),
- 10 knižničných regálov s medzistenou pre uloženie knižničného fondu oddelenia regionálnej bibliografie (2 599,75 €).
- moderný centrálny knižničný pult s príslušenstvom (kontajnery, zásuvky) v celkovej hodnote 9 362,40 €. Inštalácia časti pultu je počiatočnou fázou modernizácie vstupných priestorov knižnice v súlade s architektonickou štúdiou.

Z dôvodu skvalitnenia realizácie podujatí knižnica zakúpila stojan s magnetickú tabuľou a na propagačné účely stojan na prospekty.

Pre skvalitnenie pracovného prostredia zamestnancov boli obmenené v každej miestnosti ventily (10 ks - 459,00 €)

1.2.9.c. Estetizovať a zveľaďovať používateľské miesta v centrálnej knižnici a na pobočkách s cieľom vytvárania lepšieho čitateľského komfortu a príjemnejšieho prostredia pre používateľov a návštevníkov knižnice.

Čiastkové interiérové zmeny, ktoré boli priebežne realizované na všetkých podlažiach počas dvoch rokov a začiatkom roka 2019 sa odrazili na pozitívnom dojme, ktorý centrálna knižnica vytvára. Otvorenosťou dýcha vstupný priestor knižnice a pozitívny ohlas vyvolal aj inštalovaný výpožičný pult na prízemí, detský kútik si ihneď našiel svojich pravidelných návštevníkov (deti s rodičmi). Na stenách úseku pre deti a mládež pribudla výstava 3D objektov akademického maliara Stanislava Lajdu. Počas Dní detskej knihy knižnica získala mobilnú výstavu výtvarných prác Kataríny Gasko. Základy niektorých zmien boli položené v roku 2018 a dokončili sa v roku 2019. Koniec roka však priniesol pomerne náročné úpravy na 2. poschodí, vďaka ktorým sa zlepšilo osvetlenie na úseku detskej literatúry, Britského centra a v príľahlých miestnostiach. Staré osvetlenie bolo nahradené výkonnými a estetickými lustrami, demontované bolo potrubie z nefunkčnej vzduchotechniky, položili sa základy protipožiarnemu systému. Priestor medzi troma miestnosťami určenými na podujatia pre verejnosť bol prehradený dvoma zvukovo izolačnými elektrickými dverami za účelom realizácie viacerých podujatí súbežne, čím by sa mali eliminovať doterajšie situácie, kedy boli návštevníci dvoch podujatí navzájom rušení hudbou alebo detskými hlasmi.

Na začiatku roka 2018 bola realizovaná aj rozsiahla prestavba knižného fondu a interiérového vybavenia na úseku beletrie a v internetovej študovni, kde došlo k redukcii počítačových staníc.

1.2.9.c. Rozširovať materiálno-technické vybavenie knižnice pre potreby individuálnej a skupinovej práce s používateľmi rôznych vekových skupín.

Na záver roka knižnica obohatila svoje vybavenie výpočtovou technikou najmä smerom k používateľovi. Vďaka dvom projektom, ktoré sú rozpísané v časti Materiálne a technické vybavenie, knižnica doplnila technické vybavenie o 6 počítačov vrátane 1 notebooku. Zapojené budú postupne v r.2019. Pribudol projektor a premietacie plátno a tlačiareň.

Vzhľadom na to, že v ostatných rokoch knižnica vytvára väčší priestor pre stretávanie rôznych skupín, najmä seniorov na kurzoch a tvorivých dielnach a preferuje tvorivý prístup aj na podujatiach pre deti, rastie potreba kvalitného materiálneho zabezpečenia týchto aktivít. Papier, lepidlá, nožničky sú nevyhnutnými pomôckami, ktoré knižnica získava najmä cestou projektov. Vďaka

projektu Terapia knihou a umením v rámci Grantového systému Mesta Žilina bol doplnený materiál pre tvorivé podujatia.

1.2.10. *Profilovať knižnicu ako neoddeliteľnú súčasť života v mieste jej pôsobenia, budovať základy komunitnej knižnice v súlade s trendmi verejného knihovníctva na Slovensku i v zahraničí.*

1.2.10.a. Spolupracovať s Krajskou odbočkou Spolku slovenských spisovateľov, miestnou organizáciou Českého spolku, miestnou organizáciou Matice slovenskej, Zborom Žilincov, občianskym združením Polonus, Strednou spojenou školou v Bytčici a ďalšími organizáciami a komunitami.

Krajská knižnica v Žiline ako komunitná knižnica spolupracuje s inými subjektmi najmä pri realizácii kultúrno-spoločenských a vzdelávacích aktivít.

Bližšie je táto časť rozpracovaná v kapitole 2. Vzájomná koordinácia a kooperácia a v časti 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.10.b. Vytvárať na pôde knižnice priestor pre stretávanie sa rôznych miestnych komunit a spolupracovať s nimi na organizácii spoločných podujatí.

Knižnica nechce byť len výpožičným a informačným miestom, ale jedným z jej cieľov je slúžiť miestnej komunite a spolupracovať s ňou v rôznych záujmových oblastiach formou realizácie spoločných podujatí, poskytovania priestoru, personálnej pomoci, prezentovaním jednotlivcov a p. Besedy, prednášky, tvorivé dielne a tvorivý klub, tréningy pamäti, kurzy počítačovej zručnosti, detské leto v knižnici, angličtina pre seniorov, Klub N, stretávanie Českého spolku Žilina, klubu turistov, esperantistov, milovníkov taliančiny, a i. dotvárajú obraz knižnice, ktorá nie je len o knihe a čítaní, ale je pre všetkých.

Vid' časť 2.1. Spolupráca s mestami, obcami a 3. sektorom a bod 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

1.2.11. *Realizáciou výskumnej činnosti knižnice prispieť k poznávaniu regiónu, rozširovať bázu informačných zdrojov o regióne.*

Výskumnú činnosť v tejto oblasti realizoval úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií pri príprave a vydaní bibliografického súpisu Kalendárium : výročia osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2018; overoval zdrojové dokumenty a dopĺňal záznamy do regionálnej databázy v systéme Clavius. Boli nadviazané kontakty s ďalšími osobnosťami regiónu a na základe dotazníka pre biografický výskum osobností regiónu Žilina a Bytča sa vytvárala databáza o ďalších významných krajanoch.

1.2.11.a. Rozšíriť odbornú publikačnú činnosť pracovníkov knižnice nad rámec knihovníckych periodík.

Vid' časť 8.1. Odborná publikačná činnosť pracovníkov Krajskej knižnice v Žiline.

1.2.12. *Prispievať k rozvoju kultúrneho turizmu v meste Žilina a priľahlom regióne.*

1.2.12.a. V rámci 5-ročnej udržateľnosti projektu Duchaplný cestopis po stopách Jána Pavla II. v našich regiónoch (Projekt bol spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom v rámci Programu cezhraničnej spolupráce

Poľsko-Slovenská republika 2007-2013), ale aj propagácie knižnice z pohľadu kultúrneho turizmu zorganizovať 6. ročník výstupu na Veľký Rozsutec na počesť sv. Jána Pavla II.

V spolupráci so ŽSK, Obcou Terchová, Farským úradom Terchová, Klubom turistov Žilina a Krajskou agentúrou cestovného ruchu Žilinský turistický kraj krajská knižnica zorganizovala 6. ročník výstupu na Veľký Rozsutec na počesť sv. Jána Pavla II. Podujatia, ktoré bolo propagované v regionálnych, ale aj v celoslovenských médiách, sa zúčastnilo 120 registrovaných účastníkov.

1.2.12.b. Realizovať aktivity v rámci projektu Literárno-historické chodníčky Beskydami v rámci Programu INTERREG V-A Poľsko - Slovensko 2014 – 2020.

Projekt, ktorý bol vypracovaný s dlhoročným poľským partnerom, s Książnicou Beskidzkou v Bielsku-Bialej, si ako jeden z hlavných cieľov kládol prezentáciu literárnych a historických osobností Beskyd a s nimi súvisiaceho kultúrneho a prírodného dedičstva. Realizoval sa v rokoch 2017-2018 a jeho aktivity z uplynulého roka sú uvedené v Odbornej časti.

11.2.12.c. Pokračovať v inštitúte jednoduchového používateľa pre záujemcov mimo regiónu, poskytovať služby letnej čítárne neregistrovaným používateľom knižnice, naďalej organizovať v letných mesiacoch Detské leto v knižnici pre všetky deti bez ohľadu na trvalé bydlisko.

V centrálnej knižnici využilo jednoduchové zápisné 85 čitateľov, ktorí spoločne navštívili knižnicu 382 krát. Obdobne všetky organizované kultúrno-spoločenské podujatia necháva knižnica dostupné pre všetkých a nepodmieňuje ich zápisným do knižnice. Počas leta knižnica vytvárala podmienky pre voľnočasové aktivity všetkých detí, ktoré mali záujem o pobyt v knižnici; jednorazovú účasť na aktivitách v knižnici umožňovala bez potreby čitateľského preukazu.

Komplexnejšie sú úlohy a ich plnenie rozpracované v jednotlivých kapitolách.

1.3. Sieť verejných knižníc v regióne

K 31.12.2018 sieť verejných pracujúcich knižníc v okrese Žilina a Bytča tvorilo spolu s Krajskou knižnicou v Žiline 47 pracujúcich knižníc, z toho 1 krajská knižnica so 6 pobočkami, 3 mestské knižnice s 2 pobočkami, 4 profesionalizované knižnice a 39 neprofesionalizovaných pracujúcich knižníc s 2 pobočkami. V okrese Žilina a Bytča neposkytuje služby 15 obecných knižníc. Podrobnejšia štatistika a analýza činnosti mestských a obecných knižníc v okrese Žilina a Bytča za rok 2018 bude spracovaná v osobitnom materiáli po ukončení štatistického vykazovania.

SIEŤ VEREJNÝCH KNIŽNÍC			
 krajské knižnice	 mestské knižnice	 profesionalizované knižnice	 neprofesionalizované knižnice
1	3	4	39 pracujúcich knižníc
<i>pobočky</i>	<i>pobočky</i>	<i>pobočky</i>	<i>pobočky</i>
6	2	0	2

1.4. Potenciálne používateľské zázemie

Krajská knižnica v Žiline plní funkciu mestskej knižnice pre mesto Žilina, okresnej knižnice pre okresy Žilina a Bytča a krajskej knižnice pre Žilinský kraj.

Počet jej potenciálnych používateľov v závislosti od úrovne pôsobnosti

» mesto Žilina	80 915	»okres Žilina	157 767
»mesto Bytča	11 341	»okres Bytča	30 871
»Žilinský kraj	691 378	/k 30.11.2018/	

Žilinská univerzita v Žiline má 7 fakúlt (Fakulta humanitných vied, Strojnícka fakulta, Stavebná fakulta, Elektrotechnická fakulta, Fakulta PEDAS, Fakulta riadenia a informatiky, Fakulta bezpečnostného inžinierstva) s počtom 7 531 študentov (v roku 2017 - 7 728, v roku 2016 - 8 149, v roku 2015 - 8 792, v r. 2014 - 9 525).

Prehľad poskytnutý z rektorátu Žilinskej univerzity v Žiline

Prehľad celkového počtu študentov podľa stupňa a formy (vrátane zahraničných) k 31.10.2018									
Fakulta	Denná forma				Externá forma				Celkom
	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	Spolu	1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	Spolu	
FPEDAS	1329	651	64	2044	30	73	21	124	2168
SjF	649	255	66	970	80	44	28	152	1122
EF	578	317	48	943	5	0	5	10	953
SvF	326	107	25	458	55	39	1	95	553
FRI	971	331	33	1335	0	4	5	9	1344
FBI	485	191	23	699	55	75	13	143	842
FHV	283	176	7	466	17	30	1	48	514
CUŠP	18	5	0	23	0	0	12	12	35
Spolu	4639	2033	266	6938	242	265	86	593	7531

Krajská knižnica sa pri realizácii svojich knižnično-informačných služieb a kultúrno-vzdelávacej činnosti vo významnej miere orientuje na detského používateľa a mládež.

Počet škôl a žiakov v okresoch Žilina a Bytča - školský rok 2017/2018

Údaje poskytol Okresný úrad Žilina, Odbor školstva.

Počet základných škôl v okrese Žilina	53	s počtom žiakov	13 578
z toho počet základných škôl v meste Žilina	18	s počtom žiakov	7 402
Počet špeciálnych základných škôl v okrese Žilina	4	s počtom žiakov	191
z toho počet špec. základných škôl v meste Žilina	4	s počtom žiakov	191

Počet základných škôl v okrese Bytča	11	s počtom žiakov	2 730
z toho počet základných škôl v meste Bytča	2	s počtom žiakov	1 276
Počet špeciálnych základných škôl v okrese Bytča	1	s počtom žiakov	89
z toho počet špec. základných škôl v meste Bytča	1	s počtom žiakov	89

Počet stredných škôl v okrese Žilina	27	s počtom žiakov	8 673
z toho počet stredných škôl v meste Žilina	25	s počtom žiakov	8 598
Počet špeciálnych stredných škôl v okrese Žilina	2	s počtom žiakov	128
z toho počet špec. stredných škôl v meste Žilina	2	s počtom žiakov	128

Počet stredných škôl v okrese Bytča	2	s počtom žiakov	540
z toho počet stredných škôl v meste Bytča	2	s počtom žiakov	540
Počet špeciálnych stredných škôl v okrese Bytča	1	s počtom žiakov	18
z toho počet špec. stredných škôl v meste Bytča	1	s počtom žiakov	18

V školskom roku 2017/2018 bolo v okrese Žilina 13 265 žiakov a v meste 7 207.

V školskom roku 2017/2018 bolo v okrese Bytča 2 810 žiakov a v meste 1 293.

2. Vzájomná koordinácia a kooperácia

2.1. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, inými kultúrnymi organizáciami, s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru, s občianskymi združeniami – vid' tabuľkový prehľad Spolupráca s mestami, obcami a 3. Sektorom (Príloha č. 1) a bod 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Spolupráca Krajskej knižnice v Žiline s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK sa uskutočňuje na viacerých úrovniach. Najintenzívnejšia je spolupráca s regionálnymi knižnicami, ktoré spájajú spoločné problémy, úlohy, vízie a čo vyplýva z Krajskej knižnice v Žiline z jej zriaďovacej listiny, ale i z pohľadu celoslovenského knihovníckeho diania. Odbornú pomoc a podporu v oblasti knihovníctva knižnici poskytujú profesijné združenia: **Slovenská asociácia knižníc**, v ktorej je knižnica kolektívnym členom a **Spolok slovenských knihovníkov a knižníc**, ktorý združuje knihovníkov na individuálnej báze. Verejné knižnice a teda aj Krajskú knižnicu v Žiline metodicky usmerňuje **Slovenská národná knižnica** (Rozbory činnosti regionálnych knižníc za rok 2017, poradenstvo v oblasti štatistiky, odborné podujatia pre oblasť katalogizácie a bibliografie, sprístupňovanie databázy Gale,..).

Krajská knižnica v Žiline spracovala návrh trojstrannej dohody o vzájomnej spolupráci medzi **Krajskou knižnicou v Žiline, Kysuckou knižnicou v Čadci a Univerzitnou knižnicou Žilinskej univerzity v Žiline**, ktorá bude podpísaná začiatkom roka 2019. Štatutárni zástupcovia týchto inštitúcií sa stretli na spoločnom pracovnom rokovaní, ktorého predmetom bolo vymedzenie oblastí budúcej vzájomnej spolupráce.

V priebehu roka riaditeľka knižnice rokovala o vzájomnej spolupráci aj so **Žilinskou univerzitou v Žiline (Fakulta humanitných vied, Katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva)**. Cieľom rokovaní bolo nadviazanie vzájomne prospešnej spolupráce. Memorandum o spolupráci bude podpísané začiatkom roka 2019.

Významná je spolupráca s kultúrnymi inštitúciami v meste, ktorých pôsobenie sa prelína s poslaním knižnice - **Štátny archív v Bytči – pobočka Žilina, Považské múzeum v Žiline a Zbor Žilincov** (poskytovanie informácií a dokumentov z histórie Žiliny a súčasného diania), **Krajské kultúrne stredisko v Žiline** (vzájomná propagácia podujatí, príprava podujatí pre verejnosť – Večer vďaky, Literárna cena Janka Frátrika – vyhodnotenie súťaže a i.), ktoré pripravuje mesačný prehľad podujatí s informáciami aj o dianí v krajskej knižnici. Od r. 2016 je v priestoroch krajskej knižnice inštalovaný panel s informáciami **Domu Matice slovenskej**, ktorý prináša prehľad pripravovaných podujatí i výročia významných slovenských osobností a udalostí.

Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v meste prirodzene vyplýva zo spoločného pôsobenia v jednom kultúrno-spoločenskom prostredí. Pretože sa uskutočňuje najmä pri organizácii podujatí, je bližšie rozpísaná v časti **1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia**. Obdobne je to pri spolupráci s organizáciami tretieho sektora, školami a i.

Napriek tomu, že knižnica má v zmysle svojej zriaďovacej listiny celokrajský dosah, prioritne slúži Žilinčanom a teda spolupráca s Mestom Žilina je pre ňu kľúčová. Mesto Žilina odpustilo aj v r. 2018 platbu prenájmu knižnici v pobočke Trnové, Strážov a Bytčica, podporilo malou mierou aj nákup knižničných fondov prostredníctvom grantového systému a najmä pomáhalo knižnici pri organizácii významnejších podujatí, ako Dni detskej knihy, Literárna cena Janka Frátrika, Žilinské dni zdravia, Vianoce s detskou knihou, Tvoríme vlastnú knihu. Pokračovalo víťanie najmenších Žilinčanov do života na radnici mesta, ktorého súčasťou bolo aj odovzdávanie prvého - novorodeneckého preukazu rodičom dieťaťa. Oficiálna stránka mesta www.Zilina.sk prináša informácie o podujatiach v knižnici a tým napomáha ich propagácii.

Knižnica pravidelne informovala verejnosť o aktivitách v meste prostredníctvom informačného panelu ***Turistickej informačnej kancelárie mesta Žilina***.

Spolupráca pokračovala aj s ***Výtvarnou agentúrou A1*** pri príprave výstavy a vydavateľskej činnosti a s ***Nádáciou 21***, ktorá organizuje stretnutia s mienkotvornými osobnosťami a ľuďmi, ktorí vďaka svojmu ľudskému a profesijnému kreditu dokázali v svojom živote neobyčajné veci (nadväzovanie kontaktov).

Novým partnerom miestneho významu sa stal projekt ***NaBulvári.sk***, ktorý propaguje inštitúcie pôsobiace v lokalite Hliny 3. a 4, kde sa nachádza aj centrálna knižnica. Knižnica získala virtuálny priestor pre prezentovanie svojich aktivít.

Pokračovala spolupráca so ***Žilinskou univerzitou v Žiline – Univerzitou tretieho veku***, ktorej knižnica tradične poskytuje priestory na verejné a študentské prezentácie a poskytuje informácie a literatúru regionálneho charakteru. Jej študenti sú tradičnými používateľmi knižnice, ktorí sa často orientujú na regionálne a spoločenské témy. Knižnica ich oslovuje aj ako účastníkov populárno-náučných seminárov, ktoré počas ostatných dvoch rokov zorganizovala (r. 2017 – semináre z cyklu Osobnosti Žiliny, r. 2018 – seminár o Slovenskom Sokratovi, A.F.Kollárovi). Absolventi univerzity zabezpečili program pre deti a verejnosť počas Detského leta v knižnici (podujatie pre deti Ako včielky vyrábajú med a Ako tancovali naše babičky v meste a prednáška pre dospelých Občan a právo pre verejnosť).

So ***Žilinskou univerzitou v Žiline*** sa spolupráca rozvíja aj prostredníctvom ***Katedry Mediamatiky a kultúrneho dedičstva***, ktorým pracovníci knižnice poskytovali informácie pre seminárne a diplomové práce a ktorí boli aktívnymi účastníkmi odborných podujatí knižnice. Nové príležitosti sa začali črtáť v roku 2018 pre spoluprácu s Univerzitnou knižnicou Žilinskej univerzity v Žiline, s ktorou Krajská knižnica v Žiline a Kysucká knižnica v Čadci pripravovali zmluvne podložený základ pre trojstrannú spoluprácu.

Spomedzi stredných škôl sa osvedčila spolupráca so ***Súkromnou strednou umeleckou školou Žilina***, ktorá bola podnietená prípravou a realizáciou Dní detskej knihy. Študenti školy za pomoci pedagógov vytvorili návrhy propagačných materiálov a loga knižnice. Počas festivalu detskej knihy sa konali dve výstavy – návrhov propagačného vizuálu podujatia a študentských knižných prác. Tradičnou strednou školou, ktorá spolupracuje s knižnicou v oblasti vzdelávania, je ***Spojená stredná škola v Bytčici***, ktorej študenti si tradične overujú svoje teoretické poznatky na praxi v krajskej knižnici; v roku 2018 ich bolo 6.

Dlhodobými partnermi knižnice v oblasti odborných informácií sú ***Úrad priemyselného vlastníctva SR*** (knižnica je kontaktné miesto ÚPV), ***Slovenská obchodná a priemyselná komora*** (propagácia informácií na nástenke v priestoroch knižnice) a od roku 2018 pribudli aktivity s občianskym združením ***Mladý podnikavec***, ktoré boli zamerané najmä na mladého percipienta. Podporu svojej zamestnaneckej politiky nachádza knižnica na ***Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Žiline***, s ktorým má podpísanú Dohodu o podmienkach vykonávania menších obecných služieb pre obec alebo pre rozpočtovú organizáciu alebo príspevkovú organizáciu, ktorej zriaďovateľom je obec, resp. o podmienkach dobrovoľníckej činnosti.

V spolupráci so ***ŽSK, Obcou Terchová, Farským úradom Terchová, Klubom turistov Žilina a Krajskou agentúrou cestovného ruchu Žilinský turistický kraj*** krajská knižnica zorganizovala 6. ročník výstupu na Veľký Rozsutec.

V r. 2018 pokračovala spolupráca s ***oddelením prevencie kriminality Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Žiline*** a ***Regionálnym úradom verejného zdravotníctva SR***, ktorí zrealizo-

vali s knižnicou a na jej pôde spoločné podujatia z trestno-právnej oblasti, oblasti prevencie patologických javov a aktivity z oblasti zdravotnej prevencie (Deň srdca, Dni nádeje).

Informácie o svojich aktivitách pre verejnosť knižnica pravidelne zasielala do Krajského kultúrneho strediska v Žiline, na portály a stránky *Infolib, Kam do mesta, Žilina 24, Žilina dnes* (podujatia väčšieho rozsahu) a svojmu zriaďovateľovi, *Žilínak, Žilinskému samosprávnemu kraju*, ktoré knižnica aj monitoruje.

Týždenník *MY Žilinské noviny* bol hlavným mediálnym partnerom súťaže Kniha Horného Poľania 2017.

Partneri v oblasti služieb pre sociálne a zdravotne postihnutých sú uvedení v príslušnej časti Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

Raz do týždňa prichádzali do knižnice členovia **Klubu priateľov taliančiny** a pri dobrých knihách sa združujú členovia **literárneho zoskupenia Klub N**. Tradične sa na pôde knižnice stretávali záujemcovia o jazyk esperanto, ktorý sa snaží rozvíjať *Severoslovenská esperantská spoločnosť*.

Pokračovala spolupráca so *Správou Národného parku Malá Fatra, Školou ochrany prírody vo Varíne a občianskym združením Prales* na projekte Bocian, ktorý je spomenutý v odbornej časti.

Aj v roku 2018 sa stretli v knižnici členovia občianskych združení: *Slovenský zväz zdravotne postihnutých č.2, Slovenský zväz sclerosis multiplex, občianske združenie Mozaika*.

2.2. Medzinárodná spolupráca – prehľad subjektov a aktivít

Vid' tabuľkový prehľad Medzinárodnej spolupráce kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v r. 2018 v tabuľkovej prílohe a časť 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Spomedzi tradičných zahraničných partnerov knižnice sa najvýznamnejšie rozvíjala spolupráca s *Ksiaznicou Beskidzka v Bielsku-Bialej*, a to z dôvodu realizácie každoročnej súťaže Tvoríme vlastnú knihu a predovšetkým z dôvodu uskutočňovania projektových aktivít. Poľská knižnica bola hlavným cezhraničným partnerom projektu Literárno-historické chodníčky Beskydami, ktorý sa v podstatnejšej miere realizoval v roku 2017 (budovanie regionálnych databáz obidvoch knižníc, vydanie sprievodcu Literárno-historické chodníčky Beskydami, putovná výstava, vydanie detského pexesa a záložky, tvorivé dielne). V r. 2018 sa uskutočnili dve aktivity - záverečné propagačno-výstavné podujatia a uvedenie publikácií vydaných v rámci projektu do života.

Tretím partnerom, ktorý doplnil slovenskú a poľskú knižnicu pri realizácii každoročného podujatia bola česká *Městská knihovna Frýdek – Místek*. Spolu už po 19. krát zorganizovali medzinárodnú literárno-výtvarnú súťaž Tvoríme vlastnú knihu, a to na tému Ako princezná zachránila princa alebo kozliatko chcelo zjesť vlka. Vyhodnotenie medzinárodného kola súťaže sa konalo 28. mája 2018 v Bielsku-Bialej, nakoľko poľská knižnica bola vyhlasovateľom medzinárodného kola. V spolupráci s partnerskou Městskou knihovnou Frýdek-Místek, p.o. knižnica pracovala na príprave spoločného projektu Naše knižnice (aj) pre znevýhodnených čitateľov (Program INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, Fond malých projektov, 3. Rozvoj miestnych iniciatív) s termínom uzávierky dňa 6. 2. 2019. Cieľom projektových aktivít bude prehĺbiť spoluprácu knižníc v oblasti vzdelávania a zdieľania znalostí, redukovať znevýhodnenia občanov a posilniť spoluprácu komunit. Vzdelávacie podujatia, ktoré v rámci projektu pripravíme, budú zamerané na cieľovú skupinu odborných zamestnancov knižníc a znevýhodnených čitateľov.

Po druhýkrát sa stretli v knižnici milovníci ruskej literatúry. Zatiaľ čo účastníci literárneho dopoludnia na prvom ročníku ***Dni ruskej literatúry*** spoznali ženskú reprezentantku súčasnej ruskej tvorby, v r. 2018 prišli do knižnice predstaviť svoje diela dvaja spisovatelia - Yuri Zverlin a Nikolaj Prokudin. Organizačne podujatie zastrešoval Žilinský samosprávny kraj a Výbor pre zahraničné styky Vlády mesta Sankt-Peterburg a jeho významným hosťom bol aj mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Ruskej federácie v Slovenskej republike Alexej Leonidovič Fedotov. Následne v septembri ruské veľvyslanectvo darovalo knižnici kolekciu ruských kníh, ktorú knižnici odovzdal prvý tajomník ruského veľvyslanectva Igor Samoškin.

Krajská knižnica i v roku 2018 spolupracovala s národnostnými spolkami združujúcich občanov národnostných minorít (***Český spolok v Žiline, Karpatskonemecký spolok na Slovensku, Žilina a OZ Polonus***) na budovaní fondov, organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí či podpore komunitného života národnostných menšín prostredníctvom poskytovania priestorov pre stretávanie sa. V decembri sa riešila organizácia výstavy karikatúr Pred a po, ktorá sa konala na začiatku nasledujúceho roka. Český spolok Žilina podporoval nákup periodík v českom jazyku, ktoré knižnica sprístupňovala členom spolku aj ostatným používateľom knižnice (podpora spolku: 500 € na nákup periodík v r. 2019 a 552,30 € v r. 2018). Knižnica nakupovala literatúru aj v českom jazyku (1 032 dokumentov v r. 2018 a 1 019 dokumentov v r. 2017).

Veľvyslanectvo Kórejskej republiky v Bratislave i tento rok bezplatne doručovalo knižnici 2 tituly periodík Korea a Koreana pre budovanie povedomia občanov regiónu o kórejskej kultúre a reáliách. Od Nadácie KIA Motors Slovakia knižnica v rámci úspešného projektu získali príspevok na nákup kvalitnej literatúry a výpočtovej techniky s dôrazom na detského čitateľa.

Vďaka nadviazanej spolupráci s Rolandom Forrerom, predstaviteľom združenia ***Carrefour des Cultures Romanes*** z Belgicka, knižnica významne rozšírila zbierku kníh vo francúzštine, ktorej základ položila Francúzska aliancia v Žiline. Opätovne knižnica poskytla združeniu kolekciu slovenských kníh pre deti, ktoré boli už vyradené z fondu knižnice.

Na pôde knižnice je vybudovaná Knižnica Poľského klubu, ktorá sa rozvíja aj s podporou občianskeho združenia Polonus. V roku 2018 krajská knižnica doplnila fond v poľštine o 197 dokumentov, a to najmä z darovanej literatúry.

3. Riadiaca a kontrolná činnosť

3.1. Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti

Krajská knižnica v Žiline vykonávala základnú finančnú kontrolu v zmysle § 6 ods. 4 zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite. Doklady o vykonaní každej kontroly sú založené pri jednotlivých účtovných dokladoch.

Vedúca knižnično-informačných služieb centrálnej knižnice priebežne kontrolovala dochádzku pracovníkov v centrálnej knižnici.

V zmysle zákona č.431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov prebehla 4 x počas roka inventarizácia pokladne vrátane kontroly zostatku a dokladová inventarizácia majetku.

Vnútornou kontrolnou činnosťou nebolo zistené žiadne porušenie finančnej disciplíny, pracovného poriadku a príkazov riaditeľky.

3.2. Výsledky kontrolnej činnosti kontrolných orgánov

Krajská knižnica nebola v roku 2018 kontrolovaná kontrolou z vyšších kontrolných orgánov.

4. Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská Krajskej knižnice v Žiline

Vid' príl. č. 3 *Návštevnosť kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK.*

5. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška registračného poplatku v roku 2018

5.1. *Otváracie hodiny centrálného objektu*

centrálna knižnica

pondelok, utorok, štvrtok, piatok	7.00 – 18.00
streda	11.00 – 19.00
sobota	9.00 – 13.00

5.2. *Otváracie hodiny pobočiek*

pobočka Vlčince

pondelok, utorok, štvrtok, piatok	9.00 – 17.00
streda	10.00 – 18.00
sobota	zatvorené

pobočka Hájik, ZŠ Námestie mladosti

utorok a štvrtok	9.15 – 17.00
streda	8.15 – 16.00

pobočka Bytčica

pondelok	13.00 – 17.00
----------	---------------

pobočka Strážov

utorok	13.00 – 17.00
--------	---------------

pobočka Trnové

streda	12.30 – 16.30
--------	---------------

pobočka Solinky

pondelok, streda, piatok	12.00 – 16.00
--------------------------	---------------

5.3. *Týždenný výpožičný čas*

Týždenný výpožičný čas v centrálnej knižnici je 56 hodín, včítane soboty.

5.4. *Registračné poplatky na jednotlivých obslužných miestach*

Centrálna knižnica, pobočky Vlčince, Hájik, Solinky

- zamestnaní	5,00 €
- predškolski a žiaci do 6 r.	0 €
- žiaci ZŠ od 6 rokov	2,00 €
- študenti SŠ a VŠ.....	3,00 €
- držitelia preukazu ZŤP, ZŤPP, ZŤPS	2,00 €
- vojnoví veteráni	0 €
- dôchodcovia, invalidní dôchodcovia, ženy na MD, nezamestnaní	3,00 €
- inštitucionálni používatelia..	7,00 €
- jednoduchý používateľ	0,50 €
- rodinný preukaz	5, 00 € hlavný rodič; 1,00 € ďalší člen rodiny

Pobočky Bytčica, Trnové, Strážov

- dospelí	1,00 €
- deti, dôchodcovia, študenti, ženy na MD.....	0,50 €

5.5. Poskytované zľavy

Krajská knižnica v Žiline poskytuje zľavu z registračného poplatku vybraným skupinám používateľov – vid' bod vyššie. S cieľom zaktivizovať používateľskú základňu umožňuje registráciu bezplatne pri špeciálnych príležitostiach (Týždeň slovenských knižníc, Žilinské dni zdravia, Bezplatný preukaz za samé jednotky na vysvedčení, Vianočný darček pre priateľa, cena za účasť v súťaži vypísanej KKŽ a iné).

5.6. Využitie kultúrnych poukazov – príloha. č. 4

5.7. Zmeny v otváracích hodinách a v registračných poplatkoch v roku 2018

Posledná úprava otváracích hodín bola v októbri 2016, kedy centrálna knižnica ponechala svoje priestory otvorené pre používateľov o hodinu dlhšie; predĺžením otváracích hodín každú stredu do 19.00 hod. tak vychádza v ústrety tým používateľom, ktorí ju kvôli iným povinnostiam nestihnú navštíviť v skoršom čase. Čiastočne boli upravené výpožičné hodiny na pobočke Hájik, pričom sa zachoval časový rozsah poskytovaných knižničných služieb.

Dňa 1.11.2018 vstúpil do platnosti nový Knižničný a výpožičný poriadok knižnice, ktorý reagoval na najnovšie trendy v poskytovaných knižničných službách a v aktuálnej legislatíve a ktorý priniesol aj úpravy v cenníku knižnice.

Od 15.10.2012 je používateľom centrálnej knižnice sprístupnený bibliobox, ktorý umožňuje vrátenie kníh mimo otváracích hodín knižnice. V roku 2018 využilo možnosť vrátenia kníh touto formou 6 872 (4 474 v r.2017) návštevníkov.

6. Projektová činnosť Krajskej knižnice v Žiline, granty, nadácie, sponzorské príspevky, fundraising

Vid' tabuľkový prehľad Projekty Krajskej knižnice v Žiline (Príloha č. 5).

Viacročné projekty, prechádzajúce do roku 2018:

1. Chránené miesta spolu

Refundácia prevádzkových výdavkov na prevádzku vytvorených chránených miest.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

Chránené miesta spolu (2018): **18 096,83 €**

Prebiehajúci projekt.

3. Literárno-historické chodníčky Beskydami

Prezentácia literárnych a historických osobností Beskyd a s nimi súvisiaceho kultúrneho a prírodného dedičstva.

Zdroj: Program INTERREG V-A Poľsko - Slovensko 2014 - 2020

Požadované prostriedky (2016): **27 499,84 €** (23 374,86 € z ERDF, 2 749,98 € zo ŠR)

Schválené prostriedky (2016): **27 499,84 €** (23 374,86 € z ERDF, 2 749,98 € zo ŠR)

Vynaložené prostriedky (2017): **19 437,21 €**

Vynaložené prostriedky - s paušálnymi výdavkami (2018): **5 586,89 €**

Projekt ukončený v roku 2018, čakáme na refundáciu.

4. Vianoce s detskou knihou - XII. ročník festivalu

Každoročný projekt na propagáciu detskej literatúry a čítania v predvianočnom čase spojený s podujatiami pri príležitosti 300. výročia narodenia A. F. Kollára

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky (2017) : **3 150 €**

Schválené a vynaložené prostriedky (2018): **2 700 €** (spolufinancovanie ŽSK: 143 €)

Projekt ukončený v roku 2018.

5. Pod'me spolu do sveta

Realizácia zážitkových vzdelávacích podujatí pre znevýhodnené deti.

Zdroj: Nadácia Centrum pre filantropiu, Siemens, s.r.o.

Požadované, schválené a vynaložené prostriedky (2017): **660 €**

Vynaložené prostriedky (2018): **0 €**

Projekt ukončený v roku 2018.

6. Dni detskej knihy - 35. ročník celoslovenského festivalu

Realizácia celoslovenského festivalu pôvodnej literatúry pre deti a mládež (literárne prehliadky a besedy, tvorivé dielne, výstavy, slávnostné večery a ďalšie atraktívne podujatia).

Zdroj: Fond na podporu umenia, 1. Umenie, 1.5 Literatúra, 1.5.4 Literárne prehliadky, festivaly, súťaže

Požadované prostriedky: **12 080,00 €**

Schválené prostriedky (2017): **8 500,00 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **501,50 €**)

Vynaložené prostriedky (2018): **8 500,00 €**

Projekt ukončený v roku 2018.

Projekty predložené a realizované v roku 2018:

1. Registrácia do systému kultúrne poukazy 2018

Sprístupňovanie knižnično-informačných služieb žiakom a pedagógom prostredníctvom kultúrnych poukazov v roku 2018.

Zdroj: Ministerstvo kultúry SR, Dotácie 2018, 3.2 Kultúrne poukazy - kultúrne inštitúcie

Uplatnené kultúrne poukazy: 442 kusov, t.j. **442,00 €**

2. Spoznaj Žilinu čítaním kníh

Letná čitateľská súťaž s cieľom motivovať mladých čítať knihy aj počas „hluchého“ obdobia prázdnin.

Zdroj: Grantový systém Mesta Žilina 2018, Oblasť Vzdelávanie

Požadované prostriedky: **665 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **350 €**

3. Terapia knihou a umením

Tvorivé dielne pre rozvoj životných a tvorivých zručností seniorov a detí.

Zdroj: Grantový systém Mesta Žilina 2018, Sociálna a zdravotná oblasť

Požadované prostriedky: **800 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **700 €**

4. Projekt aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby

Práca dobrovoľníka v knižnici máj - október 2018.

Zdroj: ÚPSVaR Žilina

Požadované prostriedky: **4,02 €** (povinné úrazové poistenie)

Schválené a vynaložené prostriedky: **4,02 €**

5. Dni dobrovoľníctva v knižnici

Dva dni plné príťažlivých podujatí pre deti a seniorov (Dni dobrovoľníctva 2018).

Zdroj: Nadácia Pontis - Naše Mesto

Požadované prostriedky: **120 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **120 €**

6. Akvizícia knižničného fondu (2018)

Podpora akvizície kvalitnej literatúry v roku 2018

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.3 Akvizícia knižníc

Požadované prostriedky: **18 000 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **18 000 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **950 €**)

7. Skvalitnenie služieb oddelenia odbornej literatúry a študovní - finálna etapa

Ukončenie obnovy náučného oddelenia zakúpením časopiseckých regálov (14 kusov).

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Požadované prostriedky: **8 925 €**

Schválené prostriedky: **5 000 €**

Vynaložené prostriedky (2018): **153,09 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **263 €**, účelová dotácia **905,79 €**)

8. Knižnica pre najmenších a "náštročných"

Zriadenie detského kútika (2. nadzemné podlažie) a kútika pre náštročných (prízemie).

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra

Požadované prostriedky: **14 950 €**

Schválené prostriedky (2018): **14 000 €**

Vynaložené prostriedky (2018): **9 388,62 €** (+ spolufinancovanie ŽSK: **743 €**)

9. Knižnica - vzdelávacia inštitúcia pre deti i dospelých

Podpora služieb vzdelávania v krajskej knižnici prostredníctvom akvizície nových titulov fondu a zakúpením techniky pre realizáciu podujatí.

Zdroj: Nadácia KIA Motors Slovakia

Požadované prostriedky: **2 055 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: **2 055 €**

11. Vianoce s detskou knihou - XIII. ročník festivalu

Podujatia s tvorcami detských kníh a realizácia celoslovenského seminára Knižnica v živote dieťaťa III. na podporu tínedžerského čítateľstva.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky: **4 030 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: projekt v procese hodnotenia

12. Vzdelávanie knihovníkov v oblasti komunikačných a digitálnych zručností

Projekt pre celoživotného vzdelávania knihovníkov formou tréningu a seminára.

Zdroj: Fond na podporu umenia, 5.1 Knižnice, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity

Požadované prostriedky: **3 350 €**

Schválené a vynaložené prostriedky: projekt v procese hodnotenia

Krajská knižnica v Žiline poskytovala metodickú pomoc pri spracovaní, realizácii a vyúčtovaní žiadostí obecných a mestských knižníc okresov Žilina a Bytča (podprogramy Fondu na podporu umenia pre knižnice). Pre viaceré knižnice v našej metodickej pôsobnosti sme kompletne spracovali žiadosti i záverečné programové a finančné správy.

6.1. Sponzorské príspevky, fundraising

- podpora Českého spolku v Žiline na nákup periodík v roku 2019 – 500 €
- Scheidt&Bachman Slovensko, s.r.o. – Podpora programových cieľov a aktivít – 10 €
- Klub abstinentov – Podpora programových cieľov a aktivít – 65 €

Vid' tabuľku na str. Objem finančných prostriedkov získaných z Dotácií MK SR (zdroj 111), FPU a z ďalších zdrojov (sponzorské, iné)

8. Public relations 2018

8.1. Odborná publikačná činnosť pracovníkov Krajskej knižnice v Žiline

ŠUŠOLIAKOVÁ, Katarína. Dni detskej knihy v Žiline. · *Bulletin Slovenskej asociácie knižníc*, Roč. 26, č. 2 (2018), s. 37-40.

ŠUŠOLIAKOVÁ, Katarína. Týždeň slovenských knižníc 2018. · *Bulletin Slovenskej asociácie knižníc*, Roč. 26, č. 2 (2018), s. 4-8.

ĎURAČÍKOVÁ, Dana. Deň bociana v Krajskej knižnici v Žiline. · *Varínčan : mesačný spravodaj o živote Varína*, Roč. 24, č. 11 (2018), s. 11.

ĎURAČÍKOVÁ, Dana, GOTTWALDOVÁ, Ľuboslava. Homeschooling v knižnici?. · *Bulletin Slovenskej asociácie knižníc*, Roč. 26, č. 2 (2018), s. 41.

SOBOLOVÁ, Božena. Knižnica v Tepličke nad Váhom ide s dobou. · *Žilinský večerník : týždenník severného Slovenska*, Roč. 27, č. 30 (24.07.2018), s. 12.

SOBOLOVÁ, Božena, 2018. Dotyk Božieho pohľadania: 6. pamätný výstup na Veľký Rozsutec na počesť sv. Jána Pavla II. In: *Terchová: dvojmesačník všetkých Terchovčanov*. Roč. 29, č. 4, s. 4.

(ab). Dni detskej knihy. · *Slovenské národné noviny : týždenník Matice slovenskej*, Roč. 33, č. 19 (12.05.2018), s. 11.

JANČULOVÁ, Ivana. Kniha Horného Považia 2017. · *Literárny (dvoj)týždenník : časopis Spolku slovenských spisovateľov*, Roč. 31, č. 17-18 (09.05.2018), s. 15.

LENČO, Goran. Literárny klub Hermes & Novalis. · *Slovenské národné noviny : týždenník Matice slovenskej*, (Roč. 19, č. 4-5. (26.5.2018), s. 26.

8.2.1. Publikačná činnosť zamestnancov Krajskej knižnice v Žiline

Počet článkov zamestnancov KKŽ: 156

Počet článkov zamestnancov KKŽ na internetových portáloch: 5

8.2.2. Publikačná činnosť iných autorov o Krajskej knižnici v Žiline

Počet článkov iných autorov o KKŽ: 145

Počet článkov iných autorov o KKŽ na internetových portáloch: 11

8.2.3. Vydané tlačové správy

1. k Týždňu slovenských knižníc 2018 s názvom: Týždeň slovenských knižníc v Krajskej knižnici v Žiline (Mgr. Anna Berthotyová)
2. k celoslovenskému festivalu detskej literatúry: Dni detskej knihy 2018 – 35. ročník celoslovenského festivalu (Mgr. Anna Berthotyová) a Ako sme s deťmi objavovali knihy (Mgr. Anna Berthotyová)
3. k celoslovenskej akcii Čítajme si s názvom: Čitateľský maratón detí už po tretíkrát v Auparku (Mgr. Anna Berthotyová) a Žilinský rekord v čítaní prekonaný (Mgr. Anna Berthotyová)
4. k projektu Pod'me spolu do sveta: Pod'me spolu do sveta s Krajskou knižnicou v Žiline (PhDr. Dana Duračíková)
5. k 6. pamätnému výstupu na Rozsutec: 6. pamätný výstup na Veľký Rozsutec (Mgr. Božena Sobolová)
6. k zavedeniu Rodinných preukazov: Krajská knižnica v Žiline sa teší z návštevy rodín – a ponúka im rodinný preukaz (Mgr. Zuzana Mjartanová)
7. k Letnej čitateľskej výzve: Letná čitateľská výzva 2018 ukončená (Mgr. Anna Berthotyová)
8. k vyhláseniu Literárnej ceny Janka Frátrika: Literárna cena Janka Frátrika – 3. ročník (Mgr. Božena Sobolová)

8.2.4. Prezentácia Krajskej knižnice v Žiline v iných médiách /rozhlas, televízia/ a vynaložené prostriedky

- * Televízia LUX, 30.1.2018, Relácia Doma je doma, rozhovor o knižniciach, knihách, čítaní (Bc.G.Lenčo, Mgr. K.Šušoliaková)
- * Rádio Frontinus, január - apríl 2018, Popoludnie s rádiom Frontinus Kniha Horného Považia 2017, 15 prezentácií
- * Televízia Severka, 8.3.2018, Správy, Marec mesiac knihy (Mgr. K. Šušoliaková)
- * Televízia Severka, 9.3.2018, Správy, Kniha Horného Považia 2017 (Mgr. I. Jančulová)
- * Televízia Severka, 9.3.2018, Správy, Týždeň slovenských knižníc (Mgr. K. Šušoliaková)
- * Televízia Raj, 9.3.2018, Marec mesiac knihy (Mgr. K.Šušoliaková, J. Zurovacová,)
- * Rádio Regina, 16.4.2018, Dni detskej knihy (Mgr. K. Šušoliaková)
- * RTVS, 17.4. 2018, , Dni detskej knihy (Mgr. K. Šušoliaková)
- * RTVS, 17.4. 2018, , Dni detskej knihy - pozvánka (Mgr. K. Šušoliaková)
- * RTVS, 18.4. 2018, , Dni detskej knihy - pozvánka (Mgr. K. Šušoliaková)
- * RTVS, 19.4. 2018, , Dni detskej knihy - pozvánka (Mgr. K. Šušoliaková)
- * TV RAJ, máj 2018, Tvoríme vlastnú knihu (Mgr. K. Šušoliaková)
- * RTVS, 5.6.2018, Komunitná knižnica, aktivity KKŽ pre najmenších (Mgr. K. Šušoliaková)
- * Rádio Lumen, 4.9.2018, Čítanie detí, aktivity pre deti v KKŽ, Rodinný preukaz (Mgr. K. Šušoliaková)
- * Rádio Lumen, 8.9.2018, Výstup na Veľký Rozsutec (Mgr. K. Šušoliaková)
- * Rádio Lumen, 10.9.2018, Výstup na Veľký Rozsutec (Mgr. K. Šušoliaková)

Zástupkyne Krajskej knižnice v Žiline (Katarína Šušoliaková a Janka Zurovacová) sa zúčastnili moderovanej diskusie Genius Loci Knižnica na Studničkách zverejnenej na:

<https://www.youtube.com/watch?v=PfU4P4rpNCw&t=18s>

Počas prevádzkových hodín knižnica využíva prenosnú informačnú tabuľu, ktorú umiestňuje pred vchod do centrálnej knižnice. Na tabuľu inštaluje aktuálne oznamy a pozvánky na pripravované podujatia. V roku 2018 začala využívať elektronický prezentačný panel upevnený v blízkosti centrálneho výpožičného pultu, na ktorom uverejňuje aktuálne pozvánky. Od roku 2016 je budova na priečelí označená viditeľným názvom „KRAJSKÁ KNIŽNICA V ŽILINE“ a na 5 okenných tabuliach má inštalovaný informačno-ochranný polep Window vision s plnofarebnou tlačou o službách knižnice.

Od roku 2009 v rámci jednotného informačného systému Žilinského samosprávneho kraja je na budove organizácie umiestnená informačná tabuľa s označením inštitúcie a jej zriaďovateľa. Od r. 2017 je na budove umiestnená informácia o knižnici ako verejnej inštitúcii v meste Žilina v textovej časti a QR kóde.

8.3. Edičná činnosť

Kalendárium výročí osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2018 / zost. Ivana Jančulová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 75 s.

Juraj Jánošík : výberová personálna bibliografia/ zost. Nataša Lajdová, Ivana Uríková – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 115 s. – ISBN 978-80-85148

Jozef Kočíš : bibliografický leták pri príležitosti 90. výročia narodenia / Ivana Uríková. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Anton Marec : bibliografický leták pri príležitosti 65. výročia narodenia / zost. Ivana Uríková. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Krajská knižnica v Žiline v médiách : bibliografický súpis článkov za rok 2017 / zost. Ivana Uríková, Nataša Lajdová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 135 s.

Imrich Turzo : bibliografický leták pri príležitosti 420. výročia narodenia / zost. Nataša Lajdová – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Vít'azné knihy regionálnych čitateľských súťaží ŽSK : bibliografický leták / zost. Ivana Jančulová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Toňa Revajová : bibliografický leták / zost. Nataša Lajdová, Ivana Uríková – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

100. výročie vzniku Československej republiky : bibliografický leták / zost. Nataša Lajdová, Ivana Uríková – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Miro Jaroš : bibliografický leták / zost., Ivana Uríková – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018.

Analýza činnosti Krajskej knižnice v Žiline a regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja v roku 2017 / zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 21 s. + tab. príl

Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2017 : štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie /zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 28 s. + tab. príl.

Sieť verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2017 / zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 4 s. + tab. príl.

Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2017 : knižnice, štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie... / zost. Božena Sobolová. – Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 36 s.

Krajská knižnica v Žiline : správa o činnosti a hospodárení kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za rok 2017 /zost. Katarína Šušoliaková, Zuzana Mjartanová. - Žilina : Krajská knižnica v Žiline, 2018. – 92 s. + príl.

- fyzický stav 49 - priemerný prepočítaný stav: 41,8 (celoročný priemer)

Tab. 4 Organizačná štruktúra

Oddelenie/úsek		skutočnosť r. 2018	
		Fyzické osoby	Prepoč.stav
Riaditeľ		1	1
Odd. knižnično-informačných fondov		3	3
Odd. knižnično-informačných služieb		34	28,4
v tom	- úsek bibliografie	3	2,5
	- centrum + Hájik, Solinky, Bytčica, Trnové, Strážov	28	23,4
	- pobočka Vlčince	3	2,5
Odd. koordinácie a metodiky		4	3,5
Odd. ekonomicko-technickej činnosti		7	5,9
Celkový počet zamestnancov		49	41,8
Z celkového počtu: Pracovníci na chránených pracoviskách		9	5,10
Z celkového počtu: Pracovníci R		11	6,4

Počet zamestnancov vykonávajúcich knihovnícke činnosti (prepočítaný stav)

2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
33,86	33,25	32,6	33,33	31,40	32,6	32,40	32,40

Tab. 5 Veková štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách

Vek zamestnancov	Počet zamestnancov
do 30 rokov	7
31 – 40 rokov	12
41 – 50 rokov	8
51 a viac rokov	22
Spolu	49
Priemerný vek	48

Kvalifikačná štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách

Dosiahnutý stupeň vzdelania	Počet zamestnancov
Základné	0
Stredné	5
Úplné stredné	26
Bakalárske	1
Vysokoškolské	17
Spolu	49

Tab. 6 Priemerná mzda

Ukazovateľ	r. 2017	r. 2018
Priemerná mzda spolu	711,27	755,57
Priemerná mzda bez R	747,60	790,41

* uved'te priemernú mzdu všetkých zamestnancov (vrátane riaditeľa a administratívy) bez robotníckych profesií

13.2. Počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační zamestnanci

Počas roka knižnica uzatvorila 1 dohodu o brigádnickej práci študentov a 3 dohody o vykonaní práce. Sezónnych a aktivačných zamestnancov Krajská knižnica v Žiline nezamestnávala.

V roku 2018 mala Krajská knižnica v Žiline 9 chránených pracovných miest, v rámci ktorých pracovníci zabezpečovali službu šatne, reprografické služby, práce súvisiace s ochranou knižných fondov a prevádzku internetového pracoviska v centrálnej knižnici.

13.3. Počet a štruktúra pracovných miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie

Krajská knižnica v Žiline v roku 2018 neevidovala neobsadené pracovné miesta dlhšie ako 6 mesiacov.

14. Práca s dobrovoľníkmi

14.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov

Krajská knižnica v Žiline uzavrela dohodu s ÚPSVaR Žilina o zabezpečení podmienok vykonávania aktivačnej činnosti formou dobrovoľníckej služby a o poskytnutí príspevku na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby právnickej osobe v roku 2018. Na základe tejto dohody knižnica následne uzatvorila zmluvy o dobrovoľníckej činnosti s 3 dobrovoľníkmi na 32 hodín mesačne (§ 10 zákona) a títo zamestnanci realizovali prevádzku šatne, opravu knižničného fondu, kompletizáciu periodickej tlače. Krajská knižnica v Žiline využíva i prácu ďalších dobrovoľníkov, ktorú však zmluvne podloženú nemá, pretože sa jedná o spoluprácu príležitostnú a menšieho rozsahu. Zameranie pomoci zo strany dobrovoľníkov je najmä na organizáciu kultúrnych podujatí, pomoc pri anketách a súťažiach. Jedná sa predovšetkým o mladých ľudí, mamičky a spolupracujúcich členov záujmových združení a mimovládnych organizácií.

14.2. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách

Pri Krajskej knižnici v Žiline je vytvorené občianske združenie Brána poznania, ktoré združuje priateľov knižnice. Zo získanej podpory formou 2% z dane z príjmu od svojich sympatizantov združenie podporilo v r.2017 dopĺňovanie knižného fondu knižnice. Z prostriedkov Občianskeho združenia bolo zakúpených 46 KJ, ktoré knižnica získala do dlhodobej výpožičky. V r.2018 pripravovalo občianske združenie ďalšie aktivity, ktoré sa budú realizovať v r.2019.

I. ODBORNÁ ČINNOSŤ KNIŽNICE

1. Základné činnosti knižnice

1.1. Knižničné fondy

Knižničný fond je súbor dokumentov, ktoré knižnica získava, spracováva a sprístupňuje svojim používateľom ako materiálny základ pre realizáciu výpožičných a informačných služieb.

Tab. 1 Zloženie knižničných fondov podľa druhu

Druh dokumentu	r.2017	r.2018	Rozdiel	% z celku 2017	% z celku 2018	Rozdiel v %
knižničný fond	288 904	282 709	- 6 195	100	100	0,00
z toho špec. dokumenty	6 285	6 331	+ 46	2,18	2,24	0,06
z toho el. dokumenty	261	261	0	0,09	0,09	0,00
iné špec. dokumenty	6 024	6 070	+ 46	2,09	2,15	0,06
odborná pre dosp. + ŠD	108 734	105 205	- 3 529	37,64	37,21	-0,43
krásna pre dosp. + ŠD	105 076	102 716	- 2 360	36,37	36,33	-0,04
odborná pre deti + ŠD	11 597	11 626	+ 29	4,01	4,12	0,11
krásna pre deti + ŠD	63 497	63 162	- 335	21,98	22,34	0,36
periodiká – tituly	240	234	- 6			
periodiká – exempláre	276	274	- 2			

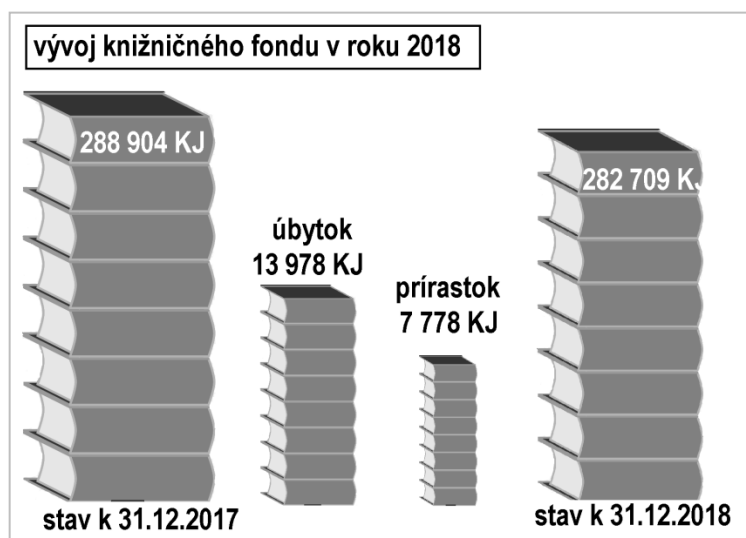
Stav knižničného fondu k 31.12.2018 282 709 KJ.

Stav knižničného fondu odráža nielen situáciu v dopĺňovaní knižničného fondu v sledovanom roku, ale aj dlhodobý trend v činnosti knižnice, jej plány a perspektívu. Počas niekoľkých ostatných rokov sa fond dôslednejšie očisťoval od zastaranej a poškodenej literatúry. Táto dôkladnejšia očista si kládla za cieľ jednak ponúkať používateľovi aktuálne a zachovalé knihy, ktoré uspokojia náročné potreby moderného človeka a jednak odľahčenie skladových priestorov. Navyše, posledné dvojročné obdobie bolo spojené s rozsiahlejšími priestorovými zmenami, ktoré podnietili posuny v rozmiestnení a využívaní fondu.

Do skladových priestorov knižnice pribudli regály prenesené z úseku odbornej literatúry a začala sa menšia prestavba priestoru povinného výtlaku, do ktorého sa doplnila archívna odborná literatúra. Zároveň z dôvodu prestavby úseku krásnej literatúry sa pretriedili knihy aj priamo vo voľnom výbere. Taktiež došlo k vyradovaniu kníh, ktoré boli dlhodobejšie nevyužívané a zaberali v archíve miesto. Celoročný proces sa prejavil na množstve úbytkov - vyradilo sa 13 978 KJ.

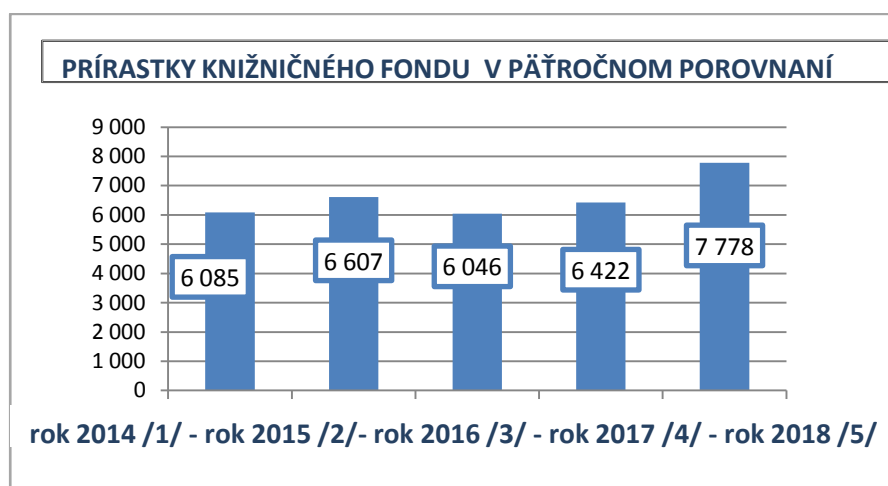
Tab. 2 Prírastky, úbytky

Ukazovateľ	r.2017	r.2018	Rozdiel
prírastok knižničného fondu	6 422	7 778	+ 1 356
Z toho kúpou	3 933	4 891	+ 958
- z toho z rozpočt. zdrojov vrátane vlastných príjmov	2 099	2 440	+ 341
-vrátane účelovej dotácie ŽSK	2 219	2 440	+ 221
úbytok knižničného fondu	922	13 978	+ 13 056
skutočný prírastok	+ 5 500	- 6 200	

Vzhľadom na nižší prírastok ako úbytok v knižničnom fonde v roku 2018 bol **skutočný prírastok fondu - 6 200 knižničných jednotiek**.

Prírastok knižničného fondu knižnice bol najvyšší za posledné päťročné obdobie, a to vďaka stúpajúcej podpore Fondu na podporu umenia. V roku 2018 získala knižnica 18 000 € od svojho hlavného donora, čo bolo najviac v doterajšej histórii. Po ôsmych rokoch knižnica mala prírastok vyšší ako 7000 KJ, dovtedy sa pohyboval v rozmedzí od 4 533 do 6 607 KJ. (Pre porovnanie, v rokoch 2007 - 2008 knižnica získavala do svojho fondu ročne vyše 10 tis. KJ.)

<i>Prírastky podľa spôsobu nadobudnutia:</i>	r.2017	r.2018	Rozdiel
kúpa	3 933	4 891	+ 958
dar	2 489	2 887	+ 398
bezodplatný prevod	0	0	0
spolu	6 422	7 778	+ 1 356

V roku 2018 pribudlo do fondu knižnice 7 778 KJ, z toho knižnica získala 4 891 KJ kúpou a 2 887 získala darom.

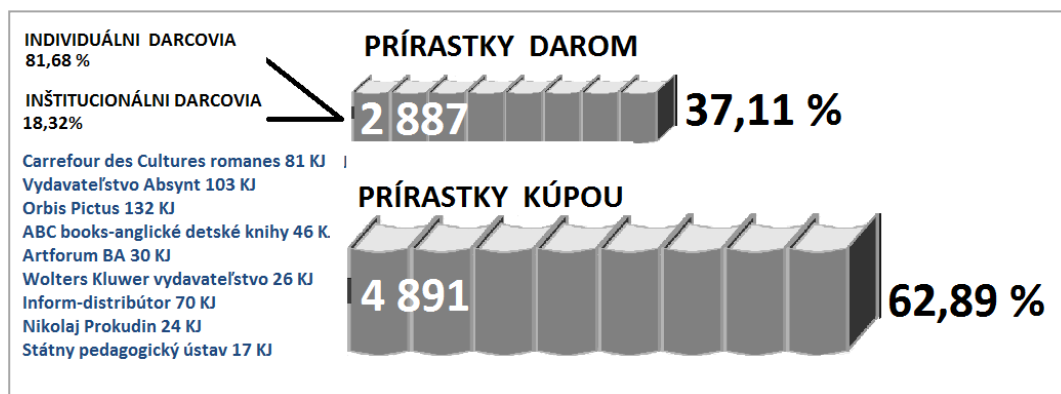
Z prírastku 7 778 knihy tvorili 7 732 KJ a špeciálne dokumenty 46 KJ.

Skupinu špeciálnych dokumentov výrazne obohatili didaktické pomôcky (24 KJ), zamerané na rozvoj hrubej a jemnej motoriky a na rozvoj predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti. Zvyšných

22 KJ tvorili spoločenské hry, ktoré knižnica zakúpila v počte (16 KJ) a získala darom od vydavateľstva Albi (4 ks) a individuálneho darcu (2 ks).

Významným prínosom pre akvizíciu knižničného fondu sú dary kníh a najmä za novšie a žiadané tituly je knižnica vďačná inštitúciám aj jednotlivcom.

Zastúpenie darov v štruktúre prírastkov vyjadruje graf:

V štruktúre prírastkov tvorili 62,88 % prírastky získané kúpou a 37,12 % dary. V porovnaní s minulým rokom počet darovaných kníh mierne stúpol (+ 398), výraznejší bol však nárast nakúpenej literatúry, ktorý bol vyšší takmer o tisíc KJ (958). Darované knihy teda tvorili významnú časť prírastku knižnice a z dlhodobého hľadiska sú dary neodmysliteľnou formou akvizície knižnice. Individuálni darcovia, ktorí knižnici prispeli 2 358 KJ a inštitúcie, ktoré poskytli 529 KJ tak zabezpečili viac ako tretinu nových kníh vo fonde knižnice. Najmä zo strany individuálnych darcov sa však pomerne často jednalo o staršie knihy, ktoré knižnica už vo fonde mala a doplnila si nimi počet exemplárov, resp. obmenila fyzicky poškodené exempláre za zachovalé.

Záujem prenechať knihy knižnici je reálne vyšší, ako to zobrazujú štatistiky; občania, často pozostali oslovovali knižnicu s ponukou kníh, ktoré knižnica už vo fonde mala alebo vedela o ich praktickej neupotrebitelnosti. Knihy, ktoré knižnica vedela ponúknuť menším knižniciam však prijímala a posúvala tak používateľom obecných alebo mestských knižníc. Niektoré darované knihy poslúžili aj ako náhrada za fyzicky poškodené exempláre.

Spomedzi inštitucionálnych darcov významnejšie knižnicu podporilo belgické združenie Carrefour des Cultures romanes, ktoré knižnici darovalo 81 KJ vo francúzštine, vydavateľstvo Absynt s darom 103 kníh a vydavateľstvo Orbis Pictus s darom 132 kníh zo svojej edičnej činnosti, ďalej vydavateľstvo ABC books (46 detských kníh v angličtine), Artforum BA (30 KJ), Wolters Kluwer vydavateľstvo (26 KJ), Inform-distribútor (70 KJ), Veľvyslanectvo Ruskej federácie na Slovensku (24 KJ), Štátny pedagogický ústav (17 KJ).

Tab. 3 Skladba prírastkov podľa druhov literatúry

Druh literatúry	r.2017 kniž.jedn.	r.2018 kniž.jedn.	Rozdiel	r.2017 v %	r.2018 v %	Rozdiel v %
odborná pre dospelých	1 883	2 225	342	29,32	28,61	- 0,71
krásna pre dospelých	2 640	3 159	519	41,11	40,61	- 0,50
odborná pre deti	330	247	- 82	5,14	3,19	- 1,95
krásna pre deti	1 569	2 147	578	24,43	27,60	+ 3,17
v tom špec. dokumenty	116	46	- 70	1,81	0,59	- 1,22
Spolu	6 422	7 778	1 356	100	100	0

V prírastkoch knižnice prirodzene dominovala literatúra pre dospelých čitateľov, či už vo forme beletrie alebo odbornej literatúry. Vyžiadalo si to zloženie používateľskej základne, v ktorej dominovali dospelí čitatelia (zaradení v kategórii zamestnaní, dôchodcovia, nezamestnaní, ženy na MD, ZŤP a p.) a aj potreba obmieňať krásnu literatúru, ktorá je najžiadanejšou vo výpožičnom procese a ktorá zároveň predstavovala najpočetnejší druh vyradenej literatúry. Odborná literatúra pre dospelých, ako druhá najväčšia skupina v prírastkoch po beletrii, bola vzhľadom na možnosti knižnice nakupovaná v porovnaní s predchádzajúcim rokom menej. Jej doplňovanie je náročnou úlohou vzhľadom na rozmanitosť ľudského poznania a rôznorodé študijné zameranie vysokoškolákov (nielen zo Žilinskej univerzity v Žiline), ktorí knižnicu navštevujú.

Odborná literatúra bola nakupovaná aj s dôrazom na detského čitateľa, vzhľadom na to, že rástol záujem o úsek literatúry pre deti a mládež a krásna literatúra sa vo vyššej miere doplňovala v predchádzajúcom období.

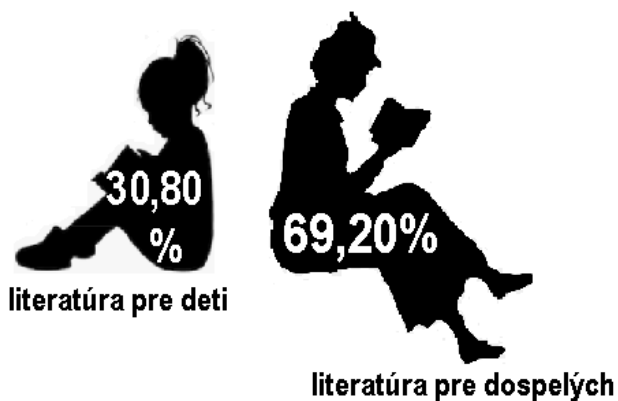
Na knižnom trhu je mnoho kníh, ktoré by knižnica chcela vlastniť a ponúkať svojim používateľom, na ich získavanie však nemá dostatočné finančné prostriedky.

Z novozískanej literatúry:

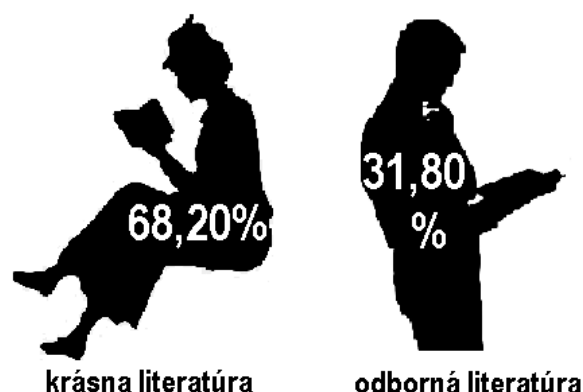
literatúra pre dospelých 69,22 % a literatúra pre deti 30,79 %,

krásna literatúra tvorila 68,20 % a odborná literatúra 31,80 %.

prírastky podľa veku

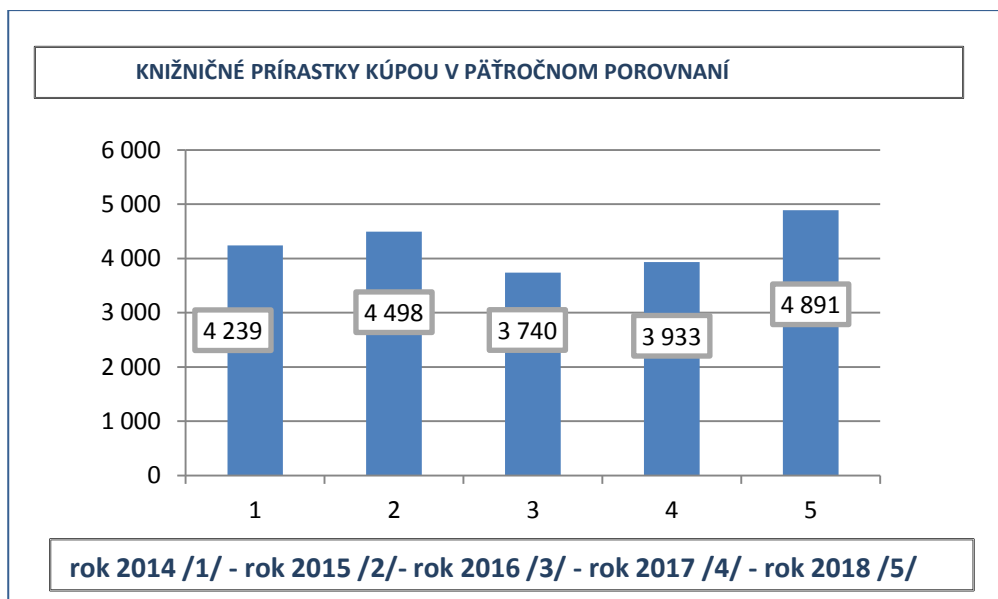
prírastky podľa určenia

Prírastky kúpou

Počet nakúpených knižničných jednotiek je ukazovateľ, ktorý ukazuje mieru sebestačnosti knižnice v akvizícii nových dokumentov a zároveň schopnosť získavať mimorozpočtové zdroje pre oblasť akvizície. Prírastky knižnice získané kúpou majú pre knižnicu zväčša väčšiu hodnotu, pretože vychádzajú priamo z požiadaviek používateľov a z posúdenia aktuálneho stavu fondu odborným pracovníkom. Záujem o nové knihy je veľký, a tak v prípade krásnej literatúry pre dospelých sa knižné novinky požičiavajú len na 14 dní.

Pozitívnym faktom je, že počet prírastkov bol vyšší ako v predchádzajúcom roku o 958, dosiahol úroveň 4 891 KJ. Za vyšším nákupom stála aj lepšia úspešnosť v získavaní mimorozpočtových zdrojov a najmä podpora zo strany Fondu na podporu umenia.

Podľa štandardov pre verejné knižnice SR má knižnica významu Krajskej knižnice v Žiline vo veľkostnej kategórii svojho sídla stanovený optimálny prírastok kúpou 0,13 KJ na obyvateľa sídla. Podľa týchto odporúčaní na podmienky mesta Žilina s 80 915 obyvateľmi Krajská knižnica v Žiline mala nakúpiť do svojho fondu 10 519 KJ. Naposledy sa knižnica priblížila k naplneniu štandardu len v r. 2008 a čiastočne v r. 2009. V roku 2018 za uvedenými odporúčaniami zaostávala 2 741 KJ a odporúčaný štandard splnila na 73,94 %.

Dosiahnuté percento bolo ovplyvnené darovanou literatúrou, ktorá tvorí viac ako tretinu prírastkov. Bez nich by zaostávanie za štandardom bolo ešte vyššie. Ak by knižnica nezískavala nové knihy aj od inštitucionálnych a individuálnych darcov, stanovený štandard by splnila len na 46,5 %.

Vzhľadom na to, že knižnice neplní štandard v dopĺňovaní fondu už niekoľko rokov, sklz, ktorý sa vytvára dlhoročne sa prehľbuje a ovplyvňuje celkovú spokojnosť používateľa vo výpožičnom procese.

Tab. 4 Prírastok knižničných fondov kúpou (4 891KJ) na obyvateľa a používateľa

Prírastok KF kúpou na:	r.2017	r.2018	Rozdiel
1 obyvateľa (80 915)	0,05	0,06	+ 0,01
1 používateľa (12 081)	0,32	0,40	+ 0,08

Tab. 5 Jazykové zloženie prírastkov (z počtu 7 778 KJ)

Jazyk dokumentu	Počet k. j.	% celkového počtu
Slovenský	5 825	74,89
Český	1 041	13,38
Anglický	385	4,95
Francúzsky	251	3,23
Nemecký	21	0,27
Poľský	197	2,53
Španielsky	5	0,06
Ruský	24	0,31
Portugalský	6	0,08
Taliančina	5	0,06
Maďarský	4	0,05
Iné	14	0,15
s p o l u	7 778	100

Knižnica nakúpila už tradične značný počet kníh v českom jazyku, nakoľko české vydavateľstvá produkujú mnoho kvalitných titulov, ktoré sú žiadané zo strany používateľov a dôslednejšie saturujú požiadavky záujemcov o odborné informácie. Žiadanou jazykovou skupinou je dlhodobo angličtina, čo je spôsobené najmä pôsobením Britského centra v knižnici a záujmom čitateľov o literatúru v anglickom jazyku.

Do knižničného fondu pribudli aj knihy v poľskom jazyku, ktoré tvoria významnú časť darovanej literatúry a obdobným spôsobom pribudli do knižnice aj knihy v ruskom jazyku, ktoré osobne riaditeľke knižnice odovzdal prvý tajomník Veľvyslanectva Ruskej federácie na Slovensku Igor Samoškín.

Tab. 6 Počet knižničných jednotiek na obyvateľa (80 915) a používateľa (12 081)

Počet zväzkov KF (282 709) na:	r. 2017	r. 2018	Rozdiel
1 obyvateľa	3,57	3,49	- 0,08
1 používateľa	23,78	23,40	- 0,38

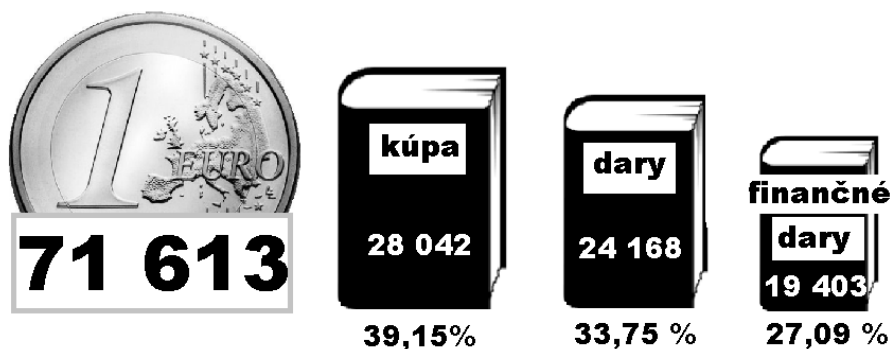
Hodnota knižničného fondu nadobudnutého v r. 2018 bola **71 613 €** (včítane hodnoty získaných darov). Oproti predchádzajúcemu roku bola vyššia o 11 005 € (60 608 €), a to jednak vďaka vyššej sume investovanej do nákupu, vyššiemu počtu darovaných dokumentov, ale najmä vďaka vyššej sume na nákup získanej z grantov a finančných darov.

Na nákup knižničného fondu knižnica vynaložila **47 445 €** pričom z dotácie VÚC a vlastných zdrojov nakúpila knižničné fondy za **28 042 €** (24 278 € v r. 2017), z grantových zdrojov a finančných darov **19 403 €** (16 315 v r. 2017, 11 237 v r. 2016).. Hodnota darov bola vyššia o 4

153 €, hodnota kúpou získaných dokumentov vyššia o 6 852 € a hodnota grantov a finančných darov vzrástla o 3 088 € v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

Tab. 7 Prostriedky na nákup knižničných fondov v €

Druh dokumentu	Finančná hodnota knižných darov v r. 2017	€ na nákup KF r. 2017		Finančná hodnota knižných darov v r. 2018	€ na nákup KF r. 2018		Rozdiel v € na nákup KF 2017/2018
		Spolu	Z toho granty a fin.dary		Spolu	z toho granty a fin. dary	
knihy a ost. tlačené dokumenty	20 015	31 745	14 145	24 168	39 237	18 720	+ 7 492
špeciálne dokumenty	0	1 764	1 520	0	384	131	+ 1 380
Spolu	20 015	33 509	15 665	24 168	39 621	18 851	- 6 112
Periodiká		7 084	650		7 824	552	+ 740
spolu nákup KF		40 593	16 315		47 445	19 403	+ 6 852

Hodnota knižničného fondu nadobudnutého v roku 2018

Tab. 8 Priemerná cena dokumentov v €

Druh dokumentu	cena v r. 2017	cena v r. 2018	Rozdiel
knihy a ostatné tlačené dokumenty	8,32	8,10	- 0,22
špeciálne dokumenty	15,21	9,92	- 5,29
dokumenty spolu	10,32	9,70	- 0,62

Grantové a mimorozpočtové zdroje na nákup KF

Získavanie mimorozpočtových zdrojov na nákup KF je dôležitým nástrojom dopĺňovania knižničného fondu novými dokumentmi. V roku 2018 pribudli do fondu knižnice dokumenty (2 451 KJ) najmä z nasledujúcich zdrojov:

Akvizícia knižničného fondu (2018): dotácia na knihy 18 000 €

Vďaka dotácii Fondu na podporu umenia vo výške 18 000 € knižnica v rámci projektu Akvizícia knižničného fondu (2018) zakúpila 2 335 nových kníh (z toho 870 ks beletrie a 550 odborných kníh pre dospelých a 825 ks beletrie a 90 ks náučnej literatúry pre deti).

Terapia knihou a umením (Mesto Žilina): dotácia na knihy € 400 €

Z grantu bolo zakúpených 68 KJ, najmä knihy pre deti, minipédie, tvorivé a spoločenské hry, knihy o zdravom životnom štýle pre dospelých.

Čítanie dáva človeku to, čo cez žiadne iné médium nedostane (Nadácia KIA Motors Slovakia)

Vďaka daru nadácie pribudlo do fondu 17 náučných kníh pre deti, 10 interaktívnych hier a 21 didaktických pomôcok. (napr. kúzelné čítanie s elektronickým perom, didaktické pomôcky v štýle montessori).

Od roku 2014 disponuje knižnica 256 knihami, ktoré boli zakúpené v rámci národného projektu Inštitútu rodovej rovnosti Centrum vzdelávania Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a boli poskytnuté knižnici formou trvalej výpožičky.

Z prostriedkov Občianskeho združenia Brána poznania, ktoré pôsobí pri knižnici, sprístupňuje knižnica pre svojich používateľov 46 nových kníh vo forme dlhodobej výpožičky.

Tab. 9 Nákup knižničných fondov v € (47 445) na obyvateľa sídla (80 915) a používateľa (12 081)

Nákup KF v € na:	r. 2017	r. 2018	Rozdiel
1 obyvateľa	0,50	0,59	+ 0,09
1 používateľa	3,34	3,93	+ 0,59

Ak použijeme pre nasledovný prepočet priemernú cenu dokumentov v r. 2018, tak podľa odporúčaní štandardov verejných knižníc SR mala Krajská knižnica v Žiline v roku 2018 nakúpiť knižničné fondy v hodnote 102 034 € (0,13 KJ na 1 obyvateľa sídla pri priemernej cene dokumentu 9,70 €). Na jedného obyvateľa nenakúpila 0,13 KJ, ale 0,06 KJ. Prostriedky vynaložené na nákup v r. 2018 (47 445) sú teda o 54 589 € nižšie. Keby knižnica nezískala prostriedky aj z mimorozpočtových zdrojov, rozdiel by bol ešte vyšší.

Oddelenie knižničných a informačných fondov realizuje výber a nákup literatúry do fondov knižnice v spolupráci s pracovníkmi jednotlivých oddelení knižnice na základe podnetov používateľov a potreby týchto oddelení. Pracovníčky sa snažia zachytiť novinky vychádzajúce na trhu prostredníctvom internetových kníhkupectiev a ponúk jednotlivých vydavateľstiev zasielaných e-mailom.

Nákup v tradičných slovenských kníhkupectvách sa obmedzil a rastie nákup prostredníctvom internetu, ktorý poskytuje mnoho výhod. Knihy sa dajú pohodlne vybrať bez potreby vycestovania, od priamych dodávateľov je poskytovaná vyššia zľava a knihy sú doručené do knižnice poštovými zásielkami. Literatúra v internetových kníhkupectvách je prehľadne zoradená, pričom je možnosť prezerania si noviniek alebo vyhľadania literatúry pomocou zadania jednoduchého hesla.

Odborná literatúra bola vyberaná do fondov aj prostredníctvom katalógov zasielaných klasickou alebo elektronickou poštou, ale aj návštevou univerzitných vydavateľstiev a priamym výberom v nich. Literatúra sa však naďalej nakupuje aj prostredníctvom dodávateľov, ktorí chodia priamo do knižnice s ponukami kníh (Grada, Ivan Lazík). Výhodou nákupu literatúry u dodávateľov sú poskytované zľavy na literatúru a tiež možnosť doobjednania chýbajúcich titulov, ktoré v kníhkupectvách neboli dostupné.

Nové knihy boli nakupované prioritne v knižnom veľkoobchode Pemic, ktorý poskytoval najvyššie zľavy (do 32 %), nákup beletrie a kníh pre deti a mládež realizuje knižnica aj vo vydavateľstvách a u predajcov:

Pemic (32% zľava)
 Ikar (30 % zľava)
 Albatros, knižný veľkoobchod (28 % zľava)
 Martinus (5-8 % zľava)
 Artis Omnis (30 % zľava)
 Inform (18-38% zľava),
 Ivan Lazík, súkromný predajca (15 % zľava)
 Grada (30 % zľava)
 Artforum (15% zľava)
 Verbarium (25% zľava)
 Slovart (35% zľava)
 Marenčin PT (40% zľava)

V roku 2018 knižnica nerealizovala žiadnu **revíziu knižničného fondu**. V súvislosti s predchádzajúcimi revíziami a celkovou aktualizáciou fondu krajská knižnica vyradila v priebehu hodnoteného roka cca 11 977 KJ z centrálnej knižnice a zvyšok z pobočiek Solinky, Hájik, Vlčince a Bytčica. Zároveň sa fond čistil od poškodenej literatúry.

Vyradené knihy boli v zmysle Smernice riaditeľky Krajskej knižnice v Žiline o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu ponúknuté SNK v Martine a ich zoznam bol vystavený na www stránke knižnice. Poškodené knihy, ktoré už nebolo možné alebo potrebné opravovať, boli fyzicky zlikvidované.

Od roku 2009 knižnica ponúka vyradené knihy v multiplicitných exemplároch záujemcom formou predaja a o niektoré z nich bol pri stanovení symbolickej ceny pomerne veľký záujem.

Krajská knižnica v Žiline, ako knižnica s krajskou pôsobnosťou, má od novelizácie zákona o povinnom výtlaku v roku 2003 legislatívny nárok už len na **periodickú tlač** vydávanú v regióne s nákladom nad 500 výtlakov. Takto sa do jej fondu dostávajú najmä regionálne orientované periodiká, ostatné získava nákupom a darmi od vydavateľov. Počet objednaných titulov je stabilizovaný a vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov sa nezvyšuje, preto knižnica väčšinou odmietavo hodnotí návrhy jednotlivcov na objednávanie titulov s predpokladaným nízkym obratom vo výpožičkách.

V roku 2018 fond periodickej tlače knižnice predstavoval 234 titulov periodík v 274 exemplároch. Knižnica získavala 23 titulov cudzojazyčných (vrátane českých) periodík.

Český spolok tradične prispel na nákup českých periodík.

1.2. Používatelia, návštevníci

V roku 2018 sa v Krajskej knižnici v Žiline zaregistrovalo **12 081** používateľov.

Navyše, knižničné služby využívalo aj **2 856** používateľov zaregistrovaných ešte v roku 2017, ktorí si požičali aspoň jednu knihu v r. 2018.

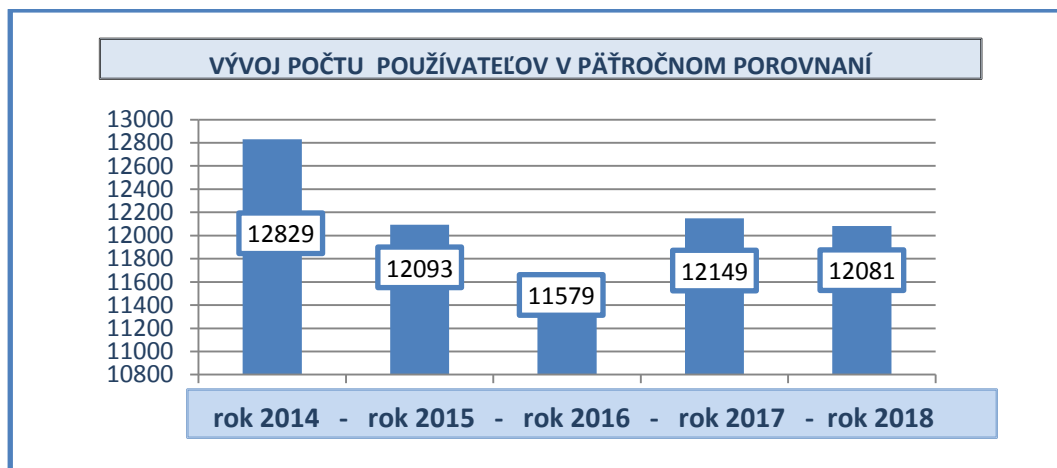
Spolu s nimi knižnicu navštívilo **14 937** registrovaných používateľov.

Tab. 10 Používatelia

Ukazovateľ	r. 2017	r.2018	Rozdiel	Index 17/18
Počet používateľov	12 149	12 081	- 68	0,99
- z toho z okresného sídla	8 116	7 729	- 387	0,95
Deti do 15 rokov	4 220	3 936	- 284	0,93
Počet používateľov vrátane používateľov, ktorým dobieha platná registrácia a s aspoň jednou návštevou knižnice	16 835	14 937	- 1 898	0,89

Počet používateľov knižnice je napriek miernemu poklesu stabilizovaný, v centrálnej budove ako nosnému článku knižnično-informačných služieb došlo k jeho nárastu. Záujem používateľov teda pretrval aj napriek zhoršeným podmienkam v dostupnosti dokumentov a iných knižničných služieb.

Nezanedbateľným faktom je naďalej aj fenomén skrytých používateľov knižnice, ktorí služby knižnice využívajú sprostredkované cez inú osobu s čitateľským preukazom. Prieskum z r. 2011 ukázal, že až 46 % používateľov zo sledovanej vzorky požičiava knihy vypožičané v knižnici ďalším osobám. Jedným z riešení, ako preniesť takýchto používateľov do knižničnej štatistiky, bola ponuka rodinného preukazu. V r. 2018 sa v knižnici zaregistrovalo 109 rodín a 293 rodinných príslušníkov.

Napriek miernemu poklesu v počte používateľov, ktorý bol navyše očakávaný v dôsledku rekonštrukcie elektroinštalácie, podarilo sa počet udržať nad hranicou 12 tisíc. Knihovníci dôslednejšie monitorovali pohyb návštevníkov v knižnici a čitateľský preukaz sa stal základnou podmienkou pri využívaní jej služieb. Dôslednejšie bola podchytená registrácia rodín, školských kolektívov viacnásobne navštevujúcich knižnicu, rodinné a študentské dvojice, ktoré využívali jeden preukaz. Predovšetkým však knižnica začala prinášať postupne do praxe nové usporiadanie priestorov a podmienky pre lepši a príjemnejší užívateľský komfort. Postupne sa vytvárajúce oddychové zóny si nachádzajú svojich používateľov. Proces je ešte len v začiatkoch a bude prebiehať aj v roku 2019.

Nadalej pokračuje pozitívny odraz práce s detským používateľom na ich stúpajúcom počte v centrálnej budove. Do celkového poklesu sa premietla situácia na pobočke Hájik, kde bola počas roka viacnásobná chorobnosť knihovníčky a výmena knihovníka na pobočke Solinky. Zameranie sa na rodiny a možnosti trávenia ich voľného času v knižnici, systematická spolupráca s materskými a základnými školami a prispôsobovanie kultúrno-výchovnej činnosti ich vzdelávacím programom vytvorilo základ pre rozširovanie aktivít určených pre detského používateľa.

Deti rôzneho veku neprilákala do knižnice len klasická knižná ponuka a tradičná knižničná aktivita. Často ho do knižnice pritiahli podujatia zdanlivo nesúvisiace s knihami a čítaním, ktoré však umožnili deťatú spoznať prostredie knižnice a budovať si k nemu vzťah (výstavy, spoločenské hry, pikniky, súťaže).

Napriek pozitívnym číslam získavanie detských používateľov je stále náročnejšia úloha. Kniha ako médium sa dostáva do pozadia záujmu deťatú a táto skutočnosť sa odráža na jeho schopnosti vnímať informácie správne, dokázať s nimi pracovať a vyjadrovať ich. Preto sa stáva podpora čítania aj spoločenskou, nielen knižničnou prioritou.

Podujatia, ktoré knižnica pripravuje sú cielené nielen na samotné deti, ale aj na tých, ktorí deti pri čítaní (a teda aj využívaní knižnice) môžu najviac ovplyvniť – rodičov a pedagógov. Práve im bol určený seminár z cyklu Knižnica v živote deťatú, ktorý sa konal počas Dní detskej knihy. Toto veľké celoslovenské podujatie je spracované v časti Kultúrno-výchovná činnosť, obdobne iné podujatia určené detskému návštevníkovi knižnice.

Práve deťom bolo určených aj najväčšie množstvo príležitostných bezplatných zápisov do knižnice, ako bola pasovačka za čitateľa, preukaz za vysvedčenie so samými jednotkami, Týždeň slovenských knižníc.

V pobočkách knižnice situovaných v priestoroch škôl (Gaštanová, Námestie mladosti) realizovala knižnica aj bezplatné zápisy pre žiakov z príslušnej školy spojené s informačnou prípravou a oboznámením s knižnicou. Možnosť bezplatného zápisného bola ponúknutá vždy aj praktikantom, ktorí v knižnici absolvovali študentskú prax.

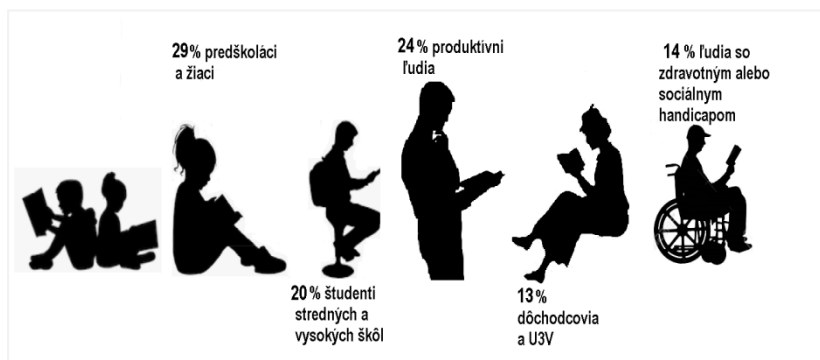
Knižnica často spájala možnosť bezplatného zápisu s prezentačnými dňami na verejnosti, ktoré sprevádzali iné podujatia; Žilinské dni zdravia, Knižničná hliadka počas Týždňa slovenských knižníc či akcia Internos, ktorá bola zameraná na ľudí so zdravotným handicapom. Najväčšiu odozvu má každoročne decembrová akcia, ktorá sa snaží priradiť čitateľskému preukazu aj etickú hodnotu ako významnému vianočnému darčeku. Knižnica pripravila darčkové poukážky pre potenciálnych účastníkov počítačových kurzov a tréningov pamäti.

Tab. 11 Skladba používateľov

Skladba používateľov je realizovaná na vzorke z automatizovaných pobočiek Centrum, Hájik, Vlčince, Solinky (11 815 používateľov)

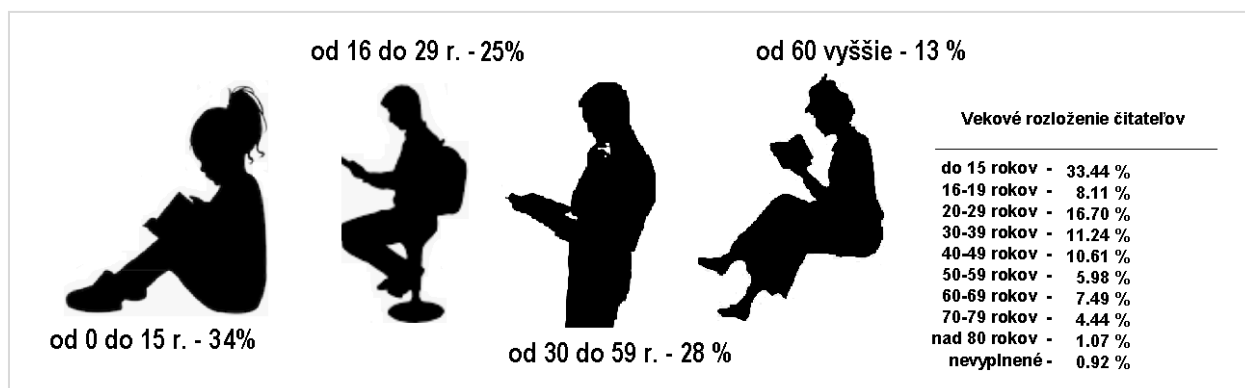
Kategória používateľov	Počet	% z celku	Kategória používateľov	Počet	% z celku
predškolači	519	4,46	nezamestnaní	224	1,92
žiaci ZŠ	2927	25,15	ženy na MD	403	3,46
študenti SŠ a mládež do 18.r. (vrátane stredoš. študent. do 15 r.)	1183	10,16	jednodňoví	382	3,28
študenti VŠ	1194	10,26	Inštitucionálni	3	0,00
zamestnaní	2778	23,87	Univerzita 3. Veku	76	0,65
MVS knižnice	3	0,03	inv. dôchodcovia	40	0,34
ZŤP	572	4,91	rodinný – rodič	155	1,33
dôchodcovia	1039	8,93	rodinný – dieťa	46	0,40
vojak	1	0	zamestnanci KKŽ	93	0,80

Dve najpočetnejšie skupiny používateľov sú deti a osoby v produktívnom veku, ktoré si neuplatňujú žiadnu zľavu na zápisnom. Tretiu skupinu tvoria spoločne študenti stredných a vysokých škôl a početne knižnicu navštevujú aj dôchodcovia, vrátane študentov Univerzity 3. veku.

Vekové zloženie používateľov (Centrum, Vlčince, Hájik, Solinky)

Najpočetnejšia skupina používateľov je podľa podrobnejšej tabuľky skupina detí do 15 rokov a používatelia vo veku od 20 do 50 rokov.

Medzi používateľmi krajskej knižnice sú dlhodobejšie aktívnejšími ženy.

Používatelia a mesto Žilina

Nezameniteľnú úlohu hrá knižnica pre obyvateľov Žiliny, pre ktorých plní funkciu mestskej knižnice. Z hľadiska bydliska používateľov knižnice sú dôležité dva fakty:

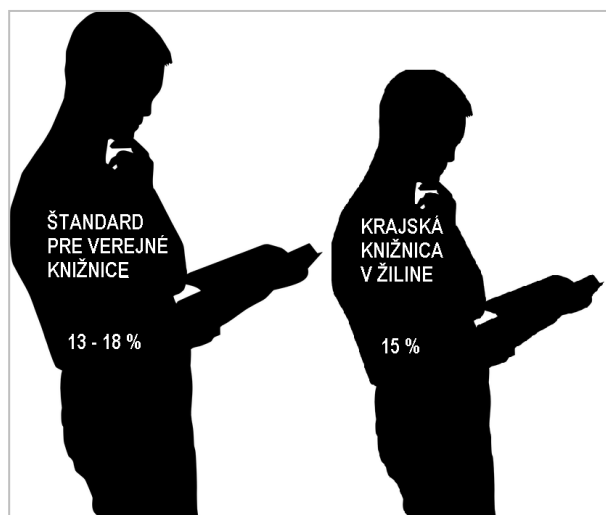
- percento používateľov z počtu obyvateľov,
- zastúpenie Žilinčanov medzi používateľmi knižnice.

Tab. 12 Percento používateľov (12 081) z počtu obyvateľov (80 915)

Ukazovateľ	r. 2017	r. 2018	Rozdiel
percento používateľov z počtu obyv.	15,01	14,93	- 0,08

Ak by sme vychádzali z prepočtu s počtom používateľov zo sídla knižnice (7 729), percento by predstavovalo hodnotu 9,55 %. T.j. takmer každý desiaty obyvateľ mesta využíva služby knižnice. Pri mechanickom prepočte takmer každý siedmy obyvateľ.

Na pomerne vysokom percente majú významný podiel najmä pobočky na sídliskách a okrajových častiach mesta, kde knižnicu navštevujú najmä ich obyvatelia. Napr. na sídlisku Hájik má až 95 % používateľov bydlisko v Žiline, na Vlčinciach 92 %. Centrálna knižnica naopak slúži Žilinčanom 61,34% - ami a je teda prístupnejšia vďaka svojej polohe viac študentom prechodne bývajúcim v Žiline, obyvateľom z okolitých obcí, turistom a pod., ktorým navyše nepochybne ponúka kvalitnejšie služby a väčší výber informačných prameňov.

Štandardy pre verejné knižnice

definujú percento používateľov z počtu obyvateľov v rozmedzí 13 - 18 %. Mechanickým prepočtom z počtu obyvateľov mesta Krajská knižnica v Žiline registrovala 14,93 % používateľov z počtu obyvateľov. V skutočnosti verejné knižnice svojimi službami saturujú informačné požiadavky obyvateľov celého

regiónu a záujemcov aj z radov vysokoškolských študentov, obyvateľov s prechodným pobytom v meste, či jeho návštevníkov.

Pre výpočte hodnoty vrátane používateľov evidovaných už v roku 2017 a využívajúcich služby aj v roku 2018 (14 937) je percento používateľov knižnice z počtu obyvateľov 18,46 %.

Z počtu používateľov automatizovaných pobočiek, ktorých systém dokáže vyhodnotiť na základe adresy všetkých používateľov a malých pobočiek je 63,97 % s bydliskom v Žiline. Je predpoklad, že v mieste neautomatizovaných pobočiek je zastúpenie Žilinčanov takmer 100 percentné, keďže používateľmi menších pobočiek sú najmä obyvatelia lokálnych častí mesta.

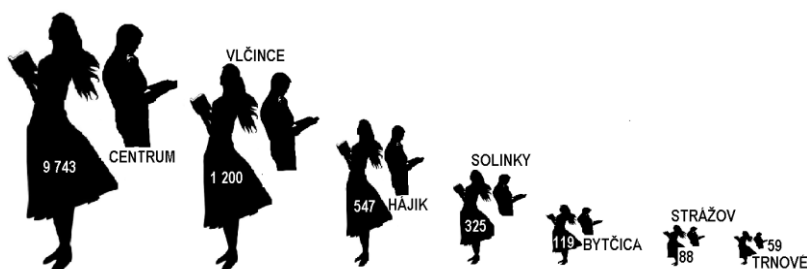
Knižnica si uvedomuje svoju veľkú úlohu, ktorú hrá v živote Žilinčanov a Žiliny, a preto sa snaží prehlbovať spoluprácu s mestom Žilina; každoročne využíva Grantový systém mesta Žilina na podporu svojich aktivít a na dopĺňovanie fondov. Práve v druhej uvedenej oblasti vidí veľké rezervy; záujem čitateľov o nové knihy je veľký a knižnica ho zo svojho rozpočtu nedokáže uspokojovať. Preto oceňuje ústretový prístup mesta k odpusteniu nájomného v priestoroch, kde sídlia dve pobočky knižnice, Bytčica a Trnové a spoluprácu pri organizovaní vybraných podujatí (Dni detskej knihy, Literárna cena Jána Frátrika).

Ústretový prístup mesta si vyžiadala počas druhého roka svojho trvania projekt Môj prvý (novorodenecký) čitateľský preukaz. Jedným z jeho predpokladaných výstupov by mal byť v budúcnosti sčítanejší a múdrejší Žilinčan. Preukaz pre najmenších sa stal súčasťou výbavy každého rodiča na slávnostnom vítaní malých Žilinčanov do života na Radnici mesta - knižnica ho pribalila spolu s príručkou o význame čítania 219 deťom.

S cieľom získavania nových priaznivcov knižnica prevádzkovala svoj profil na Facebooku a snažila sa informáciami o svojich aktivitách osloviť najširšiu verejnosť. Knižnica má dva profily, jedným z nich informuje osobitne o aktivitách úseku literatúry pre deti a mládež. Okrem toho má vytvorený knižničný blog, na ktorom prezentujú svoje názory na knihy pracovníci knižnice a rozposiela newsletter o aktuálnom dianí v knižnici. Významným informačným kanálom je knižnično-informačný systém, ktorý však umožňuje oslovovať krátkymi správami len používateľov registrovaných v databáze knižnice.

Vývoj používateľského zázemia (12 081) obslužných miest Krajskej knižnice v Žiline:

P o b o č k a		r.2017	vývoj	r. 2018		rozdiel
CENTRUM	⇒	9 507	⇧	9 743	/ +	236 /
VLČINCE	⇒	1 246	⇩	1 200	/ -	46 /
HÁJK	⇒	706	⇩	547	/ -	159 /
SOLINKY	⇒	403	⇩	325	/ -	78 /
STRÁŽOV	⇒	98	⇩	88	/ -	10/
TRNOVÉ	⇒	70	⇩	59	/ -	11/
BYTČICA	⇒	119		119	/	0/

Paradoxne, centrálna knižnica, ktorá mala obmedzené služby počas takého významného mesiaca ako je december, zaznamenala nárast počtu používateľov a ostatné pobočky vykázali ich pokles. V prípade pobočky Vlčince je kolísanie počtu používateľov v takomto rozmedzí bežným výkyvom, ale v prípade pobočky Hájik je podstatným rozdielom. Prejavili sa na ňom už spomínané personálne okolnosti, takže nie je predpoklad, že tento vývoj naznačuje dlhodobejší trend.

Dôležitým faktorom je aj presun používateľov - katalóg knižnice informuje o všetkých knihách vo fonde knižnice vrátane lokálnych katalógov a používateľ je ochotný kvôli želanej knihe cestovať aj na druhý okraj mesta, kde sa zaregistruje alebo preregistruje. Počet zaregistrovaných používateľov už nemá – najmä u väčších pobočiek – takú výpovednú hodnotu o ich činnosti ako v minulosti; s online informáciami o dokumente sa zvyšuje migrácia používateľov na miesta, kde je hľadaný dokument momentálne prístupný. Každá z pobočiek má tú skúsenosť, že sa ich kmeňoví používatelia zaregistrujú na inom obslužnom mieste, napriek tomu naďalej využívajú aj služby „svojej“ pobočky. Samozrejme platí to aj opačne, že najmä z menších pobočiek sa presúvajú používatelia do centrálnej knižnice, ktorá dokáže v najväčšej miere uspokojiť ich potreby. Preto je ich činnosť zameraná predovšetkým na starších používateľov, deti a tých, ktorí nemajú možnosť z časového alebo zdravotného dôvodu presúvať sa v rámci mesta. Knižnica sa tam stala aj miestom vzájomného stretávania.

Návštevníci

V roku 2018 fyzicky navštívilo knižnicu **185 105** návštevníkov.

Počet návštevníkov odráža skutočnosť, koľkokrát navštíví zaregistrovaný používateľ knižnicu priemerne za rok.

Štatisticky na jedného používateľa v r. 2018 pripadlo **15,32** návštevy knižnice a teda každý čitateľ navštívil knižnicu minimálne raz mesačne.

Tab. 13

Ukazovateľ		r. 2017	r. 2018	Rozdiel
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/		189 955	185 105	- 4 850
z toho	počet účastníkov podujatí	20 535	23 248	+ 2 713
	počet návštevníkov internetu	4 783	4 201	- 582
priemerná denná návštevnosť vrátane návštevníkov podujatí		635*	672*	+ 37
Priem. denná návštevnosť včítane sobôt		657**	649**	- 8
Priem. denná návštevnosť – soboty		190	171	- 19
maximálna denná návštevnosť		760	775	+ 15
Návštevníci online služieb		151 338	143 371	- 7 967
v tom	www stránka knižnice	63 557	57 972	- 5 585
	online katalóg – počet prístupov*	82 789	84 018	+ 1 229
	- z toho predĺženie	9 874	10 206	+ 332
	elektronické referenčné služby	787	1 381	+ 594
	ostatné elektronické služby	4 205	Knižnica prestala vykazovať informácie cez sociálne siete	
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/ a návštevníkov online služieb spolu		341 293	328 476	- 12 817

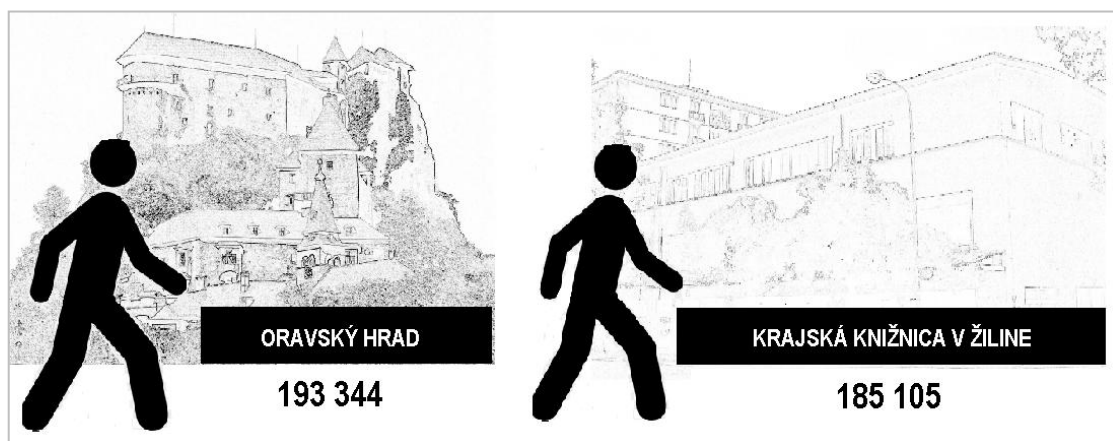
Knižnica bola otvorená počas roku 2018 vrátane sobôt 285 dní.

Knižnica bola otvorená počas roku 2018 v sobotu 39 krát.

Knižnica bola otvorená počas roku 2018 bez sobôt 246 dní.

** údaj je vypočítaný ako podiel počtu návštevníkov všetkých obslužných miest knižnice vrátane sobôt (185 105) a počtu všetkých pracovných dní, kedy bola knižnica otvorená, vrátane odpracovaných sobôt (285). V číslach sú započítaní všetci návštevníci knižnice.

* údaj je vypočítaný ako podiel počtu návštevníkov v centrálnej knižnici a na pobočke Vlčince bez návštevníkov v sobotu a návštevníkov ostatných pobočiek, nepracujúcich počas celého týždňa (165 345) a počtu otvorených pracovných dní bez soboty (246). V číslach sú započítaní aj návštevníci podujatí.

Krajská knižnica v Žiline má jednu z najvyšších návštevností v rámci kultúrnych zariadení v meste i kultúrnych inštitúcií Žilinského samosprávneho kraja. O tom, ako je s ňou spojený každodenný život obyvateľov mesta, svedčí jej vysoká návštevnosť najmä po dňoch, kedy bola zatvorená cez víkend alebo z dôvodu štátnych a cirkevných sviatkov. **Maximálna denná návštevnosť 775 používateľov** bola v centrálnej budove 3. apríla 2018 po Veľkej noci. Druhá najvyššia návštevnosť **697** návštevníkov bola 8.1.2018 po skončení zimných prázdnin. Celkovo pondelky sú dni s najvyššou návštevnosťou v týždni.

V *centrálnej budove* bola priemerná denná návštevnosť včítane sobôt a návštevníkov podujatí **489**. Priemerná návštevnosť v centrálnej budove v sobotu bola **171** návštevníkov. Najnavštevovanejšia sobota bola 3. marca 2018, kedy do knižnice prišlo 308 návštevníkov. Celkovo počas víkendu knižnicu navštívilo **6 676** návštevníkov.

V porovnaní s rokom 2017 počet návštevníkov **klesol o 4 850**.

Na poklese sa podieľala centrálna knižnica, v ktorej rekonštrukčné práce nevytvárali podmienky pre prezenčné štúdium a pokojný pobyt pri knihách a časopisoch. Pre porovnanie, v decembri 2016 sa požičalo 13 252 periodík, v decembri 2018 len 7 337 (rok 2017 neporovnávame, lebo v decembri prebiehala rekonštrukcia úseku odbornej literatúry a čítárne). V úvode roka došlo k preusporiadaniu úseku krásnej literatúry, ktoré však prebiehalo s podstatne menšími obmedzeniami ako koncoročná rekonštrukcia 2. poschodia a prinieslo vytvorenie nového priestoru pre mládežnícke podujatia.

S poklesom počtu používateľov na pobočkách poklesol následne aj počet návštevníkov, najvýraznejšie na pobočke Hájik a Vlčince, kde však paradoxne vzrástol počet výpožičiek. Naopak pokles počtu používateľov nepriniesol zníženú návštevnosť na pobočke Solinky, kde najmä osobnosť knihovníka dokázala zabezpečiť pravidelnú návštevnosť tých istých detí.

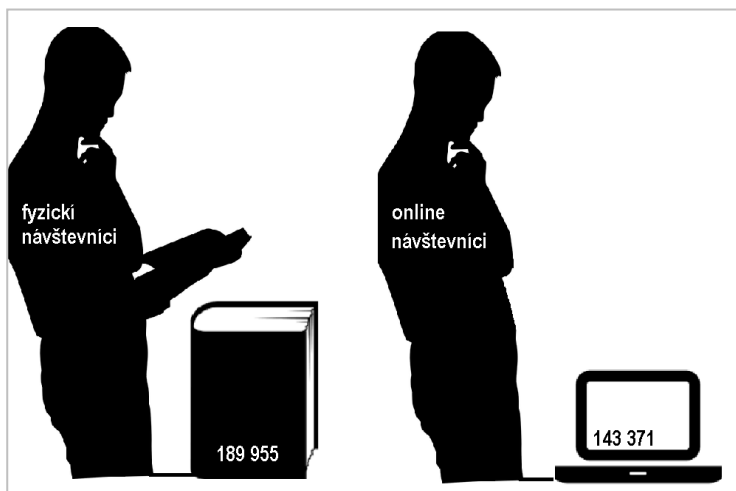
Počet podujatí vzrástol na 951 a vzrástla aj ich návštevnosť o 2 713 osôb. Celkovo sa podujatí organizovaných knižnicou na pôde knižnice alebo v meste zúčastnilo **23 248** návštevníkov.

Ich rozmanitosť a významnejšie aktivity sú popísané v nasledujúcej kapitole.

Jedným z cieľov, pre ktoré knižnica organizuje podujatia, je snaha o získanie si návštevníka knižnice a jeho pretavenia na čitateľa kníh a používateľa knižnice. Za týmto cieľom siaha k stále netypickejším podujatiam, ako je turnaj v spoločenských hrách, ukážky kanisterapie či prehliadky zdravotného stavu počas Dní srdca. Za svojho tradičného používateľa však chápe najmä čitateľa kníh a iných dokumentov. Pre neho buduje fondy tradičných dokumentov a ich zabezpečenie v požadovanej úplnosti ovplyvňuje početnosť návštev používateľa. Často na začiatku stojí práve jedna návšteva, ktorá podnieti ďalšie návštevy (a výpožičky) používateľa, pokiaľ je jeho informačná potreba uspokojená. Ak však už priamo v online katalógu získava informáciu o nedostupnosti knihy a jej nízkom zastúpení vo fonde, je odradený od návštevy knižnice, pri ktorej by si neplánovane požičal aj iné dokumenty.

A nepochybne návštevnosť knižnice určitým dielom ovplyvnili aj celospoločenské dôvody, vyplývajúce z meniaceho sa charakteru dnešnej doby na podobu informačnú a digitálnu.

Štruktúra návštevníkov knižnice

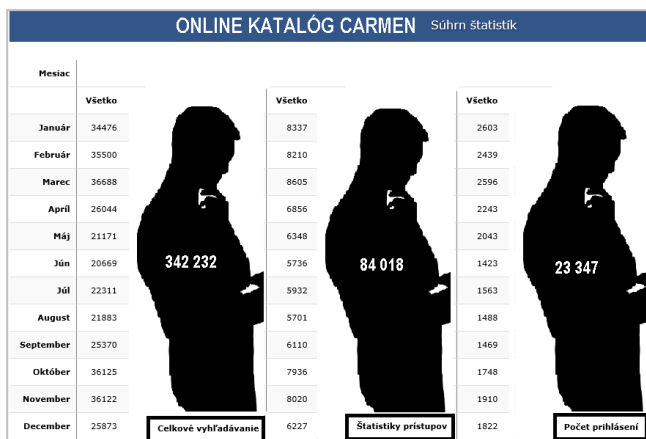
Počet *online návštevníkov* sa znížil o 7 967 návštevníkov a na konci roka dosiahol **143 371**.

Počet návštevníkov, ktorý cez online katalóg vstúpili do virtuálneho priestoru knižnice za účelom vyhľadania dokumentu alebo realizácie používateľského úkonu ako rezervácia či predĺženie knihy, stúpol o 1 229.

Poklesli návštevníci *www* stránky, čo bolo v značnej miere spojené s prechodom na novú stránku a nastavovaním počítaďa návštevnosti. O 5 585 menej návštevníkov zachytilo počítaďo služby Google Analytics. Znížil sa počet používateľov, ktorí oslovili knižnicu cestou emailov a sociálnych sietí, čo môže byť dôsledok vyššej samostatnosti používateľov a lepšieho komfortu práce s online katalógom Carmen.

Záujem o elektronickú návštevu knižnice cez používateľské konto sa teda každoročne zvyšuje a čiastočne nahrádza fyzickú návštevu v knižnici. 23 347 používateľov v roku 2018 využilo online cestu, aby si predĺžili knihy, rezervovali alebo požiadali odloženie dokumentu, vyhľadávali dokumenty alebo požiadali o ich nákup. Počet online predĺžení výpožičiek bol 10 206.

Záujemcovia o dokumenty, nielen z radov registrovaných používateľov, použili online katalóg na vyhľadávanie dokumentu či inej pridruženej informácie 342 232 krát (318 050 v r.2017)

WWW stránku knižnice navštívilo 57 972 návštevníkov. Prechod na novú stránku a nasadenie nových meradiel návštevnosti ovplyvnilo pokles v štatistike.

Jednoznačne rastie záujem aj o facebook, ako jeden z najrozšírenejších informačných kanálov. Knižnica má svoj hlavný profil, ktorý má 1 206 sledovateľov, osobitne oslovuje svojich používateľov detský profil (s počtom sledovateľov 402).

Fotografie z prostredia knižnice a jej aktivít sú zverejňované aj na Instagrame, kde má knižnica 491 priaznivcov.

Príspevky na blogu knižnice si pozrelo 3 895 záujemcov.

Klesajúcu tendenciu má už niekoľko rokov záujem o využívanie internetu priamo v knižnici, čo je dôsledok zlepšujúcej sa internetizácie spoločnosti a domácností. Používateľmi ostávajú tí, ktorí sú vzdialení od svojho bydliska, prípadne nemajú doma potrebné technické vybavenie /tlačiarne, skenery/. Percentuálne 1,72 % používateľov prichádza do knižnice za touto službou, resp. ju využije popri realizácii iného cieľa v knižnici. Štatistika však zachytáva iba používateľov pevného pripojenia, nakoľko používatelia využívajú aj wifi pripojenie na svojich mobilných zariadeniach, resp. na počítačoch sprístupňujúcich internet na štatisticky nesledovaných staniciach.

		r. 2017	r.2018	rozdiel
Internet	Centrum	3 859	3 198	- 661
návštevníci	Vlčince	924	1 003	+ 79
spolu		4 783	4 201	- 582

Aj keď nie na základe podloženej štatistiky (štatistika úseku sa zarátava do celoknižničnej štatistiky), ale na základe praktických odhadov, rastúci záujem zo strany návštevníkov vykazuje Britské centrum, ponúkajúce literatúru v anglickom jazyku. Návštevnosť sa však dlhodobo pohybuje okolo 5000 návštevníkov ročne.

1.3. Výpožičné služby

Počet výpožičiek, ako hlavný indikátor kvality výpožičných služieb, kvality budovaného fondu a schopnosti knižnice ponúkať fond používateľskej základni, patrí k základným ukazovateľom v knižničnej štatistike. Jeho vývoj odráža nielen situáciu v danom roku, ale aj dlhodobý vývoj v akvizícii a činnosti knižnice.

Výpožičné služby knižnica ponúkala na 6 obslužných miestach a v centrálnej knižnici.

V centrálnej budove sprístupňovalo dokumenty vo výpožičnom procese 5 úsekov oddelenia knižnično-informačných služieb:

- úsek odbornej literatúry spojený s čítárňou a študovňou,
- úsek krásnej literatúry, na ktorom sa profiloval aj kútik literatúry pre dospelujúcu mládež,
- úsek literatúry pre deti,
- Britské centrum,
- úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií.

Tri z týchto úsekov pocítili obmedzenia vo svojej prevádzke, ktoré sa preniesli aj do dosiahnutých výsledkov. Čiastočne úsek krásnej literatúry, ktorý bol v januári priestorovo prispôsobený vzniku nového pracoviska pre aktivity mládeže a pre oddychové zóny s novými sedačkami, a dlhodobejšie v decembri úsek literatúry pre deti s Britským centrom, ktoré mali obmedzenú prevádzku z dôvodu rekonštrukcie elektroinštalácie a sietí 2. poschodia.

Na celkovom výsledku knižnice sa táto skutočnosť prejavila poklesom o 49 819 výpožičiek. Podstatným sa však ukazuje pokles záujmu o periodiká, ktorý bol nižší o 30 543 KJ.

Tab. 14 Výpožičky podľa druhu dokumentov

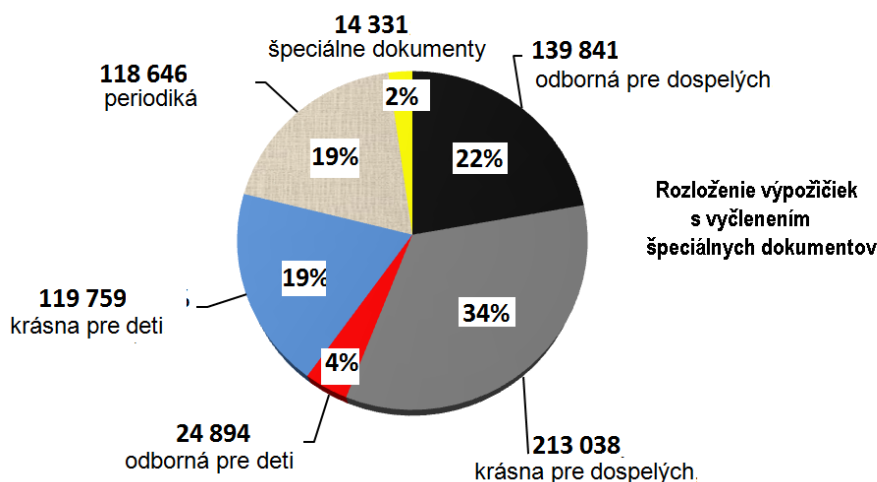
Výpožičky	r. 2017	r.2018	Rozdiel	% z celku
výpožičky spolu	680 328	630 509	- 49 819	100
odborná lit. pre dospelých + ŠD	161 631	145 971	- 15 660	23,15
krásna lit. pre dospelých + ŠD	223 815	213 563	- 10 252	33,87
odborná lit. pre deti + ŠD	27 772	29 171	+ 1 399	4,63
krásna lit. pre deti + ŠD	117 921	123 158	+ 5 237	19,53
Periodiká	149 189	118 646	- 30 543	18,82
špeciálne dokumenty	18 914	14 331	- 4 583	2,27
- AV dokumenty	0	0		
- elektronické dokumenty	6 540	3 363	- 3 177	0,53
- iné spec. dokumenty	12 374	10 908	- 1 466	1,73

Počet výpožičiek v roku 2018 bol 630 509 KJ

Vyššie uvedené členenie sa využíva pre potreby štátnej a knižničnej štatistiky a rozdeľuje dokumenty do 4 základných skupín literatúry podľa druhu (krásna a odborná literatúra) a podľa veku jej používateľov (detská a pre dospelých), pričom zahŕňa do skupín aj špeciálne dokumenty. Pre rôznorodosť a ťažké zatriedenie špeciálnych dokumentov má vyššiu výpovednú hodnotu ich vyčlenenie zo skupín; lepšie ukazuje vývoj a záujem o konkrétne druhy dokumentov:

Rozloženie výpožičiek pri vyčlenení špeciálnych dokumentov

Rok	odborná pre dospelých	krásna pre dospelých	odborná pre deti	krásna pre deti	periodiká	špeciálne dokumenty
2017	152 940	222 777	25 639	110 869	149 189	18 914
2018	139 841	213 038	24 894	119 759	118 646	14 331
rozdiel	-13 099	-9 739	-745	8 890	-30 543	-4 583

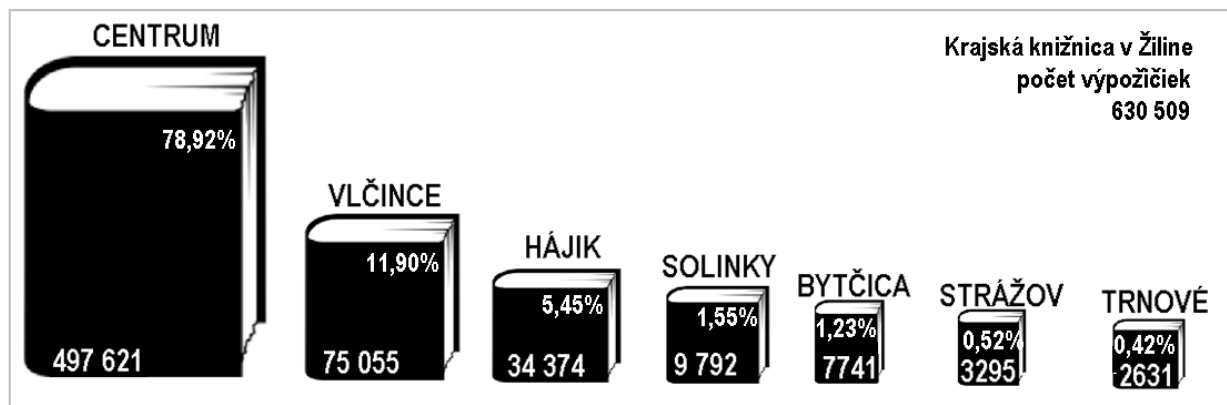

Podľa tohto členenia klesli výpožičky odbornej literatúry o 13 844 KJ (z toho detská literatúra o 745) a o 849 KJ klesli výpožičky krásnej literatúry (literatúra pre deti stúpila o 8 890 a tým ovplyvnila celkový stav ukazovateľa). Klesajúci záujem o odbornú literatúru je viacročným trendom; odborné informácie a celé dokumenty sú pomerne jednoducho dostupné na internete a ľahko sa šíria kopírovaním. Pridanou hodnotou v knižnici je profesionálna pomoc, rýchlejšie a presnejšie vytipovanie relevantných dokumentov, pomoc s citovaním zdrojov. V centrálnej budove, ktorá je nosným článkom v poskytovaní odborných informácií, poklesol počet vypožičaných dokumentov v medzročnom porovnaní o 11 700, z toho 6 100 tvorili prezenčné výpožičky. Napriek poklesu pripadá na jedného používateľa 17,16 KJ odbornej neperiodickej literatúry ročne (prepočet je robený na používateľov bez detí do 15 rokov).

Až 78,92 % (497 621) výpožičiek knižnica zrealizovala na svojom hlavnom obslužnom mieste, v centrálnej knižnici. Centrum je ťažiskom akvizičnej politiky, ktorá nemôže z finančných dôvodov vo väčšej miere pokrývať pobočky; pozitívne ukazovatele sú rovnako výsledkom príjemného prostredia pre používateľov a realizácie ostatných úloh, ktoré knižnica v oblasti kultúry plní. Na rozdiel od centrálnej knižnice, pobočky sú zamerané najmä na detského používateľa a čitateľa krásnej literatúry. Pobočka Vlčince má tradične dobre zachytených čitateľov periodickej tlače.

<u>P o b o č k a</u>		r.2017	vývoj	r. 2018	rozdiel
CENTRUM	⇒	551 120	↓↓	497 621	- 53 499
VLČINCE	⇒	70 847	↑↑	75 055	+ 4 208
HÁJIK	⇒	35 156	↓↓	34 374	- 782
SOLINKY	⇒	9 639	↑↑	9 792	+ 153
STRÁŽOV	⇒	3 317	↓	3 295	- 22
TRNOVÉ	⇒	2 331	↑↑	2 631	+ 300
BYTČICA	⇒	7 918	↓	7 741	- 177

Druhým najväčším obslužným miestom je pobočka Vlčince, ktorá uskutočnila 11,90 % výpožičiek. Pobočka Hájik ako tretie najväčšie obslužné miesto sa na celkových výpožičkách podieľala 5,45 %.

Tab. 15 Výpožičky podľa druhu

Výpožičky	r. 2017	r.2018	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	680 328	630 509	-49 819	100
z toho absenčné	464 135	438 296	-25 839	69,51
z toho prezenčné	216 193	192 213	-23 980	30,49

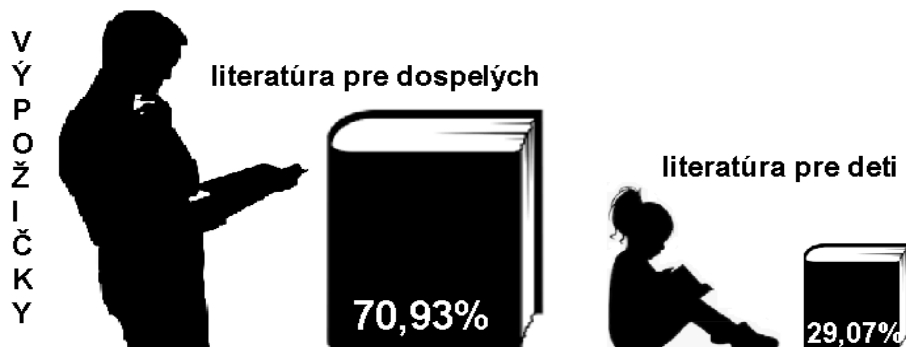
Vyššie 30 % výpožičiek je realizovaných v knižnici. Dominantnými sú výpožičky periodík, špeciálnych dokumentov (hier, didaktických pomôcok) a príručného fondu odbornej literatúry.

Tab. 16 Výpožičky podľa druhu dokumentov

Výpožičky	r.2017	r.2018	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	680 328	630 509	- 49 819	100
z toho odbor. literatúra	189 403	175 142	- 14 261	27,78
krásna literatúra	341 736	336 721	- 5 051	53,40
Periodiká	149 189	118 646	- 30 543	18,82
Špeciálne dokumenty	18 914	14 331	- 4 583	2,27

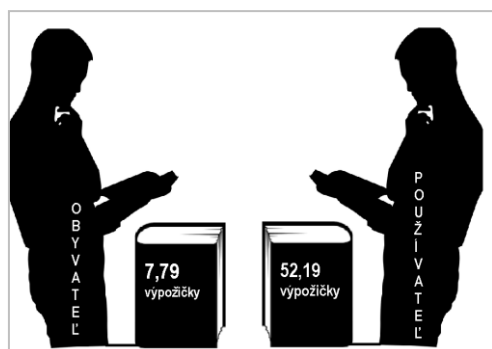
Tab. 17 Výpožičky kníh podľa používateľov

Výpožičky kníh	r.2017	r.2018	Rozdiel	% z celku
výpožičky kníh celkom	512 225	497 532	-14 693	100
z toho pre dospelých	375 717	352 879	-22 838	70,93
z toho pre deti	136 508	144 653	8 145	29,07

Tab. 18 Výpožičky (630 509), na obyvateľa (80 915), na používateľa (12 081), obrat knižného fondu (prepočítaný na výpožičky kníh 497 532).

Ukazovateľ	r.2017	r.2018	Rozdiel
výpožičky na 1 obyvateľa celkom	8,40	7,79	- 0,61
Výpožičky kníh na 1 obyvateľa	6,33	6,15	- 0,18
výpožičky na 1 používateľa	56	52,19	- 3,81
výpožičky kníh na 1 používateľa	42,16	41,18	- 0,98
počet vrátených kníh cez bibliobox *štatistika eviduje len návštevníkov biblioboxu	4 477	6 782	2 305
obrat knižného fondu	1,81	1,76	- 0,05

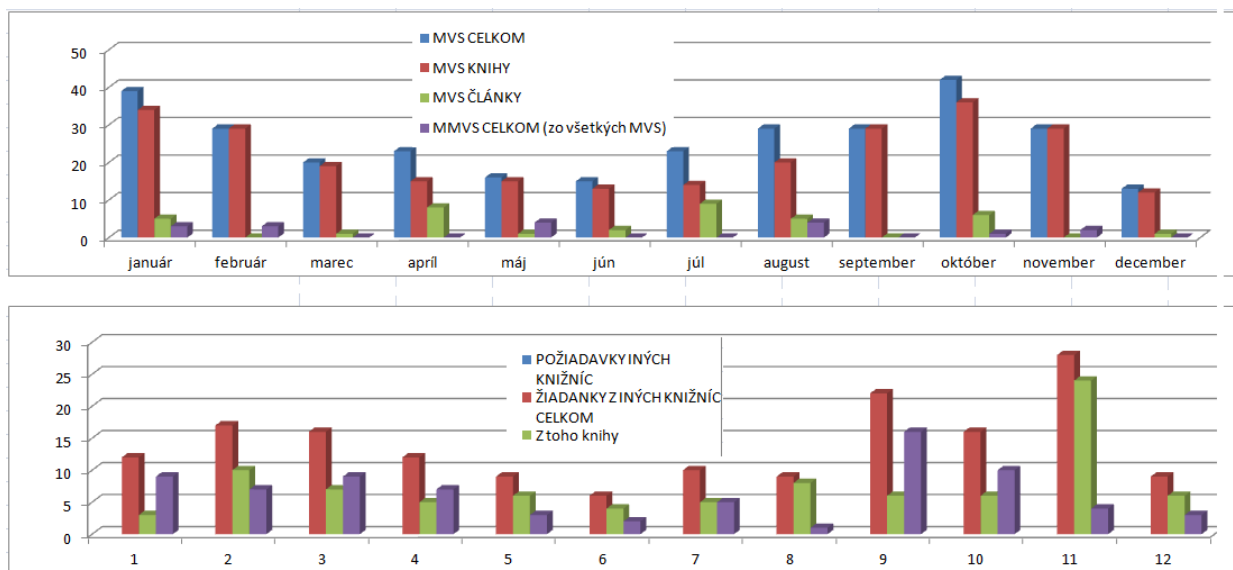
Medziknižničná výpožičná služba

MVS	r.2017	r.2018	Rozdiel
MVS z iných knižníc	350	307	- 43
MVS iným knižniciam	71	166	+ 95
MMVS z iných knižníc	23	17	- 6
MMVS iným knižniciam	0	0	0

Knižnica požičala 56 KJ obecným knižniciam v rámci poskytnutia výmenných fondov, ktoré nie sú započítané v číslach v tabuľke. Vráťane týchto výpožičiek bolo v r.2018 realizovaných spolu 222 výpožičiek (191 v r.2017)

POŽIADAVKY OD NÁS INÝM KNIŽNICAM	spolu
MVS CELKOM	307
MVS KNIHY	265
MVS ČLÁNKY	38
MMVS CELKOM (zo všetkých MVS)	17
POŽIADAVKY INÝCH KNIŽNÍC	
ŽIADANKY Z INÝCH KNIŽNÍC CELKOM	166
Z toho knihy	90
Z toho články	76
REŠERŠE SPOLU	330

Prostredníctvom knižnice bolo na SNK presmerovaných a vybavených 17 žiadaniek na MMVS. Pokiaľ knižnica nezrealizovala MVS z inej knižnice, bolo to z dôvodu viacerých žiadaniek na jeden titul, viazanosti exempláru na prezenčné využívanie, storna zo strany používateľa, straty knihy v domovskej knižnici. Niekedy žiadaná knižnica na žiadanku nezareaguje.

Výpožičné služby realizovala aj letná čítareň v literárnom parčíku; čítareň fungovala popri klasickej čítarni v júni až septembri v dňoch s priaznivým počasím. V posledných rokoch sa stávajú limitujúcimi nielen daždivé dni, ale aj dni s extrémne horúcim počasím. Keďže počet periodík knižnica nezvyšovala, aktuálna tlač bola dopĺňaná staršími periodikami a knihami. Spolu knižnica požičala 911 (748 v r.2017) periodík.

Veľký záujem je aj o návštevu parčíka bez využitia služieb čítarne; parčík sa zatvára z dôvodu ochrany majetku spolu s knižnicou, ale počas otváracích hodín je plný detí.

Personálne bola prevádzka čítarne zabezpečovaná pracovníkmi oddelenia služieb a pracovníkmi, ktorí pomáhali krajskej knižnici v rámci realizácie dobrovoľníckej činnosti.

Výpožičky e-kníh

Perspektívou krajskej knižnice je vytvárať a požičiavať vlastný fond elektronických kníh, ak ich sprístupňovanie bude umožňovať slovenská legislatíva. Aktuálnou alternatívou tejto služby je vypožičiavanie e-kníh prostredníctvom internetovej platformy, ktorá sa ponúka od r.2004 z Českej republiky (slovenský trh na požiadavku zatiaľ nereflektuje). Ako prvá slovenská verejná knižnica začala vtedy Krajská knižnica v Žiline požičiavať knihy z internetového kníhkupectva eReading, v súčasnosti spojeného v spoločnosti Palmknihy - eReading s.r.o. Počet ponúkaných dokumentov rastie, na konci roka 2018 bolo používateľom touto cestou sprístupnených 6 874 kníh (pôvodný počet bol 3 200).

Tituly sú implementované do katalógu Carmen a pripojené k záznamom dokumentov, ktoré má knižnica fyzicky vo fonde. Knižnica tak ponúka čitateľom inú eventualitu v prípade, že sú naučení pracovať prioritne s elektronickými zdrojmi alebo pre prípad, že klasická kniha je vypožičaná.

Počas minulého roka si 37 používateľov stiahlo do svojich zariadení 52 elektronických kníh.

Knižnica zároveň ponúka používateľovi možnosť požičať si čítačky e-kníh. Najmä na prezentačné účely (pri počítačových kurzoch a informačných výchovách) sprístupňuje tri čítačky poskytnuté knižnici ako dlhodobú výpožičku spoločnosťou PocketBook, ku ktorým dokúpila v r. 2017 päť vlastných čítačiek Pocketbook 626 Touch Lux 3 aj za účelom absenčného využívania.

Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov

Krajská knižnica patrí medzi verejné knižnice a teda k jej základnému poslaniu patrí aj služba ľuďom, ktorí majú prístup k dokumentom, informáciám, voľnočasovým aktivitám či vzdelávacím podujatiam sťažený z dôvodu zdravotného a sociálneho znevýhodnenia. Základnou podmienkou pre ľudí s fyzickým postihom je možnosť bezbariérového prístupu do centrálnej budovy a možnosť presunu výtahom medzi jednotlivými poschodiami. Vzhľadom na to, že úsek literatúry pre deti a priestory pre organizované aktivity sú na poschodí, využívajú ponúkanú možnosť aj mamičky s kočíkmi.

Tradičnou formou ústretovej knižnice je zľavnené, prípadne bezplatné zápisné pre určené kategórie používateľov. Znížený poplatok za registráciu mala skupina držiteľov preukazov ZŤP, ZŤPS, ktorých v roku 2018 knižnica zaregistrovala 572 a invalidní dôchodcovia, ktorých zaregistrovala 40. Nezamestnaní a ženy na materskej dovolenke mali rovnako ako dôchodcovia zápisné so zľavou (3 € na 365 dní).

Niektoré služby sú špecifické pre konkrétne skupiny používateľov, medzi ktorými významné miesto zastávajú ľudia so zrakovým handicapom. Knižnica má tradične dobrú spoluprácu s **Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska**, s ktorou však v r. 2018 neparticipovala na žiadnej konkrétnej aktivite (v minulosti boli spoločnými aktivitami príležitostné výstavy a odborné semináre). Pre ľudí so zrakovým postihnutím knižnica sprostredkováva zvukové knihy, ktoré sú vyrábané a distribuované priamo do krajskej knižnice **Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči**. Knihovníci pomáhajú používateľom zaregistrovať sa v levočskej knižnici, sťahovať si MP3 nahrávky do vlastných prehrávačov a navyše v prípade záujmu požičiavajú MP3 prehrávače na základe výpožičnej zmluvy používateľom domov. Na základe vzájomnej dohody z r. 2014, podporenej priaznivou legislatívou, boli tieto služby rozšírené aj na skupinu ľudí s iným zdravotným postihnutím. V roku 2018 zvukové knihy využívalo 19 používateľov. Knižnica im ponúka aj svoj fond audiokníh, ktorý si vybuďovala v r. 2006 vďaka projektu Šanca pre zrakovo postihnutých Žilinského regiónu podporeného z Konta Orange.

Pre ľudí so zrakovým postihnutím vznikla v r. 2016 nová aktivita; vďaka novej spolupráci s **neziskovou organizáciou Trnka (Počuješ čo nevidíš) s podporou Attack film s.r.o.** bolo premietnutých šesť filmov s audiokomentárom pre nevidiacich a slabozrakých. Produkcie boli otvorené celej verejnosti a jeden z cieľov, ktorý si kládli, bolo spájanie zdravých ľudí a ľudí so zrakovým postihnutím. Záujem o ne však nebol vysoký a v druhom polroku projekcie skončili.

Okrem Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska rozvíja knižnica spoluprácu aj s inými inštitucionalizovanými partnermi, často najmä na základe záujmu z ich strany. Príležitostné stretnutia, prípadne prednášky alebo výstavy na pôde knižnice organizovali pre svojich členov **Slovenský zväz zdravotne postihnutých č.2, Slovenský zväz sclerosis multiplex, občianske združenie Mozaika**. Osobitnou skupinou sú **domovy sociálnych služieb**, ktoré požičiavali knihy pre svojich klientov alebo sa zúčastňovali na aktivitách knižnice (**DSS Turie, DSS Straník**).

S **Nadáciou LÚČ** knižnica spolupracuje pri organizácii Dní nádeje.

V spolupráci s **Nadáciou Krajina harmónie** sa knižnica zapojila už po tretíkrát do festivalu „Inter Nos – Medzi nami“, ktorý si vytýčil za úlohu poukázať na silné stránky všetkých ľudí, podporiť vzájomné porozumenie medzi nimi bez rozdielu a veselou formou pripomenúť, že všetci tvoríme komunitu a navzájom dokážeme oceniť rôznorodosť.

V septembri knižnica organizačne podporila **Regionálny úrad verejného zdravotníctva SR**, ktorý zrealizoval na pôde knižnice Deň srdca. Počas tohto dňa boli osobitne oslovení pracovníci knižnice, ktorým boli v rámci prevencie vyšetrené základné krvné ukazovatele.

Spomedzi škôl je najtradičnejšia spolupráca so **Špeciálnou základnou školou Vojtaššáka, Žilina**, ktorej žiaci pravidelne prispievajú do súťaže Tvoríme vlastnú knihu, rekordu Čítajme si a ktorí

často chodili na podujatia knižnice – vid' nižšie projekt „Pod'me spolu do sveta“. Podujatia knižnice navštívili aj študenti *Strednej školy pre telesne postihnutú mládež Fatranská ul., Špeciálnej základnej školy Hurbanova ul. (aj elokované pracovisko na Moyzesovej ul.)*. Pedagógovia z *Diagnostického centra Lietavská Lúčka* prichádzali do knižnice so svojimi zverenkyňami. Dve podujatia navštívili žiaci z *Elokovaného pracoviska Rybné námestie v Žiline*, ktoré je súčasť základnej školy internátnej pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou v Jamníku. Pre zdravotne znevýhodnené deti a mládež knižnica realizovala dlhodobejší cyklus:

- Projekt „Pod'me spolu do sveta“ – s finančnou podporou Nadácie Centra pre filantropiu pokračoval z r. 2017 pre deti ŠZŠ Vojtaššáka, v rámci ktorého sa uskutočnilo 6 podujatí. Témou podujatí bolo poznávanie sveta interaktívnou formou prostredníctvom didaktických pomôcok, kníh a Montessori pomôcok.
- Projekt „Literatúra hravo“ – pre deti špeciálnych základných škôl (ŠZŠ Vojtaššáka a ŠZŠ Hurbanova).

Tab. 20

Kategória používateľov	Počet	Počet výpožičiek	Počet návštev doma	Iné služby
Slabozrakí, nevidomí a ĽZP využívajúci fond audio kníh	19	402 titulov na CD, usmerňovanie pri sťahovaní MP3 kníh zo SKN v Levoči	0	Premietanie filmov so zvukovým komentárom, vypožičiavanie MP3 prehrávačov
Imobilní	5	cca 30		Podujatia knižnice, výpožičky kníh
Iní /donášková služba/	4	cca 70	10	
DSS TAU Turie	6	cca 60	0	
DSS Harmónia, zariadenie pre seniorov	8	cca 320		
Nadácia Lúč	1			podujatia

Donášková služba na adresu bydliska nebola využívaná natoľko, ako by knižnica chcela; tento problém si občania riešia prostredníctvom opatrovateľov, ktorí im požičiavanie kníh resp. časopisov v knižnici zabezpečujú.

V časti 2. Vzájomná koordinácia a kooperácia sú vymenované subjekty, s ktorými knižnica spolupracovala v roku 2018, medzi nimi aj subjekty združujúce sociálne či zdravotne handicapované osoby.

V roku 2018 knižnica získala 262 dokumentov s tematikou zdravotného postihnutia, zdravého životného štýlu a zdravotného znevýhodnenia. Vypracovala 39 rešerší k problematike zdravia a zdravotného znevýhodnenia. Knižnica prezentovala literatúru s touto tematikou na Žilinských dňoch zdravia. Zároveň buduje fond zvukových kníh, taktilných kníh a didaktických hračiek pre zrakovo znevýhodnené deti.

Osobitnou a dôležitou skupinou sú seniori ako tradiční používatelia knižnice; služby pre nich sú spomenuté aj v nasledujúcej kapitole.

1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Tab. 21 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

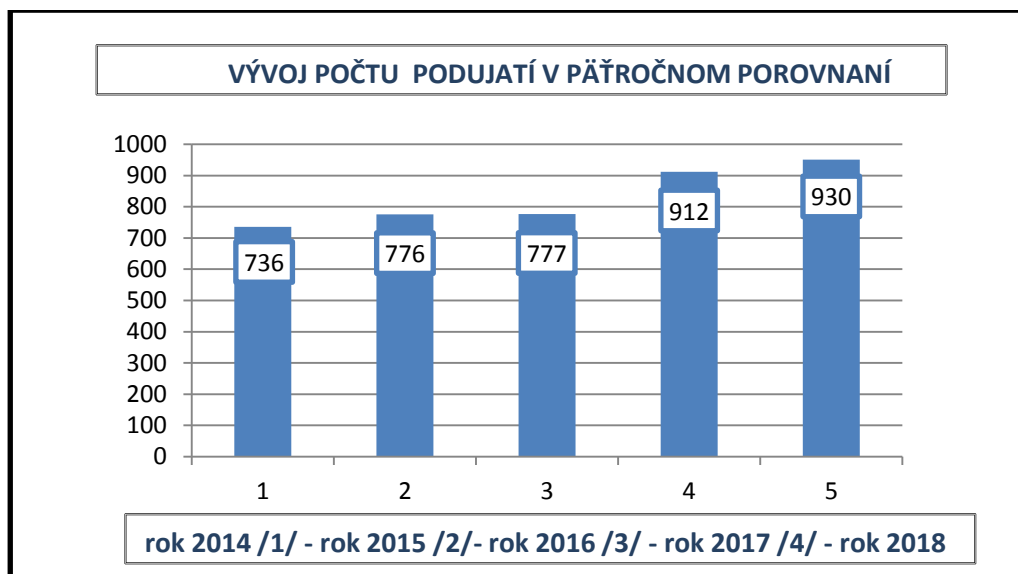
Viac ako jedna desatina návštevníkov prichádza na podujatia, ktoré knižnica organizuje, a to vo svojich priestoroch, na školách alebo iných verejných priestoroch.

Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia sa stali popri poskytovaní knižnično-informačných služieb výraznou stránkou pôsobenia knižnice, a to v súlade s jej zriaďovacou listinou, ktorá ju charakterizuje ako vzdelávaciu, kultúrnu a informačnú inštitúciu. Obdobne ako v prípade iných verejných knižníc, sa táto oblasť stáva stále výraznejším prostriedkom, cez ktorý sa verejnosť dozvedá o existencii knižnice a priťahuje si touto formou nových návštevníkov ako používateľov klasických či moderných knižničných služieb. Okrem toho je samozrejme cieľom knižnice aj vzdelávanie a formovanie moderného človeka – organizujú sa podujatia na podporu čítania, prezentáciu literatúry a jej tvorcov, významných osobností spoločenského a kultúrneho života, na čerpanie informácií populárno-náučnou formou, podporu celoživotného vzdelávania a komunitného života v meste.

Ukazovateľ	r.2017	r. 2018	Rozdiel
počet podujatí	912	930	+ 18
z toho informačná výchova /kolektívov/	93	77	- 16
Počet podujatí - pre deti predškolského veku	130	146	+ 16
- pre deti do 15 rokov	354	350	+ 4
- pre mládež	75	65	- 10
- pre dospelých	180	226	+ 46
- počet podujatí organizovaných mimo knižnicu	20	63	+ 43
počet účastníkov podujatí	20 535	23 248	+ 2 713

Popri výpožičnom, dokumentačnom a informačnom pôsobení práve nárast tejto činnosti vytvára z knižnice významné komunitné centrum. Knižnica je otvorená spolupráci s rôznymi spoločenskými subjektmi, pôsobiacimi v užšom aj širšom okolí a zároveň chce byť otvorenou knižnicou aj pre svojich používateľov a priaznivcov; v jej priestoroch sa teda môžu prezentovať nielen etablované inštitúcie, ale aj vznikajúce organizácie alebo jednotlivci. Rôznorodé aktivity, nachádzajúce zázemie v kvalitnom knižničnom fonde, sa prejavujú v počte a najmä štruktúre kultúrno-vzdelávacej činnosti knižnice; mnohé z podujatí ešte v nedávnej minulosti neboli pre knižnicu typické.

Počet podujatí, organizovaných knižnicou, má dlhodobý vzrastajúci trend; v roku 2018 dosiahol maximálnu úroveň v novodobej histórii knižnice.

V medziročnom porovnaní vzrástol počet podujatí o 15 a dosiahol počet **930**. Vzrástol aj počet návštevníkov, a to pomerne výrazne o 2 713, keďže sa realizovalo viacero podujatí s masovejšou účasťou.

Na realizácii podujatí sa podieľala 80,75 % centrálna knižnica, kde sa uskutočnilo **751** podujatí, t.j. na 1 otvorený deň počas pracovného týždňa v roku 2018 pripadli priemerne 3 podujatia. Na pobočke Vlčince zrealizovali 84 podujatí, na pobočke Hájik 24 podujatí. Na pobočke Solinky významným podielom prispieva k počtu podujatí čitateľský krúžok, spolu tam bolo zorganizovaných 57 podujatí.

V priebehu sledovaného roka knižnicu za účelom účasti na podujatiach navštívilo **23 248 návštevníkov**, t.j. 12,55 % (10,81 v r. 2017) z celkového počtu návštevníkov vyhľadalo knižnicu práve s cieľom kultúrneho a spoločenského vyžitia alebo čerpania informácií populárno-náučnou formou prostredníctvom kolektívne organizovaných podujatí (najmä pre deti a mládež).

V roku 2018 sa uskutočnili výstavy:

Tatiana Sogelová	výstava výtvarnej tvorby Tatiany Sogelovej	8.1. – 31.1.2018
Photolitera 2017	výstava fotografií doplnená poéziou	1.2. – 3.3.2018
Jánošík	dokumentárna výstava k 330. výr.	1.2. – 31.3.2018
Zážitky	výstava amatérskej fotografie	1.3. – 31.3.2018
História Rotary	výstava k 100. výročiu Nadácie Rotary	1.3. – 7.3.2018
Slovenská Sokrates	výstava k 300. výročiu narodenia A.F. Kollára	1.4. – 30.4.2018
Katarína Gasko	výstava ilustrácií	1.4. – 30.6.2018
Stanislav Lajda	výstava ilustrácií	1.4. – 30.4.2018
Najlepšie a najkrajšie detské knihy		
jarí, leta, jesene a zimy 2016	výstava kníh	11.4. – 20.4.2018
Študenti SSUŠ	výstava prác študentov umeleckej školy	1.4. – 30.4.2018
Ku knihám...	výstava fotografií inšpirovaných knihami	2.5. – 31.5.2018
Andrej Hvizdák Podlučinský	výstava k 70. výročiu úmrtia	2.5. – 31.5.2018
Matematická fotografia	výstava víťazných prác študentov	1.6. – 30.6.2018
Keď sním	výstava detských výtvarných prác	25.6. – 31.8.2018
Ecce Homo	výstava autorskej fotografie	6.9. – 30.9.2018
Imrich Turzo	výstava k 420. výročiu narodenia	6.9. – 30.9.2018
Dni nádeje	výstava výtvarných prác	1.10. – 31.10.2018
Ján Lenčo	výstava k 85. výročiu narodenia	1.10. – 31.12.2018

Z Jánošíkovho kraja	výstava autorskej fotografie	2.11. – 30.11.2018
Kamenné obydlia na Slovensku a v Moldavsku	výstava autorskej fotografie	5.11. – 15.12.2018
Cenoty	výstava UW fotografie	6.12 – 31.12.2018

O výstavné miesta v priestoroch knižnice je veľký záujem; prezentujú sa v nich jednak profesionálni umelci, ale zároveň je o ne záujem aj medzi amatérmi; knižnica im vlastné prezentovanie sa umožňuje. Verejnosť v rámci projektu **Ľudia pre ľudí** s obľubou využíva túto možnosť na sprístupnenie výsledkov vlastnej tvorivej činnosti ostatným návštevníkom knižnice. Medzi výstavami sú aj výstavy pripravené pracovníčkami úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií. Medzi výstavami vzbudili najväčší záujem výstava **Ecce Homo** známeho žilinského fotografa Laja Kupkoviča, ktorý na nej prezentoval ľudí z rôznych kútov sveta či výstava **Matematickej fotografie**, ktorá prezentovala víťazné práce študentov, ktorí fotoaparátmi zachytávali matematické pojmy v skutočnom svete.

Pracovníčky úseku regionálneho výskumu, dokumentov a informácií pripravili výstavy, ktorými verejnosti pripomenuli regionálne osobnosti – výstava k 330. výročiu narodenia Jánošíka, výstava k 70. výročiu úmrtia Andreja Hvizdáka Podlučinského, výstava k 420. výročiu narodenia Imricha Turza a výstava k 85. výročiu narodenia Jána Lenča. Jednu z najväčších osobností regiónu, Adama Františka Kollára, predstavila výstava k 300. výročiu jeho narodenia, ktorú autorsky zostavil Peter Cabadaj pod názvom Slovenský Sokrates z Terchovej.

Nielen detského návštevníka, ktorému boli prioritne určené, zaujali výstavy organizované v rámci Dní detskej knihy – viď text nižšie – a výstavky detských prác, ktoré permanentne zdobili úsek detskej literatúry.

V roku 2018 sa uskutočnili tematické besedy a stretnutia:

Démon chlast I.	beseda s Jánom Petřkom	17.1.2018
Literárno-historické chodníčky Beskydami	seminár	7.2.2018
Patchwork	tvorivá dielňa	8.2.2018
Kostarika	cestovateľská beseda	14.2.2018
Ako sa tancuje argentínske tango v Žiline	prednáška s ukážkou tanca	22.2.2018
Hawránok	beseda so Zuzanou Kuglerovou	26.2.2018
Ako správne napísať životopis	tvorivá dielňa	27.2.2018
S Rotary do sveta	prednáška o štipendiách	1.3.2018
Život je hra	prednáška Antonie Krzemienovej	5.3.2018
Týždeň slovenských knižníc	podujatia v rámci celoslovenského týždňa	5.3. – 9.3.2018
Hľadanie Grálu	beseda o artušovských legendách	7.3.2018
Ako emócie v reklamách ovplyvňujú naše správanie	beseda o marketingu	8.3.2018
Indonézia	cestovateľská beseda	14.3.2018
Miroslav Hrabica	prezentácia kníh	15.3.2018
Deň ľudovej rozprávky	podujatie pre deti o rozprávkach	16.3.2018
Michal Habaj, Marek Vadas	beseda s autormi nominovanými na cenu Anasoft litera	20.3.2018
Noc s Andersenom	noc pre deti v knižnici	23.3.2018
Čitateľský maratón D. Tupého	sprievodné podujatia pre žiakov	28.3.2018
Gruzínsko	cestovateľská beseda	28.3.2018
Srí Lanka	cestovateľská beseda	4.4.2018
Egypt, jeho historia a súčasnosť	prednáška Univerzity tretieho veku	10.4.2018
Čchi – Kung	beseda o tradičnom čínskom cvičení	11.4.2018
Dni detskej knihy 2018	celoslovenský festival detskej literatúry	17. – 19.4. 2018
Kniha Horného Považia 2017	vyhlásenie výsledkov čitateľskej súťaže	23.4.2018
Carol Fortino	beseda s americkou autorkou	28.4.2018

Ku knihám...	vernissáž výstavy	2.5.2018
Občan a právo	prednáška Univerzity tretieho veku	10.5.2018
Míľa pre mamu	účasť na mestskom podujatí	12.5.2018
Projekt Green Life	beseda o znečisťovaní životného prostredia	16.5.2018
Čítajme si...	detský čitateľský maratón	30.5.2018
Celé Slovensko číta deťom	program na podporu čítania detí	4.6.2018
Naše mesto	tvorivé dielne pre deti a seniorov	8.6. – 9.6.2018
Vychutnaj si stáž	beseda o študentských stážach AIESEC	20.6.2018
Stop kyberšikane!	beseda o násilí na internete	27.6.2018
Afganistan	cestovateľská beseda	4.7.2018
Prečítané leto	podujatia pre deti počas prázdnin	2.7. – 31.8.2018
Ukážme svetu rozum a cit	beseda o náhradnom rodičovstve	11.7.2018
Gréta v Budatínskom parku	zážitkové čítanie pre deti o ekológii	1.8.2018
Differences of immunization....	beseda o očkovaní v rôznych krajinách	8.8.2018
Ecce Homo	vernissáž výstavy	7.9.2018
Dobré slovo ešte žije	beseda o európskej literatúre	10.9.2018
Beskydy nás spájajú	beseda o kultúrnom dedičstve regiónu Beskyd	13.9.2018
Novodobé drotárske putovanie	beseda o tradičnom remesle regiónu	19.9.2018
Deň zdravia 2018	sprievodné podujatie k Dňu zdravia 2018	20.9.2018
Maskáčové príbehy	prezentácia knihy	20.9.2018
Beskydy nás spájajú	beseda o kultúrnom dedičstve regiónu Beskyd	20.9.2018
Európsky deň jazykov	správa zo stretnutia polyglotov v Bratislave	24.9.2018
Gorily	beseda o gorilách nielen v pražskej zoo	26.9.2018
Finančná gramotnosť hrou	prednáška o rodinnom rozpočte	27.9.2018
Dni nádeje	celoslovenský protidrogový festival	1.10. – 5.10.2018
Adam František Kollár	odborný seminár	10.10.2018
Spoločne proti násiliu	beseda o náboženstvách	20.10.2018
Projekt bocian	podujatie pre školy s NP MF	24.10.2018
Dušíčkový večer	večerné stretnutie detí v knižnici	31.10.2018
Kamenné obydlia na Slovensku a...	vernissáž výstavy	5.11.2018
Bezpečný domov	seminár pre verejnosť	6.11.2018
Tajomstvo pečate mesta	prezentácia knihy Jany Necpalovej	13.11.2018
Živá knižnica	podujatie o inklúzii s Juventou	14.11.2018
Pod oblokom v Silbaši	prezentácia knihy Ondreja Miháľa	14.11.2018
Zdeněk Burian, ilustrátor	vernissáž výstavy	15.11.2018
Zlatá brána	prezentácia knihy Jána Moravca	15.11.2018
Esperanto s Veľkým Mázim	jazykový kurz	24.11. – 8.12.2018
Tvorivé dielne pre seniorov	podujatie v DC v Strážove	28.11.2018
Tvorivé dielne pre seniorov	podujatie v DC v Strážove	4.12.2018
Nepál	cestovateľská beseda	4.12.2018
Cenoty	vernissáž výstavy	7.12.2018

Napriek rôznym iným aktivitám knižnica ostáva miestom, ktoré je venované prioritne knihe, literatúre a čítaniu. Tradičný typ podujatí, ktoré knižnica organizuje, sú besedy s autormi a prezentácie literárnych diel. V roku 2018 predstavili svoju tvorbu na pôde knižnice viacerí slovenskí autori; autentickú spoveď v knihe *Démon Chlast I.* ponúkol návštevníkom besedy **Ján Peťko**, regionálna autorka **Zuzana Kuglerová** prezentovala svoju novú knihu *Hawránok* z oblasti historickej fantasy, autorov nominovaných na cenu Anasoft litera **Michala Habaja a Mareka Vadasa** sa podarilo na besedu získať v spolupráci so susediacim Belgickým lýceom.

Tradičných návštevníkov potešila ďalšia návšteva slovenského rodáka žijúceho v Kanade **Ondreja Miháľa**, ktorý sa venoval zbieraniu slovenských ľudových pesničiek a zo získaného materiálu pripravil knihu *Pod oblokom v Silbaši*.

Svojim publikáciám a alternatívnym liečebným poznatkom sa na tretej knižničnej prednáške venoval **Michal Hrabica**. Z obdobnej oblasti načrela do informácií zo svojich kníh o liečebnej sile myšlienky Antonie Krzemienová pod názvom *Život je hra*.

Literatúru orientovanú prioritne na detského čitateľa prezentovali tvorcovia detskej literatúry počas Dní detskej knihy a Vianoc s detskou knihou, **Jana Necpalová** v knižnici priviedla do života pokračovanie knihy Tajomstvá pečate mesta, **Ján Moravec** predstavil svoju knihu rozprávok a povestí z Horného Považia Zlatá brána.

Už po dvanásty krát sa konala čitateľská súťaž **Kniha Horného Považia** (2017), ktorá si za obdobie svojho trvania získala taký záujem verejnosti, že milovníci kníh už vopred očakávali jej zahájenie. Nominovali a odporúčali knihy, ktoré mali byť zaradené za rok 2017 do verejného hlasovania na základe ich spojenia s regiónom Žilina a Bytča tematicky alebo osobou tvorcu. Cieľom, ktorý sa skrýval za prezentáciou regionálnej tvorby bola propagácia autorov a kníh, budovanie vzťahu verejnosti k literárnej tvorbe rodákov a ľudí spojených s Horným Považím a aj šírenie informácií o regióne a z regiónu, keďže časť literatúry bola odborná.

Do súťaže bolo nominovaných **64 kníh (56 v r.2017)** a do hlasovania sa zapojilo **3 144 hlasujúcich** (2 258 v r.2017). Ocenenie Kniha Horného Považia 2017 získala v kategórii beletria kniha **Po koľajniciach do hlbín Ruska** autora **Pavla Viteka** s počtom hlasov 302.

V kategórii odborná literatúra získala s počtom 793 hlasov ocenenie kniha **Juraja Straku Atletika v Žiline 1921 – 2016**. Víťazné knihy boli prezentované aj na centrálnom pódii knižného veľtrhu **Bibliotéka 2018** v novembri, na ktorom knižnica predstavila svoje služby a výsledky vydavateľskej činnosti spolu s ostatnými regionálnymi knižnicami Žilinského samosprávneho kraja.

Knižnica však nepôsobila len pre tých, ktorí v nej hľadali umelecké, resp. literárne slovo. Prichádzali do nej aj autori odborných kníh, odborníci z rôznych oblastí, cestovatelia, psychológovia a ďalší.

Cestovateľské besedy alebo besedy, ktoré aj cez inú tematiku zaviedli účastníkov do cudzích krajín, bolo päť. Skalných návštevníkov knižnice potešil obľúbený **Michal Chmeliar**, ktorý tentokrát hovoril o svojich zážitkoch z Kostariky. Záujem vyvolala aj **Petra Poganyová**, ktorá postupne pripravila prezentáciu o Indonézii, Afganistane a Sri Lanke. Pred Vianocami cestovateľsky zamerané besedy ukončil **Frank Kuba**, ktorý napriek rekonštrukcii pritiahol do knižnice pomerne veľa záujemcov o Nepál.

Tradične sa knižnica zúčastnila žilinských **Dní zdravia** na Hlinkovom námestí a spoluorganizovala **Deň srdca**, počas ktorého si návštevníci knižnice mohli dať zmerať krvný tlak, váhu, cholesterol, cukor a tuk a zamyslieť sa nad svojím zdravotným stavom. Počas týchto podujatí knižnica prezentovala svoje služby a fond na výstavke kníh s tematikou zdravia a zdravého životného štýlu.

Na pôde knižnice nechýbala ani tematika ekológie a ochrany prírody, ktorú zastrešuje už viac-ročne spolupráca s Národným parkom Malá Fatra, Školou ochrany prírody vo Varíne a občianskym združením Prales. V roku 2018 spolupráci dominoval bocian – 24. októbra 2018 sa v knižnici konal **Deň bociana**, ktorého náplňou bolo vyhodnotenie ekovýchového projektu „Bocian“. Sprievodným programom boli tvorivé dielne, prednášky a otvorenie výstavy detských prác, prezentovali sa pozorovania bocianích hniezd. Knihovníčky čítali o bocianovi Matčkovi a bolo vyhodnotených celoslovenské internetové hlasovanie o najlepší poster.

Česko-slovenská nezisková organizácia **Projekt Green Life** má svoje hlavné pôsobisko na Sumatre, kde sa zameriava na ochranu dažďového pralesa a ohrozených druhov zvierat. Do knižnice prišli predstaviť svoj Projekt Blue Life, ktorého hlavným cieľom je ochrana živočíchov a podmorského sveta od plastových nástrah.

Život goríl, chovaných v pražskej ZOO prišiel do Žiliny predstaviť ich ošetrovateľ Ján Bedřich počas prednáškového **Gorily tour**.

Ekologickej téme sa venovalo aj zážitkové čítanie pod názvom **Gréta**, ktoré si pripravili pracovníčky knižnice na základe knihy od Andrey Gregušovej o znečistenom oceáne a v ňom žijúcej veľrybe Gréte. Podujatie bolo prezentované počas letného dopoludnia v Budatínskom parku a jeho cieľom bolo osloviť najmä rodiny s deťmi. Obdobne na rodinu a deti bola zameraná **Mil'a pre mamu**, ktorá sa konala ako oslava Dňa matiek pod záštitou prezidenta Andreja Kisku na rôznych miestach v rámci celého Slovenska. Spojila mnoho ľudí bez ohľadu na vek, rasu či vierovyznanie. Detskí knihovníci sa snažia aj v rámci tohto festivalu propagovať čítanie, knihy a svoju knižnicu.

Na námestie vyšli knihovníci aj počas festivalu **Inter Nos**, ktorý bol organizovaný ako nasledovník Jašidielne s cieľom podporiť vzájomné porozumenie bez ohľadu na rozdiely a inklúziu zdravých a mentálne znevýhodnených ľudí. Hlavnými organizátormi boli Nadácia Krajina harmónie, Centrum včasnej intervencie a i. Knižnica pripravila vo svojom stánku program pre účastníkov spojený s tvorivosťou a čítaním.

V roku 2018 začala knižnica poskytovať priestor **Slovak Business Agency (Creative point)** pre nový typ aktivít, ktorí priviedol do knižnice nových používateľov. Vzdelávacie podujatia zamerané na 3D tlač a jej využitie v praxi, modelovacie programy Blender, SketchUp, Fusion360, techniku ketlovania alebo koráľkovania či falošný patchwork boli realizované v rámci Národného projektu Národného podnikateľského centra v regiónoch.

Významný počet besied bol venovaný mladému človeku a prevencii nežiaducich vplyvov na jeho duševný a spoločenský vývoj. Koncentrovali sa organizačne najmä počas **Dní nádeje**, ktorých dvadsiaty štvrtý ročník sa konal prvý októbrový týždeň v dňoch 1. 10. - 6. 10. 2018. Tradične priviedol do knižnice študentov na prehliadku literárnych a výtvarných prác k protidrogovej téme a na besedy o problematike rôznych foriem závislostí, rasizmu a extrémizmu, o vplyve alkoholu na vývoj dieťaťa v tehotenstve, závislosti na internete a moderných technológiách a p. Spoločne sa na 10 besedách zúčastnilo cca 400 študentov. Obdobné témy sa však niesli na objednávku školských kolektívov počas celého roka:

Prevencia kriminality	besedy realizované prioritne v rámci Dní nádeje 2018 čiastočne v spolupráci s Krajským riaditeľstvom policajného zboru
Ľudské práva	interaktívne besedy realizované prioritne v rámci Dní nádeje 2018
Fetálny alkoholový syndróm	beseda o nebezpečenstve alkoholu v tehotenstve - v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Žiline
Živá knižnica – Inklúzia	"živé knihy"rozprávajú na podporu inklúzie a rovnosti, interaktívne podujatie, v spolupráci s Juventou
Spoločne proti nenávisti	beseda s reprezentantmi najväčších náboženstiev na Slovensku aj o potrebe tolerancie a hľadania spoločného
Dobrý sluha, zlý pán	beseda o závislosti na internete a jej dopade na život mladého človeka
Fetálny alkoholový syndróm	beseda o nebezpečenstve alkoholu v tehotenstve - v spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Žiline

Z uvedených podujatí bola širokej verejnosti určená beseda **Spoločne proti nenávisti** (vysielaná aj na internete) so zástupcami štyroch náboženstiev pôsobiacich na Slovensku, ktorá analyzovala etnické, náboženské a kultúrne odlišnosti a spoločné menovatele príslušníkov najväčších mono-teistických náboženstiev.

Až 140 mladých ľudí v priebehu dňa priviedlo do knižnice podujatie **Živá knižnica**, ktoré na osudoch reálnych ľudí prezentovalo myšlienku tolerancie a rovnosti a ktoré zastrelila ako hlavný organizátor Juventa.

Britské centrum organizuje podujatia, na ktorých prepája informácie z anglických reálií s ponúkanou literatúrou a propaguje knihy zo svojho fondu na výstavkách a formou Reading clubu. **Reading Club** sústreďuje záujemcov o anglickú literatúru raz mesačne a kladie si za cieľ rozvíjať záujem o Veľkú Britániu, jej kultúru a súčasný život prostredníctvom rozhovorov o tvorbe anglických autorov. Na báze dobrovoľníctva klub vedie lektor Roger Heyes. V roku 2018 sa členovia klubu stretli pri témach ako napríklad Shakespearov Macbeth a detektívne príbehy. Klub počas roka navštívil aj amatérsky filmár John Skelton, ktorý predstavil svojho menovca, básnika Johna Skeltona. V novom školskom roku sa členovia klubu vydali na cestu časom. Začali v budúcnosti s dielom Margaret Atwoodovej Príbeh služobníčky a pokračovali až k obdobiu prvej svetovej vojny opísanom v diele Michaela Morpurga Vojnový kôň.

Pre seniorov bola určená výučba angličtiny (**Enjoy English with us**), pre mladšie deti klub **Let's read kids**, ktorý oslovuje v anglickom jazyku deti a mamičky. Seniori sa stretli 77 krát raz týždenne v dvoch skupinách. Pre žiakov a študentov rôznych vekových skupín boli organizované informačné prípravy zamerané na činnosť centra a možnosti vzdelávania sa v anglickom jazyku. Pri realizácii podujatí vychádzajú pracovníčky centra z metódy CLIL / Content and Language Integrated Learning/, zavádzajúcej do jednotlivých oblastí; tým sa snažili vychádzať aj v ústrety požiadavkám škôl. Pre deti MŠ a ZŠ pripravilo 23 podujatí a pre študentov SŠ 19 podujatí. Britské centrum naďalej poskytovalo informácie a študijný materiál ku medzinárodným skúškam z anglického jazyka.

Britské centrum bolo spojené aj s organizovaním troch jazykových súťaží. Mestské kolo súťaže v recitovaní **Shakespeare's Day**, ktorú organizačne zabezpečovalo Metodické oddelenie anglického jazyka pre druhý stupeň. V spolupráci s MsÚ v Žiline, s odborom školstva a mládeže, priviedlo do knižnice 47 súťažiacich. Anglická vedomostná súťaž **Einstein Teen** preverila v dvoch kolách deti z nižších a následne vyšších ročníkov základných škôl mesta Žilina a jeho blízkeho okolia.

Podobný charakter malo aj hostovanie celoslovenskej súťaže **Jazykový kvet**, na ktorom sa zúčastnili študenti zo Žilinského kraja v dvoch kolách a ktorý bol obdobne zameraný na interpretáciu hovoreného slova (divadelné scény a recitácia) v anglickom jazyku.

Krajská knižnica v Žiline v pravidelných intervaloch organizovala **kurzy, tvorivé dielne, kluby**. Všetky vznikli už pred rokom 2018 a ich činnosť väčšinou pokračuje naďalej. Podmienkou pre účasť v kluboch bolo registrované členstvo v knižnici.

- **Klub s Knihuľkou.** Klub pre najmenšie deti a ich mamičky vznikol s cieľom rozvíjať predčitateľskú gramotnosť detí. Matky s deťmi sa stretávali raz mesačne a súčasťou klubu boli aj rôzne hry a spev. Klubu s Knihuľkou sa zúčastňovalo priemerne 23 osôb.
- **Let's read kids.** Klub bol zameraný na predčitateľskú gramotnosť a deti sa na ňom učili základy anglického jazyka. Bol určený pre mamičky s deťmi. Klub bol otvorený pre vopred prihlásenú verejnosť a stretnutia sa konali raz mesačne (na požiadanie niekedy aj 2x za mesiac). V priemere klub navštívilo 13 účastníkov a výrazne sa zapájala kórejská komunita v Žiline.
- **Abeceda v knižnici.** Abeceda v knižnici bola kombináciou zážitkového čítania a tvorivých dielní pre deti od troch rokov. Slúžila na rozvoj predčitateľskej gramotnosti, fonematického uvedomenia, rytmizáciu a jemnú motoriku. Stretnutia sa konali každý mesiac od októbra 2016 do júna 2018, priemerne sa ich zúčastňovalo 17 účastníkov.
- **Biblosko.** V klube sa stretávali žiaci 1. stupňa ZŠ s cieľom podpory čítania u čitateľov „začiatočníkov“. Na klubové stretnutia prichádzali priemerne 5 účastníci raz za mesiac.

- **Hermes.** Klub bol zameraný na rozvoj spisovateľského talentu, resp. tvorivého písania pre žiakov 2. stupňa ZŠ a študentov SŠ. Stretávali sa v ňom raz mesačne v priemere 12 účastníci. Klub bol otvorený aj pre verejnosť.
- **Novalis.** Klub bol venovaný predovšetkým básni, či už jej tvorbe, čítaniu alebo rozboru. Klub navštívilo raz za mesiac priemerne 10 účastníkov. Zameriaval sa na rozvoj abstraktného myslenia a čitateľskej gramotnosti členov. Klub svoju činnosť začal v r. 2017.
- **Klub spoločenských hier.** Ponúkal širokú paletu klasických aj nových spoločenských hier pre záujemcov z verejnosti počas otváracích hodín knižnice. Každý týždeň sa na ňom zúčastnilo priemerne 10 účastníkov. Jednou z aktivít bol aj turnaj v spoločenskej hre Hypergrid. Z dôvodu vysokého záujmu o spoločenské hry knižnica rozšírila svoj fond o ďalších 22 hier.
- **Klub N.** Stretnutia Klubu N boli zamerané na prehlbovanie znalostí o klasickej literatúre. Verejnosti otvorený klub sa stretával každý mesiac s výnimkou letných prázdnin. Posledné stretnutie Klubu N sa konalo v júni 2018.
- **British reading club.** Pre všetkých ľudí, ktorí mali záujem zlepšiť svoje komunikačné zručnosti v anglickom jazyku, bol prístupný každý mesiac British reading club. Pravidelných účastníkov bolo 6 a diskutovali o rôznych knihách v anglickom jazyku.

Prioritne pre seniorov a ľudí so zdravotným a sociálnym znevýhodnením sa v r. 2018 konali:

- **Kurz základnej počítačovej gramotnosti.** Kurz bol primárne zameraný na seniorov a nezamestnaných. Jeden kurz pozostával zo 6 stretnutí, priemerná účasť na jednom kurze bola 4 účastníci. Po skončení jedného kurzu je následne otváraný ďalší kurz. Kurzy prebiehajú počas celého roka. Otvorený pre verejnosť.
- **Počítačové kurzy pre pokročilých** - textový dokument a Internet, Prezentácie Power Point a Prezi, Tvorba webstránok, Úprava fotografií, Komunikácia cez internet - Facebook a Skype po 4 stretnutia, Smartfón kurz po 2 stretnutia. Priemerná účasť na jednom kurze bola 5 účastníkov (individuálna práca s účastníkmi). Celkový počet počítačových kurzov v roku 2018 bol 23. Realizovali sa pod novými názvami: Zoznámte sa s počítačom - úplní začiatčníci, Píšte na počítači - Word a internet, Prezentujte na počítači - PowerPoint a Prezi, Fotografie v Picasa 3, Udržujte priateľstvá na internete - Skype a Facebook, Vytvorte si webstránku, Smartfón kurz - Novinka.
- **Tvorivé dielne pre seniorov.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov. V rámci dielň účastníci zhotovovali výrobky technikou origami, fleurogami, korálikovanie, vyrabali magnetky. Dielne prebiehali raz mesačne. Priemerná účasť na jednom stretnutí bola 11 účastníkov, stretli sa spolu 12 krát.
- **Tvorivý klub.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov. Klub je otvorený pre verejnosť, vznikol na požiadavku účastníkov tvorivých dielň pre seniorov. Rozvíja jemnú motoriku. Prebieha každý štvrtok. Priemerná účasť na jednom stretnutí bola 8 účastníkov, účastníci sa stretli spolu 45 krát.
- **Enjoy English with us.** Komunitná aktivita primárne zameraná na seniorov a nezamestnaných. Jej cieľom bolo rozvíjať základné komunikačné zručnosti v anglickom jazyku. Bola rozdelená do dvoch kurzov pre dve skupiny účastníkov, ktorých bolo priemerne 8 na jednom stretnutí.
- **Tréning pamäti.** Kurz tréningov pamäti, primárne zameraný na ľudí 50+. Cyklus deviatich stretnutí bol zameraný na zlepšenie koncentrácie, ukladanie nových poznatkov do pamäti, predchádzanie Alzheimerovej chorobe, správnu životosprávu, dôležitosť fyzickej aktivity.

Počas roka prebehol jeden kurz, nakoľko realizáciu jesenného kurzu zastavila rekonštrukcia. Kurzu sa zúčastnilo 9 účastníkov.

Niektoré podujatia sú určené viacerým vekovým kategóriám a je ťažké ich zaradiť, preto nie sú percentuálne vyjadrené.

Z celkového počtu 930 podujatí bolo viac ako 60% prioritne orientovaných na deti a mládež. Budúcnosť knižníc do značnej miery závisí od vzťahu mladej generácie k čítaniu a ku knihe, preto aktivity na podporu čítania, propagáciu knižnice a jej služieb, na propagáciu konkrétnych titulov a autorov stáli vždy v popredí kultúrno-vzdelávacej činnosti knižnice. Niektoré boli realizované koordinovane na celoslovenskej úrovni (Deň ľudovej rozprávky, Čítajme si, Noc s Andersenom, Celé Slovensko číta deťom), niektoré na regionálnej (Knižný Vševedko), iné až na medzinárodnej úrovni (Tvoríme vlastnú knihu) a niektoré boli výsledkom konkrétnej snahy knihovníkov krajskej knižnice (literárne tvorivé dielne, besedy o knihách a i.).

V popredí všetkých týchto aktivít však v r. 2018 stáli **Dni detskej knihy (17.4.-19.4.2018)**, ktoré boli organizačne najnáročnejším a významovo najväčším podujatím, cieleným na detského čitateľa a milovníka detskej literatúry. Organizačne sa na podujatí podieľalo viacero subjektov. Hlavnými organizátormi okrem krajskej knižnice boli mesto Žilina, BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti a Slovenská sekcia IBBY (Board on Books for Young People); spoločne pripravili a zrealizovali už 35. ročník celoslovenského festivalu. Podujatie sa konalo pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej. Trojdňový kolotoč stretnutí detí a tvorcov kníh sa niesol v znamení Najlepších a najkrajších kníh Slovenska 2016. Po otvorení v Mestskom divadle v Žiline sa konali besedy v knižnici, v žilinských a okolitých školách, v Rosenfeldovom paláci, konalo sa vyhodnotenie národného kola súťaže Tvoríme vlastnú knihu spojené s divadielkom, koncert Petra Vaňoučka, Zuzany Burianovej a Matúša Dobeša. Pre odbornú verejnosť, knihovníkov a pedagógov bol pripravený seminár Knižnica v živote dieťaťa. Počas festivalu sa konali tri výstavy: ilustrácií Kataríny Gasco, ilustrácií Stanislava Lajdu a návrhov plagátov Dni detskej knihy, ktoré pripravili študenti Súkromnej strednej umeleckej školy v Žiline. Mama moja a auto ide ulicou a

Dni detskej knihy sa zúčastnili:

Beáta Panáková
 Peter Glocko
 Pero Le Kvet
 Barbora Kardošová
 Martin Vanek
 Peter Karpinský
 Hana Košková
 Daniel Pastirčák
 Martin Kellenberger

Juraj Martiška
 Martina Matlovičová
 Ľubomír Paľo
 Tomáš Ciger
 Antónia Révajová

Súčasťou Dní detskej knihy bolo vyhodnotenie súťaže ***Tvoríme vlastnú knihu (17.5.2018)***, ktoré sa konalo po devätnásty krát a ktorého vyhlasovateľom na medzinárodnej úrovni bola Ksiaznica Beskidzka v Bielsko-Bialej. Deti mali za úlohu „prepísať“ svoju obľúbenú rozprávku, téma ročníka bola Ako princezná zachránila princa alebo kozliatko chcelo zjesť vlka. Národného kola súťaže sa zúčastnilo samostatne alebo vo dvojici 95 súťažiacich, ktoré vytvorili 70 prác.

Celoslovenský rozsah mala aj súťaž v tvorbe poézie ***Literárna cena Janka Frátrika 2018***, ktorú knižnica vyhlásila už po tretí krát v spolupráci s mestom Žilina a rodinou známeho žilinského básnika. Do súťaže prihlásilo svoje básne 84 súťažiacich z celého Slovenska, ktoré boli zaradené do štyroch kategórií a ktoré hodnotila odborná komisia. Slávnostné vyhodnotenie sa konalo 16.11.2018 v Krajskom kultúrnom stredisku v Žiline.

Zatiaľ čo predchádzajúce súťaže podporujú detskú tvorivosť, vedomosti z oblasti literatúry si mohli deti preveriť v inej tradičnej súťaži, ***Knižný Vševedko***, ktorá je organizovaná pre deti do 12 rokov s podporou Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc a v partnerstve s ďalšími regionálnymi knižnicami Žilinského kraja. Krajské kolo súťaže sa konalo v Oravskej knižnici A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne.

Z celého Slovenska prichádzali práce aj do 10. ročníka súťaže ***Deň ľudovej rozprávky***. Spolu bolo doručených 521 prác jednotlivcov a do súťaže sa zapojilo 30 kolektívov. Úlohou detí bolo spoznať a zapísať do čitateľskej knižky rozprávku, ktoré boli skryté v uverejnenej kresbe.

Už po tretíkrát sa konal (30.5.2018) čitateľský maratón ***Čítajme si*** v obchodnom centre Aupark Žilina, kde sa deti zapojili do pokusu o celoslovenský rekord v jedenástom ročníku podujatia organizovanom Linkou detskej istoty pri SV UNICEF pod patronátom Oľgy Feldekovej. Jeho cieľom bolo, aby v určenom čase čo najviac detí prečítalo jednu stranu z rozprávkovej knihy za asistencie známych osobností. V Žiline prišli deťom pomôcť pri čítaní traja známi ľudia – režisér Anton Šulík, canisterapeutka Martina Michalková so svojimi Snežienkami, básnik a knihovník Goran Lenčo. Súčasťou podujatia bola aj výstava ilustrácií Kataríny Gasko.

Na Slovensku sa do maratónu zapojilo 38 853 detí (46 040 v r.2017, 40 954 v r. 2016, 38 383 detí v r. 2015). Podujatie sa stretlo aj v Žiline s veľkým záujmom detí i verejnosti a do rekordu sa v Auparku zapojilo 222 detí (150 v r. 2017).

Tradičným a nosným podujatím detskej zimy v knižnici sú ***Vianoce s detskou knihou***, ktorých XII. ročník sa konal s podporou Fondu na podporu umenia a ktorého obsahom boli podujatia zamerané na čítanie, detskú literatúru a stretávanie sa s tvorcami detských kníh. Na rozdiel od predchádzajúcich rokov, kedy sa podujatia konali počas novembra a decembra na rôznych miestach a v rôznom čase, zmenila knižnica koncepciu podujatia – Rosenfeldov palác sa stal miestom spoločného stretnutia umelcov a nosný program bol koncentrovaný do jedného dňa. Začal sa gratuláciou Toni Révajovej, žilinskej rodáčke k jej okrúhlemu životnému jubileu a pokračoval tvorivými dielňami a besedami v paláci aj v školách. Knižnicu v adventnom čase okrem Toni Révajovej navštívili spisovatelia a ilustrátori: Jana Necpalová, Stano Lajda, Peter Ničík, Peter Vaňouček – hudobný program, Kristína Balúchová, Igor Válek, Katarína Mikolášová, Mária

Porubčanská, Andrea Gregušová, Katarína Kosanová. Vlastných aktivít projektu s tvorcami detských kníh (s výnimkou sprievodných podujatí) sa zúčastnilo spolu 350 detí a mladých ľudí.

Tradične prvý marcový týždeň bol na Slovensku venovaný knižniciam v podobe **Týždňa slovenských knižníc** (TSK) a jeho 19. ročník oslávila aj krajská knižnica. Od 5.3. do 10.3.2018 intenzívnejšie prezentovala svoje služby verejnosti napríklad formou Knižničnej hliadky, či počas Dňa otvorených dverí, podujatiami pre školy a troma podujatiami určenými dospelému návštevníkovi – besedou s A. Krzemieňovou, besedou s Goranom Lenčom o hľadaní grálu a workshopom Ako emócie v reklamách ovplyvňujú naše správanie. Súčasťou TSK bývalo aj medzinárodné podujatie **Noc s Andersenom**, ale po ukotvení termínu jeho konania na prvý marcový týždeň sa koná samostatne na konci marca či začiatku apríla. Deti zo Žiliny a okolia sa zapojili do tohto významného medzinárodného podujatia pri príležitosti narodenín dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersena a v knižnici strávili noc plnú rozprávok, tvorivých dielní a stretnutí so zaujímavými ľuďmi. Lákadlom bola pre ne polnočná návšteva literárneho parčíka a Andersenovho stromčeka a návšteva terapeutických psíkov s neziskovou organizáciou Zmysel života. V knižnici nocovalo 50 detí.

Svojich skalných návštevníkov spomedzi žilinských detí a detí, ktoré dočasne trávia leto v Žiline si získalo **Detské leto v knižnici**, ktoré vyplnilo program spojený s tvorivými dielňami, piknikmi v parčíku, besedami, pohybovými hrami, zážitkovým čítaním. Knižnica sa stala miestom oddychu a zábavy niekedy nielen pre deti, ale aj pre starých rodičov či rodičov. Každý týždeň bol venovaný inej téme – okuliárom, zvieratkám, priateľom, ďalekým krajinám, vílam a p. Do programu prispeli aj študenti Univerzity 3. veku s tematickými podujatiami Ako včielky vyrábajú med a Ako tancovali naše babičky v meste.

Základné a stredné školy a ich pedagógov oslovuje knižnica na základe doplneného a aktualizovaného **ponukového listu**, ktorý každoročne distribuuje do škôl v meste a okrese Žilina. Počas celého roka majú školy možnosť pozrieť si ponuku týchto tematických podujatí aj na internetovej stránke. Najčastejšie organizovaným podujatím pre školy bola opätovne **informačná príprava**, ktorá bola realizovaná 77-krát a často bola doplnením iného podujatia. Žiaci zo vzdialenejších škôl v okrese trávili niekedy celé dopoludnia v priestoroch knižnice s viachodinovým programom. Cieľom informačnej prípravy bolo nielen oboznámenie so službami knižnice, usporiadaním fondu, ale aj príprava používateľa pre prácu s modernými informačnými zdrojmi – internetom, on-line katalógom a pod. Záujem bol aj o informačnú prípravu v Britskom centre a informačná príprava pre starších Stratení v informáciách učila študentov na konkrétnych príkladoch ako samostatne vyhľadávať v online katalógoch.

Tradične pre detského príjemcu boli určené **tematické besedy a pásma pre základné a stredné školy**. Celkovo knižnica registruje väčšiu zaťaženosť žiakov a vyššiu konkurenciu pri oslovovaní škôl s ponukou podujatí. Mnohokrát majú pedagógovia problém uvoľniť sa zo školy a prísť so svojimi žiakmi na podujatie. Okrem toho, počet inštitúcií, ktoré ponúkajú žiakom účasť na svojich podujatiach, je vysoký. Ostáva teda na knižnici pripravovať stále lákavejšie aktivity s využitím moderných pomôcok.

Knižnica organizuje podujatia pre rôzne vekové, sociálne a profesijné kategórie používateľov, často v spolupráci so školami a organizáciami tretieho sektoru. Snaží sa sprístupňovať svoje služby aj tým skupinám, ktoré majú **sociálny alebo zdravotný handicap** – nielen zľavneným zápisným, debarierizáciou budovy, budovaním a sprístupňovaním zvukových kníh pre slabozrakých, ale aj vytváraním podmienok pre účasť na podujatiach s prístupným obsahom.

Vid' aj predchádzajúcu časť Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov.

Pri organizovaní podujatí knižnica vystupovala ako samostatný organizátor alebo ako partner iných jednotlivcov a subjektov; spoluprácu s nimi knižnica víta a venuje jej veľkú pozornosť. Knižnica ponúka priestory, organizačné zabezpečenie, dokumenty na sprievodné výstavy, programovú realizáciu, príjemné prostredie.

Tradičnými partnermi sú okrem osôb inštitucionálne subjekty ako **Krajská odbočka Spolku slovenských spisovateľov, Zbor Žilincov, Slovenská národná knižnica, Nadácia Lúč, Štátny archív v Bytči – pobočka Žilina, Žilinská univerzita v Žiline, Považské múzeum v Žiline, Český spolok Žilina, Zväz slovenských turistov** a mnohí iní. V roku 2018 sa na priamej spolupráci stretla knižnica s mnohými partnermi - **Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiline** (Deň srdca), **ESONO, Severoslovenská esperantská spoločnosť** (kurz esperanta, Zamenhofov deň), **mesto Žilina** (Dni detskej knihy, Žilinské dni zdravia s možnosťou prezentácie služieb a fondov knižnice v samostatnom stánku, Tvoríme vlastnú knihu, Víťanie novorodencov do života, Literárna cena Janka Frátrika), **Nadácia Lúč** (Dni nádeje). **Univerzita tretieho veku ŽU v Žiline** spolupracovala s Krajskou knižnicou v Žiline pri organizácii prednášok určených pre študentov aj pre verejnosť, podujatí pre deti počas detského leta a propagácii seminára Adam František Kollár.

Vid' časti Spolupráca s inými subjektmi, Semináre, konferencie, odborné aktivity, aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni, Iné aktivity a aktivity vyplývajúce z projektovej činnosti knižnice.

Podobne ako v minulosti za negatívnu skutočnosť považujeme parkovacie poplatky pred centrálnou budovou knižnice, ktoré odrádzajú návštevníkov - motoristov od jej návštevy, prípadne od dlhšieho zotrvania v knižnici.

Vianoce s detskou knihou 2018

Vernisáž výstavy Cenoty

Tvoríme vlastnú knihu

Bibliotéka 2018

Čítajme si... v Auparku

Prezentácia knihy Maskáčové príbehy

Dni ruskej literatúry

Cestovateľská beseda o Nepále

Tvorivý klub

Dni detskej knihy 2018

Prečítané leto v knižnici

Výstup na Veľký Rozsutec

Prezentácia knihy Pod oblokom v Silbaši

Odborný seminár A.F. Kollár

Rekonštrukcia úseku detskej lit.

2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Tab. 22 Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Úsek regionálneho výskumu, dokumentov a informácií

Ukazovateľ	r. 2017	r. 2018	Rozdiel
počet registrovaných bibliograf. a faktogr. informácií zameraných na regionálne témy	2 098	2 144	+ 46
počet vypracovaných bibliografií /tlačené+elektronické/ spolu	10	10	0
z toho kalendárium	1	1	0
ročenka	0	0	0
personálna bibliografia	1	1	0
bibliografický leták	4	7	+ 3
iné /životopis.medailón, inf.leták a pod./	4	1	- 3
Počet vypracovaných rešerší	392	404	+ 12
počet vypracovaných rešerší na regionálne témy	73	74	+ 1
počet titulov monitorovaných periodík spolu	120	121	+ 1
- z toho periodiká regionálneho zamerania	33	34	+ 1
počet záznamov v databáze regionálnej článkovej bibliografie spolu	27 173	29 008	+ 1 835
z toho ročný prírastok spolu	1 936	1 946	+ 10
- z toho články z periodík	1 828	1 835	+ 7
- články zo zborníkov, kapitoly z kníh a iných špeciálnych tlačovín	98	111	+ 13
fond regionálnych dokumentov spolu (KJ)	3 836	3 999	+ 163
z toho knihy	3 836	3 999	+ 163
Regionálne periodiká	124	124	
- z toho špeciálne tlačoviny spracované v KIS	0	52	+ 52
periodiká /počet titulov/ monitorované	120	121	+ 1
elektronická databáza regionálnych autorít - počet autorít spolu	2 008	2 159	+ 151
- z toho osobné autority	1 356	1 372	+ 16
- z toho korporatívne autority (korporatívne, geo - grafické, akcie)	652	785	+ 133
elektronická databáza fotografií - počet spracovaných záznamov fotografií v KIS	352	0	- 352
výpožičky regionálnych dokumentov spolu	6 397	6 425	+ 28
z toho - knihy	1 687	1 690	+ 3
- periodiká	1 578	1 587	+ 9
- výstrižky	2 180	2 188	+ 8
- Iné (drobné tlače...)	952	960	+ 8
počet zrealizovaných regionálnych podujatí /garant podujatia - regionálne oddelenie/	8	10	+ 2
počet návštevníkov regionálneho oddelenia	516	523	+ 7
počet využívaných elektronických databáz	3	3	0

Úsek pokračoval v budovaní kartoték osobností, inštitúcií, udalostí a obcí, ktoré sa priebežne dopĺňajú. Osobitná pozornosť je venovaná budovaniu kartotéky osobností, v ktorej sa sústreďujú osobnosti z rôznych oblastí okresov Žilina a Bytča. Základ tvorí regionálna databáza – obecná úroveň v systéme Clavius (obsahuje aj korporatívne a geografické authority), ktorá sa priebežne dopĺňa životopismi regionálnych osobností a vkladaním nových autorít. V roku 2018 sa pokračovalo v dopĺňaní informácií o osobnostiach prostredníctvom Dotazníka pre biografický výskum osobností regiónu Žilina a Bytča. Tlačeným výstupom z týchto databáz je Kalendárium – výročia osobností okresu Žilina a Bytča.

Často využívaná bola kartotéka obcí okresov Žilina a Bytča. Pri budovaní regionálnych databáz je dôležitý osobný kontakt, či už so žijúcimi osobnosťami alebo rodinnými príslušníkmi a predstaviteľmi jednotlivých miest a obcí okresov Žilina a Bytča.

V systéme Clavius sú spracovávané fotografie osobností, kultúrnych a prírodných pamiatok okresov Žilina a Bytča. Vid'. tab. 22.

Knižnica má archivované tlačové správy mesta Žilina, ktoré pracovníkom knižnice pravidelne zasiela hovorca mesta a ktoré slúžia používateľom k prezenčnému využívaniu.

Monitoring tlače bol v priebehu roka realizovaný len pre Krajskú knižnicu v Žiline (články našich zamestnancov a články o knižnici od iných autorov).

Edičná činnosť úseku: vid' časť 8.3.

Pracovníčky úseku aktívne spolupracovali so **Štátnym archívom v Bytči – pobočka Žilina** – poskytnutie fotografií osobností do databázy úseku, informácie z histórie Žiliny a pod., so **Zborom Žilincov** – vzájomné poskytovanie informácií o osobnostiach Žiliny (návrh na výber oceňovaných osobností, pamätné tabule a pod.). Pokračovala spolupráca

so **Žilinskou univerzitou – Univerzitou tretieho veku** (poskytovanie informácií a literatúry regionálneho charakteru študentom pri tvorbe záverečných prác), s **Výtvarnou agentúrou 1** (výstavy, vydateľská činnosť), **Súkromnou strednou umeleckou školou v Žiline** (výstavy, podujatia a pod.), s **Nádáciou 21**, ktorá organizuje stretnutia s mienkotvornými osobnosťami a ľuďmi, ktorí vďaka svojmu ľudskému a profesijnému kreditu dokázali v svojom živote neobyčajné veci (nadväzovanie kontaktov).

Pracovníčky úseku sa podieľali na pomoci pri organizácii a realizácii podujatí KKŽ (napr. Knižničná hliadka v meste Žilina v rámci Týždňa slovenských knižníc, práce pri reorganizácii fondu a regálov na úseku odbornej literatúry) a zúčastňovali sa na podujatiach kultúrnych inštitúcií ŽSK. Fotografie a videá z týchto podujatí ukladajú do elektronickej databázy. Takisto sa významnou mierou podieľali na referenčných službách knižnice.

Podujatia zrealizované úsekom regionálneho výskumu:

Pracovníčky úseku Nataša Lajdová, Ivana Uriková spolupracovali na realizácii projektu knižnice Literárno-historické chodníčky Beskydami. Dňa 16.1.2018 predniesli príspevok a Power pointovú prezentáciu v rámci konferencie v Ksiarnici Beskidzkej v Bielsko-Bialej v Poľsku a dňa 7.2.2018 v Krajskej knižnici v Žiline.

12.1.2018 Potulky po stopách osobností a zaujímavostí regiónu pre študentov 1. ročníkov Strednej umeleckej súkromnej školy v Žiline, dve podujatia (2 triedy).

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

19.1.2018 Potulky po stopách osobností a zaujímavostí regiónu pre študentov Gymnázia Varšavská cesta v Žiline (25 detí).

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

5.3.2018 dve prezentácie pre Materskú školu v Bytčici.

Pobočka Bytčica
Ivana Uriková

23.4.2018

Kniha Horného Považia 2017, vyhodnotenie – prieskum vydanej literatúry, ktorá spĺňa kritériá na nominovanie, oslovenie autorov, vydavateľov a pod. ohľadne nominácie a získania aspoň jedného výťažku pre KKŽ, príprava a koordinácia súťaže, výstavy a slávnostného vyhodnotenia v rámci regionálnych knižníc ŽSK. Hlavná koordinátorka súťaže je Mgr. Ivana Jančulová.

4.5.2018 prezentácia pre deti zo ZŠ montesori na tému pamiatky Mesta Žiliny a okolia.

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

11.9.2018 prezentácia Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2018 pre Strednú odbornú školu drevársku a stavebnú Kysucké nové mesto (30 osôb).

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

3.9.2018 prezentácia Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2018 pre Strednú odbornú školu drevársku a stavebnú Kysucké nové mesto a pre Strednú odbornú školu poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline (40 osôb).

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

3.9.2018 prezentácia Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2018 pre širokú verejnosť (8 osôb).

Nataša Lajdová, Ivana Uriková

8.11.2018 informačná príprava o regionálnom úseku, študenti Žilinskej univerzity.

Nataša Lajdová

Výskumná činnosť bola spojená s prípravou každoročne vydávaného materiálu Kalendárium : výročia osobností okresu Žilina a Bytča v roku 2018. Pripravovali a overovali sa zdrojové dokumenty, nadväzovali sa osobné kontakty s osobnosťami, ktoré poskytovali na základe súhlasu svoje dáta do dotazníka pre biografický výskum osobností regiónu Žilina a Bytča. Získané informácie sa výberovo dopĺňali do KIS Clavia do regionálnej databázy.

Úsek poskytuje celoročne regionálne informácie, knihy, časopisy, plné texty článkov, drobné tlače a pod. pre čitateľov, prevažne vysokoškolských študentov, pre študentov Univerzity tretieho veku a pre širokú verejnosť. Študenti podpisujú *Dohodu o poskytnutí odbornej pomoci pracovníkmi Krajskej knižnice v Žiline pri spracovaní záverečných prác študentov (stredoškolská odborná činnosť, bakalárske, magisterské a rigorózne práce)*. Svojím podpisom sa zaväzujú do termínu 14 dní odo dňa odovzdania, (obhajoby) kompletnej verzie záverečnej práce na svoju univerzitu (školu) odovzdať jeden exemplár záverečnej práce do fondu Krajskej knižnice v Žiline. Práce sú na regionálnom úseku archivované a k dispozícii pre čitateľov sú len prezenčne.

Výstavy organizované úsekom regionálneho výskumu

Výstava – Juraj Jánošík, ľudový hrdina, zbojnícky kapitán

* 25.01.1688 - Terchová

+ 18.03.1713 - Liptovský Mikuláš

330. výročie narodenia

január - marec 2018

Výstava – Adam František Kollár, slovenský spisovateľ, právny historik, knihovník

* 17. apríl 1718, Terchová

† 10. júl 1783, Viedeň

300. výročie narodenia

apríl 2018

Výstava – Andrej Hvizdák Podlučinský, básnik, publicista, knihovník, redaktor

* 22.11.1883 - Turčianska Štiavnička

+ 08.05.1948 - Žilina

70. výročie úmrtia

máj 2018

Výstava – Imrich Turzo, diplomat, zemepán

* 11.09.1598 - Bytča

+ 19.10.1621 - Mikulov

420. výročie narodenia

september 2018

Výstava – Ján Lenčo, spisovateľ

* 23.10.1933 - Žilina

+ 01.11.2012 - Žilina

85. výročie narodenia

október 2018

Počet vypracovaných rešerší za rok 2018: 74. Zoznam je dostupný na web stránke knižnice www.krajskakniznicazilina.sk

3. Metodická a poradenská činnosť knižnice

3.1.	r. 2017	r. 2018	rozdiel
<i>Metodické návštevy</i>	35	38	+ 3
Konzultácie /aj s krajskou knižnicou/	420	495	+ 75
Odborné porady a semináre	10	6	- 4

3.2. Vnútroknižničná metodická činnosť

Vnútroknižničná metodika ovplyvňuje všetky procesy v knižnici, pretože jej náplňou je každodenné usmerňovanie činnosti počas rutínnej prevádzky aj počas riešenia neplánovaných či výnimočných udalostí a úloh. Vykonávali ju v úzkej súčinnosti riaditeľka a poverení pracovníci na základe rozhodnutí vedenia knižnice, ktoré reprezentujú pracovníci služieb, vedúca odd. ekonomicko-technickej činnosti, krajská metodička, zástupca odborovej organizácie.

Okrem odborných otázok bola pozornosť venovaná kontrole dodržiavania zásad a opatrení v oblasti BOZP a požiarnej ochrany, finančnej kontrole, dodržiavaniu opatrení v oblasti ochrany osobných údajov. Posledná oblasť, ochrana osobných údajov prešla podstatnými zmenami v r. 2018 a nová legislatíva spojená so zákonom o ochrane osobných údajov č.18 /2018 a pravidlami GDPR si vyžiadala úpravy prihlášky za čitateľa, úpravy v Knižničnom a výpožičnom poriadku, na www stránke a iných materiáloch interného charakteru. Knižničný a výpožičný poriadok už pri tejto príležitosti prešiel aktualizáciou, ktorá reflektovala najaktuálnejšie požiadavky knižničnej praxe.

Cieľom metodologickej činnosti bolo nielen usmerňovanie prebiehajúcich činností centrálnej knižnice a pobočiek, ale aj hľadanie inovatívnych riešení a ich implementácia v praxi. Najväčšie zmeny priniesol rok 2018 v centrálnej knižnici. V r. 2017 bola pomerne zásadne riešená koncepcia usporiadania úseku literatúry pre deti a mládež a jej realizácia prechádzala aj do nasledujúceho roka. Prijaté rozhodnutie o vyčlenení literatúry pre staršiu mládež a vytvorení nového priestoru pre túto vekovú skupinu na úseku beletrie bolo previazané s novým usporiadaním prízemie, ktoré sa realizovalo v januári. Regály boli premiestnené tak, aby do priestorov prenikalo viac svetla a došlo aj k novému umiestneniu jednotlivých žánrov krásnej literatúry. Zároveň bola začatá aj rekonštrukcia internetovej študovne, v ktorej sa vytvoril priestor pre novovznikajúcu oddychovú zónu so zakúpenými sedačkami a stolíkmi.

Vďaka odťazeniu fondu detskej literatúry a premiestneniu kníh pre mládež na prízemie sa na začiatku roka 2018 vytvoril priestor určený pre najmenšie deti. Slúžil provizórne ako priestor pre hry a oddychovú zónu a počas Dní detskej knihy ako výstavná plocha. Pred týmto podujatím v ňom boli trvalo inštalované výtvarné 3D objekty akademického maliara Stanislava Lajdu. Jeho ďalšie vybavenie (koberec, skrinky, sedenie) sa riešilo v rámci projektovej činnosti a bolo realizované koncom roka 2018 a začiatkom roka 2019.

Permanentným preusporiadaním a očistou od starých kníh prechádzali skladové priestory a mnoho vyradených kníh bolo ponúknutých iným knižniciam, prípadne širokej verejnosti na predaj. Vďaka tomu, že sa doplnilo vybavenie úseku odbornej literatúry v r. 2017 o nové regály, staré regály boli premiestnené do archívu a vytvorili sa nové možnosti v usporiadaní archívneho knižničného fondu v časti povinného výtlačku. Realizovalo sa výrazné očistenie fondu od nepoužiteľných kníh. Predchádzalo tomu rozsiahle posudzovanie knižničných jednotiek a ich vyradovanie, ktoré sa prejavilo na konečnom stave úbytkov fondu.

Niektoré usmernenia boli prepojené s nastavovaním nových, resp. úpravou existujúcich funkcií v systéme **Clavius**; v súvislosti s ochranou osobných údajov používateľov sa riešilo zálohovanie databázy, archivácia používateľských dát a ich anonymizácia vrátane histórie výpožičiek bez ovplyvnenia štatistiky, možnosť samostatného povolenia propagačných emailov z knižnice používateľov v katalógu Carmen. V súvislosti so zmenou loga sa realizovali zmeny vo vizuáli online katalógu. V oblasti bibliografického spracovania dokumentov sa doplnil aktuálny konspekt, pripravoval sa prechod na katalogizačné pravidlá RDA, do formulárov bolo implementované spracovanie špeciálnych tlačovín a ich zobrazovanie vo vyhľadávacom menu v katalógu a v Carmen.

Metodická činnosť bola úzko prepojená so všetkými väčšími podujatiami, ktoré sa na pôde knižnice konali a ktoré si vyžadovali väčší organizačný vklad.

Najväčšie nasadenie pracovníkov si vyžiadalo podujatie Dni detskej knihy, ktoré bolo potrebné premyslieť do najmenších podrobností od miesta konania jednotlivých podujatí, ubytovania a stravovania hostí, programu pre verejnosť a odborného programu, propagácie, účasti škôl, vydávania tlačových materiálov, sprievodných podujatí a p. Obdobne podujatia Čítajme si, Celé Slovensko číta deťom, seminár A.F. Kollár, Tvoríme vlastnú knihu, Deň ľudovej rozprávky, Literárna cena Janka Frátrika a i., spomenuté v časti Kultúrno-výchovné podujatia.

Sieť pobočiek v nezmenenej štruktúre pôsobila počas celého roka 2018. Prevádzka a služby pobočiek sa nemenili a knižnice okrem vyradovania a reorganizácie fondu neriešili závažnejšie úlohy. Nekonal sa žiadna revízia knižničného fondu.

Všetky pobočky s výnimkou Vlčinec personálne zabezpečovali pracovníci centrálnej knižnice, posledné dva mesiace roka 2018 bol navyše riešený aj zástup na pobočke Vlčince počas dlhodobej PN. Na pobočke Solinky došlo k personálnej výmene knihovníčky, ktorá prešla celým úväzkom do centra a bola nahradená iným kolegom z centrálnej knižnice.

Zásadné otázky boli riešené na poradách vedenia a operatívnych poradách pracovníkov, na ktorých boli zároveň analyzované aktuálne výsledky činnosti knižnice. Vzhľadom na plnenie úloh BOZP a PO knižnica zabezpečila školenie novoprijatých pracovníkov a riešila aj ďalšie úlohy v oblasti BOZP a PO.

3.3. Okresná a krajská metodická pôsobnosť

Okresná metodická pôsobnosť

Tab. 23 Okresná metodická pôsobnosť

Rok	Počet knižníc v metodickej pôsobnosti *	Úväzok meto- dičky pre okresnú metodiku	Počet odborných poduja- tí pre knihovníkov	Počet metodických náv- štev mestských a obecných knižníc	Počet konzultácií
2017	62 /pracujúcich a nepracujúcich/	1,25	3	35	320
2018	47 pracujúcich knižníc + 15 ne- pracujúcich	1,25	3	38	370

* bez regionálnej knižnice

Krajská knižnica v Žiline v zmysle Zákona č. 126/2015 o knižniciach, § 9, ods. 5 poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby mestským, obecným školským a špeciálnym knižniciam, ktoré pracujú na území dvoch okresov Horného Považia - okresu Žilina a Bytča. **Metodická práca a pomoc** zo strany metodického oddelenia je zabezpečovaná formou osobných návštev knižníc a ich zriaďovateľov, zaškoľovaním nových knihovníkov priamo v obecnej knižnici alebo na metodickom oddelení krajskej knižnice, usmerňovaním knihovníkov a zriaďovateľov knižníc pri legislatívnych zmenách telefonickou alebo elektronickou komunikáciou a pod. **Metodické návštevy**, ktoré boli v priebehu roka uskutočnené, boli zamerané na zistenie úrovne knižnično-informačných služieb, vedenie odborných evidencií, revíziu knižničného fondu, aktualizáciu a vyradovanie literatúry, usmernenie v oblasti štatistického vykazovania, pomoc pri zavádzaní nových knižnično-informačných systémov a služieb, pomoc pri organizácii kolektívnych podujatí, pri revitalizácii knižníc, pri ich zariaďovaní novým knihovníckym nábytkom a nevyhnutnou technikou a pod. V priebehu roka boli navštívené aj 4 školské knižnice /Stránske, Strečno, Kolárovice, Hvozdnica/ s cieľom zistiť rozsah knižničného fondu, podmienky práce školského knihovníka, ale cieľom návštevy bolo aj zistiť úroveň a rozsah poskytovaných služieb pre žiakov danej školy. Metodické oddelenie na odborné semináre ktoré, organizuje v rámci projektu Knižnica v živote dieťaťa, systematicky pozýva aj knihovníkov školských knižníc s cieľom zvýšiť odbornú úroveň aj knihovníkov, ktorí pracujú v školských knižniciach.

Pracovníčky metodického oddelenia v priebehu roka uskutočnili **38 metodických návštev** obecných, mestských a školských knižníc v okresoch Žilina a Bytča a knižniciam vo svojej metodickej pôsobnosti **poskytli 370 telefonických alebo mailových konzultácií**. Zo strany metodického oddelenia bola poskytnutá aktívna odborná pomoc pri **revíziách knižničných fondov**, a to Obecnej knižnici Ďurčiná a Hvozdnica. Odborní pracovníci krajskej knižnice predviedli modelové kolektívne podujatia týkajúce sa osobnosti Adama Františka Kollára, dvorského knihovníka Márie Terézie, a to priamo v obecných knižniciach /Rosina, Teplica nad Váhom, Strečno/. Krajská knižnica v rámci projektu Vianoce s detskou knihou **zabezpečila prezentáciu regionálneho autora Igora Váleka** v Mestskej knižnici v Bytči a v Obecnej knižnici v Kotešovej. Mestským a obecným knižniciam bola poskytnutá **pomoc pri spracovaní žiadostí o grant** v rámci grantových programov Fondu na podporu umenia, a to v podprograme Akvizícia knižníc a Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra. Oddelenie spracovalo a do elektronického

systému FPU zaregistrovalo deväť projektov zameraných na akvizíciu kníh /Varín, Rosina, Bytča, Maršová, Lietava, Turie, Terchová, Lysica, Krasňany/. Všetky podané projekty v oblasti akvizície boli schválené a podporené. Projekt spracovaný pre Obecnú knižnicu vo Varíne v oblasti obnovy knižničnej infraštruktúry nebol Fondom na podporu umenia podporený. **Pri zúčtovaní projektov odborná pomoc** bola poskytnutá Obecnej knižnici v Porúbke, Rosine a v Maršovej. Obecnej knižnici v Štiavniku bola poskytnutá aj **pomoc v oblasti automatizácie knižničných služieb**, a to pri spracovaní knižničného fondu do elektronickej databázy.

Opäť aj v roku 2018 **krajská knižnica ocenila najlepšiu knižnicu Horného Považia** v rámci 4. ročníka súťaže Knižnica Horného Považia 2017, v rámci ktorej je ocenená jedna verejná knižnica v okrese Žilina a Bytča (mestská alebo obecná), ktorá svojim používateľom poskytuje kvalitné knižnično-informačné služby a ktorej výkony sú v súlade s odporúčanými štandardami verejných knižníc. Odborná komisia vybrala za „naj“ knižnicu Horného Považia 2017 Obecnú knižnicu v Tepličke nad Váhom, ktorá po rekonštrukcii a celkovej revitalizácii poskytuje veľmi kvalitné knižnično-informačné služby, v rámci ktorých využíva aj moderné informačné technológie. Vo svojom výpožičnom čase, ale aj mimo neho pripravuje a pre svojich obyvateľov realizuje početné kultúrno-spoločenské a vzdelávacie podujatia.

Vedenie Krajskej knižnice v Žiline **ocenilo** aj knihovníčku Obecnej knižnice v Kunerade Lenku Dubeňovú, ktorá svoje pedagogické vzdelanie uplatňuje aj pri vykonávaní funkcie knihovníčky v Obecnej knižnici v Kunerade. Čestné uznanie bolo knihovníčke odovzdané priamo na Obecnom úrade v Kunerade riaditeľkou krajskej knižnice za účasti starostky Obce Kunerad. Ocenená Knižnica Horného Považia 2017, ako aj odovzdanie čestného uznania knihovníčke v Kunerade bolo propagované v regionálnych novinách, v Obecných novinách i v materiáli krajskej knižnice zameranom na štatistiku i hodnotenie činnosti mestských a obecných knižníc na Hornom Považí za rok 2017.

V závere roka boli knihovníci mestských a obecných knižníc okresov Žilina a Bytča pozvaní na **pracovnú poradu**, na ktorej boli prediskutované aktuálne problémy verejných knižníc. Osobitne boli knihovníci upozornení na dodržiavanie nového zákona č. 218/2018, Z.z. o ochrane osobných údajov a o zmene niektorých zákonov v súvislosti s úpravou a reguláciou práce s osobnými údajmi. V súvislosti s nariadením GDPR a s nadobudnutím účinnosti spomínaného zákona bolo knihovníkom obecných a mestských knižníc zaslané aj osobitné metodické usmernenie mailovou poštou. Na porade bol knihovníkom predstavený aj knižnično-informačný systém InfoGate, ktorý bol prezentovaný priamo autorom programu.

V roku 2018 pokračoval **Projekt výmenných fondov kníh pre obecné knižnice**. Pomerne bohatý knižničný fond krajskej knižnice je ponúkaný obecným knižniciam s cieľom uspokojiť dopyt po literatúre, ktorá sa do obecných knižníc nakupuje v obmedzených množstvách. Do projektu sa zapojila len jedna knižnica /Maršová-Rašov/, ktorá pre svojich používateľov dočasne z krajskej knižnice zapožičala 60 kníh.

Metodické oddelenie pokračovalo v **budovaní a naplňaní** modulu Metodika v knižnično-informačnom systéme Clavius. Do systému boli vložené štatistické údaje knižníc za rok 2017, absolvované metodické návštevy a tiež boli priebežne aktualizované zoznamy knihovníkov a ich kontakty.

Metodické oddelenie pokračovalo v **budovaní písomného archívu usmerňovaných knižníc**, v systematickom **budovaní elektronického fotografického archívu verejných knižníc** okresov Žilina a Bytča a v budovaní elektronického archívu fotografií pamätných miest, kultúrnych pamiatok, pamätných tabúl a ďalších pozoruhodností obcí a miest okresov Žilina a Bytča.

Pre potreby verejných knižníc a ich zriaďovateľov **bol spracovaný propagačno-hodnotiaci materiál Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2017** – štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie, v ktorom boli okrem štatistiky propagované služby dobre pracujúcich obecných knižníc, práca aktívnych obecných knihovníkov a kolektívne podujatia, ktoré boli prezentované na pôde niektorých obecných knižníc.

3.4. Stav verejných knižníc v metodickej pôsobnosti knižnice podľa okresov

Stav verejných knižníc vrátane tabuliek č. 23 a 24 bude podrobne spracovaný po ukončení štatistického zisťovania v hodnotiacom materiáli: **Verejné knižnice na Hornom Považí v roku 2018** – štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie.

Tab. 24 Verejné knižnice

Ukazovateľ	Okres Žilina	Okres Bytča
Počet obyvateľov v okrese spolu	156 975	30 776
Počet obyvateľov v okresnom sídle	80 915	11 344
Počet školopovinných detí v okrese	13 770	2 819
Počet školopovinných detí v okresnom sídle	7 593	1 365
Počet pracujúcich verejných knižníc v okrese /+ pobočky/	36 + 7	11 + 3
z toho regionálna knižnica	1 + 6	-
mestské knižnice + pob.	2 + 0	1 + 2
profes. knižnice + pob.	3 + 0	1 + 0
neprof. knižnice + pob.	30 + 1	9 + 1
Počet zrušených knižníc	0	0
Počet nepracujúcich knižníc	14	1
z toho počet knižníc nepracujúcich viac ako 5 rokov	6	1
Počet knižníc s obnovenou činnosťou	0	0
Zmeny v profesionalizácii /+ -/	-	-
Počet knižníc bez finančných prostriedkov na nákup KF	4	1
Počet automatizovaných knižníc	8	2
Počet knižníc s internetom pre verejnosť	14	5
Centrálny nákup /počet knižníc	-	-
Počet spracovaných projektov/konzultácií k projektom	9/13	1/5

Krajská metodická pôsobnosť

Krajská metodická pôsobnosť bola v spolupráci s odborom kultúry Úradu Žilinského samosprávneho kraja a oddelením pre rozvoj knižničného systému Slovenskej národnej knižnice v Martine, odbor Služby vykonávaná riaditeľkou knižnice, metodičkami a krajskou bibliografkou. V rámci plnenia úloh krajskej metodiky boli realizované rozbor činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc kraja za účasti riaditeľov, metodikov a ekonómov regionálnych knižníc, porady pracovníkov regionálnych oddelení, katalogizátorov a ďalších odborných zamestnancov knižníc, konzultácie a elektronická komunikácia k aktuálnym problémom týkajúcich sa krajskej knižnice a regionálnych knižníc.

V rámci svojich krajských funkcií Krajská knižnica v Žiline:

- Koordinovala štatistické zisťovanie za rok 2017 za regionálne knižnice Žilinského kraja. Zber štatistických údajov od spravodajských jednotiek pre potreby regionálnych knižníc a krajskej knižnice zabezpečovali metódičky regionálnych knižníc v každom regióne osobitne, a to formou zjednodušených štatistických výkazov, ktoré boli elektronickou poštou zaslané spravodajským jednotkám v jednotlivých regiónoch – mestským a obecným knižniciam. Štatistické údaje pre potreby analýz a porovnávania výkonov mestských knižníc v Žilinskom kraji krajská knižnica osobitne vyžiadala od zriaďovateľov mestských knižníc. Štátne štatistické zisťovanie za sieť verejných knižníc koordinuje oddelenie pre rozvoj knižničného systému, odbor Služby v Slovenskej národnej knižnici.
- Po ukončení štátneho štatistického zisťovania Krajská knižnica v Žiline vyžiadala z Národného osvetového centra v Bratislave, odboru výskumu a štatistiky kultúry sumárne štatistické údaje za jednotlivé okresy Žilinského kraja, za mestské a obecné knižnice v jednotlivých okresoch Žilinského kraja, ako aj sumárny výkaz za všetky verejné knižnice v Žilinskom kraji. Vygenerované sumárne štatistické výkazy boli zaslané metodickým oddeleniam regionálnych knižníc Žilinského kraja, ktoré na základe sumárov spracovali vlastné hodnotenia činnosti verejných knižníc na území okresov, kde majú metodickú pôsobnosť. Zo sumárnych údajov krajská knižnica spracovala celokrajskú analýzu: Sieť verejných knižníc v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2017, v ktorej bol zhodnotený vývoj základných ukazovateľov knižničnej práce na úrovni verejných knižníc kraja. Materiál bol zverejnený na webovej stránke krajskej knižnice.
- Požiadala zriaďovateľov mestských knižníc v Žilinskom kraji o poskytnutie štatistických údajov za rok 2017 za každú mestskú knižnicu. Všetci zriaďovatelia mestských knižníc štatistické údaje za svoje knižnice poskytli a dali súhlas na spracovanie a publikovanie údajov. Získané údaje krajská metódička spracovala v hodnotiacom materiáli Mestské knižnice v Žilinskom kraji v roku 2017: štatistické údaje, zaujímavosti, inšpirácie. Spracovaný materiál bol zaslaný mestským knižniciam, ich zriaďovateľom a tiež regionálnym knižniciam a poskytol dôležité informácie o mestských knižniciach a o plnení knižničných ukazovateľov na tejto úrovni knižníc. Porovnaním výkonov jednotlivých mestských knižníc a prepočítaním vybraných ukazovateľov na 1 obyvateľa mesta sa stal materiál účinným prostriedkom stimulácie činnosti mestských knižníc v Žilinskom kraji. Materiál bol zverejnený na webovej stránke krajskej knižnice.
- Poskytovala konzultácie knižniciam v metodickej pôsobnosti k štatistickým výkazom, k dotlačnému programu FPU, k verejnému obstarávaniu, k zákonu o ochrane osobných údajov, k novým platovým tabuľkám.
- Spracovala polročné vyhodnotenie činnosti regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja a krajskej knižnice k 30.6.2018 a upozornila na neplnenie niektorých knižničných ukazovateľov na úrovni regionálnych knižníc v I. polroku 2018.
- Pripomienkovala Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú katalógy pracovných činností pri výkone práce vo verejnom záujme.
- Pripomienkovala návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 553/2003 Z.z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- Pre Centrálnu koordinačnú jednotku spracovala za regionálne knižnice ŽSK plnenie merateľných ukazovateľov za rok 2017 v rámci udržateľnosti projektu Informácie bez hraníc. Budovanie informačnej spoločnosti prostredníctvom prepojenia knižnično-informačných systémov.

- Zúčastnila sa celoslovenského prieskumu požiadaviek na celoživotné vzdelávanie súčasných zamestnancov knižníc, ktoré realizovala Katedra knižničnej a informačnej vedy FFUK v Bratislave.
- Zaslala na MK SR, Sekciu médií, audiovizie a autorského práva dotaz ohľadom zistenia stanoviska k zasielaniu fyzických i digitálnych kópií článkov používateľom, ohľadom zverejňovania obálok kníh a digitalizácie regionálnych dokumentov. Odpoveď a odborné stanovisko k tejto problematike, ktoré je v súlade s aktuálnym autorským zákonom krajská knižnica zaslala vedeniu regionálnych knižníc Žilinského kraja.
- Zorganizovala dotazníkový prieskum na úrovni regionálnych knižníc Žilinského kraja ohľadom digitalizácie regionálnych dokumentov. Výsledky prieskumu s požiadavkou o pomoc a usmernenie pri digitalizácii regionálnych dokumentov boli zaslané generálnej riaditeľke SNK.
- Zorganizovala pracovné stretnutie regionálnych knižníc ŽSK k zákonu č.18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov a nariadení Európskeho parlamentu a Rady EÚ (GDPR).
- Vyjadrila stanovisko k štruktúre podpornej činnosti Fondu na podporu umenia na rok 2018 k podprogramu 5.1.3 Akvizícia knižníc, v ktorej sa určovalo minimálne percento žiadanej podpory, ktoré musí byť vyčlenené na nákup kníh vydaných s podporou FPU.
- V spolupráci s odborom kultúry Úradu ŽSK koordinovala účasť regionálnych knižníc ŽSK na knižnom veľtrhu Bibliotéka 2018 a organizačne zabezpečovala aktivity vo výstavnom stánku počas konania veľtrhu.
- Spracovala a poskytla aktuálne štatistické údaje za rok 2017 a ďalšie podklady pre spoločnosť NIPOS a Českú národnú knižnicu v Prahe, ktoré realizujú projekt porovnávania výkonov českých a slovenských knižníc – Benchmarking knižníc.

Semináre, konferencie, odborné aktivity, aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni

- ***Porada bibliografov Žilinského kraja (14.2.2018)***
Tradičné stretnutie bibliografov sa konalo v Kysuckej knižnici v Čadci a prinieslo analýzu činnosti úsekov regionálnej bibliografie v kraji, spojenú s výmenou aktuálnych informácií z odbornej praxe. Zúčastnili sa jej pracovníčky regionálnych oddelení knižníc Žilinského samosprávneho kraja a predstavitelia Slovenskej národnej knižnice v Martine. Zápisnica a vyhodnotenia sú prístupné na webových stránkach SNK.
- ***Vyhodnotenie činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za rok 2017 (29.5.2018)***
Po spracovaní štatistických údajov regionálnych knižníc Žilinského kraja krajská knižnica pripravila rozbor - vyhodnotenie činnosti a hospodárenia regionálnych knižníc a krajskej knižnice za rok 2017 za účasti riaditeľov, metodikov a ekonómov regionálnych knižníc, zástupcov odboru kultúry Úradu ŽSK a zástupcov Slovenskej národnej knižnice v Martine. Krajská knižnica spracovala podrobnú analýzu činnosti a hospodárenia jednotlivých regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja a krajskej knižnice. Na rozboroch boli zhodnotené dosiahnuté základné ukazovatele knižničnej práce regionálnych knižníc a krajskej knižnice v roku 2017 a tieto ukazovatele boli porovnané s odporúčanými metodickými štandardami. Štatistické údaje boli spracované v analytických tabuľkách a na rozboroch boli prezentované prostredníctvom PP prezentácií a grafov. Výkony krajských a regionálnych knižníc

Slovenskej republiky na základe spracovaných štatistických údajov prezentovala odborná pracovníčka oddelenia pre rozvoj knižničného systému, odbor Služby zo SNK v Martine PhDr. Iveta Kilárová. Informácie o stave digitalizácie slovenského písomného a kultúrneho dedičstva a o možnostiach využitia výsledkov digitalizácie prostredníctvom webových portálov podala odborná pracovníčka SNK Zuzana Prachárová. Ďalšia analýza, ktorá na rozboroch zaznela, bola zameraná na hodnotenie úrovne a činnosti regionálnych bibliografických oddelení regionálnych knižníc a krajskej knižnice ako dôležitých centier regionálnych informácií. V rámci programu rozborov boli vyhodnotené nové služby regionálnych knižníc ŽSK. K termínu konania rozborov krajská metódička spracovala a vydala hodnotiaci materiál Analýza činnosti Krajskej knižnice v Žiline a regionálnych knižníc Žilinského samosprávneho kraja v roku 2017.

- ***Pracovná porada obecných a mestských knihovníkov regiónu (13.11.2018)***

Knihovníci mestských a obecných knižníc okresov Žilina a Bytča boli informovaní o nariadení Európskeho parlamentu a Rady EÚ (GDPR). Nariadenie ovplyvnilo prijatie nového zákona č.18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov, ktorý sa dotkol aj ochrany osobných údajov používateľov a návštevníkov verejných knižníc. Knihovníci malých knižníc boli na porade oboznámení aj s webovým portálom Slovakia, ktorý prezentuje kultúrne bohatstvo Slovenska a tiež boli informovaní aj o možnostiach podpory knižníc z Fondu na podporu umenia v oblasti akvizície a knižničnej infraštruktúry.

- ***Celoslovenský seminár Knižnica v živote dieťaťa (KKŽ, 19. 4. 2018)***

Celoslovenský seminár bol realizovaný v rámci Dní detskej knihy 2018 a zameraný na čítanie, najmä na čítanie detí. Odznali prednášky Čítanie ako hra Timotey Vráblovej, Cesty detského čítateľstva - cesty za šťastím a múdrosťou priblížila Ľudmila Hrdináková, Viktória Marcinová rozprávala na tému Čítanie najmenším alebo ako dať dieťaťu 30 miliónov slov navyše. Alžbeta Uriková účastníkom seminára svojou prednáškou poradila Ako vybrať dobrú knihu pre najmenšie deti a Soňa Majtánová prezradila Kde to vznikne, že dieťa uprednostní knihu pred tabletom.

- ***Seminár Adam František Kollár (KKŽ, 30. 9. 2018)***

Vzdelávací seminár pre študentov, knihovníkov, pedagógov a širokú verejnosť pri príležitosti 300. výročia narodenia A. F. Kollára mal dva hlavné body programu - odbornú prednášku Mgr. Petra Cabadaja s názvom Adam František Kollár v službách cisárovnej Márie Terézie a premietanie filmu Dvaja muži z Terchovej (RTVS 1998).

Na záver seminára sa konala vernisáž výstavy Slovenský Sokrates z Terchovej, ktorú zostavil Mgr. Peter Cabadaj.

Ďalšie odborné aktivity

- KKŽ aktualizovala Metodické usmernenie odboru kultúry Úradu Žilinského samosprávneho kraja k zasielaniu vydaných periodických a neperiodických publikácií do regionálnych knižníc v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
- Spracovala pripomienky k Metodickému pokynu 1/2018, ktorým sa určuje postup verejného obstarávania pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou.

- Spracovala pripomienky k materiálu Informatizácia knižníc na Slovensku a Bibliobusy na Slovensku

Ďalšie odborné aktivity na národnej úrovni a medzinárodnej úrovni

- KKŽ spracovala pre autorský zväz LITA štatistiku výpožičiek literatúry slovenských autorov ako vzorku za verejné knižnice.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v Ústrednej knižničnej rade, poradnom orgáne ministerky kultúry SR.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v sekcii verejných knižníc v Správnej rade Slovenskej asociácie knižníc.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v organizačnom výbore konferencie Bibliosféry - knižníckej sféry dôverných. Komunikovala s prednášajúcim z Dánska s Jensom Thorghau. Viedla workshop Strategický manažment v jednej zo štyroch pracovných skupín.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v Občianskom združení Kultúra +.
- Riaditeľka KKŽ pracovala v organizačnom výbore celoslovenskej konferencie Knižnice 2018. Bola zodpovedná za programové zabezpečenie a garantom bloku Verejné knižnice. Spracovala a prezentovala na konferencii príspevok o stave mestských knižníc Mestské knižnice na Slovensku.
- Riaditeľka KKŽ bola lektorkou akreditovaného vzdelávacieho programu ďalšieho vzdelávania Knižnícké základy pre znalostnú spoločnosť.
- Riaditeľka KKŽ sa zúčastnila medzinárodného seminára Komunitná knižnica, kde prezentovala príspevok o vybraných komunitných aktivitách regionálnych a mestských knižníc ŽSK,
- Riaditeľka KKŽ sa zúčastnila seminára v Kysuckej knižnici v Čadci, kde prezentovala príspevok Informačná výchova vo verejných a školských knižniciach
- Mgr. Zuzana Mjartanová, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb, pracovala v Národnej komisii SNK pre služby knižníc a vo výbore Krajskej pobočky Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Iné aktivity a aktivity vyplývajúce z projektovej činnosti knižnice

V roku 2018 sa krajská knižnica uchádzala o finančné prostriedky na podporu svojich aktivít v rámci Grantového systému Mesta Žilina (Sociálna a zdravotná oblasť a oblasť Kultúra), Nadácie Pontis (programy Naše Mesto 2018, KIA Motors Slovakia) a Nadácie CPF (dar firmy Siemens).

V rámci štátnych schém podpory sa knižnica i tento rok registrovala do systému 3.2 Kultúrne poukazy 2018 Ministerstva kultúry SR.

Viacero projektov krajskej knižnice sa v roku 2018 uchádzalo o dotáciu Fondu na podporu umenia, a to v podprograme 5.1 Knižnice (5.1.1 Odborná činnosť knižníc a knižničná infraštruktúra, 5.1.2 Podujatia a vzdelávacie aktivity, 5.1.3 Akvizícia knižníc) a v programe 1. Umenie (1.5 Literatúra, 1.5.4 Literárne prehliadky, festivaly, súťaže).

V roku 2018 bol v spolupráci s poľským partnerom Książnicou Beskidzkou naďalej realizovaný rozsiahly medzinárodný projekt Literárno-historické chodníčky Beskydami (Program Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014 -2020), ktorý sa začal implementovať v r.2017.

V rámci projektovej činnosti knižnica realizovala viaceré aktivity:

- *Môj prvý (novorodenecký) čitateľský preukaz (GS mesta Žilina, Kultúra)*
- *Dni dobrovoľníctva v krajskej knižnici* (8.6. – 7.6.2018)
- *Vianoce s detskou knihou - XII. ročník festivalu*
- *Spoznaj Žilinu čítaním kníh*
- *Terapia knihou a umením*
- *Literárno-historické chodníčky Beskydami (Program Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014 -2020)*
- *Projekt Knižnica – vzdelávacia inštitúcia pre deti i dospelých*
- *Projekt Dni detskej knihy (17.4.-19.4.2019)*

4. Knižnica a spolková činnosť

Krajská knižnica v Žiline je členom Slovenskej asociácie knižníc (riaditeľka knižnice bola zvolená Valným zhromaždením do Správnej rady SAK, kde pracuje v sekcii verejných knižníc). Trinásť pracovníkov bolo v r. 2018 individuálnym členom Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Záver

Krajská knižnica v Žiline má za sebou náročný rok 2018. Okrem realizácie organizačne náročného celoslovenského festivalu Dni detskej knihy, celoslovenského seminára Knižnica v živote dieťaťa, aktivít cezhraničného projektu Literárno-historické chodníčky Beskydami, Dní ruskej literatúry a realizácie ďalších podujatí knižnica pristúpila aj k zmene v oblasti usporiadania zariadenia a knižničného fondu na úseku beletrie v januári a v novembri – decembri k rekonštrukcii elektroinštalácie a štruktúrovanej siete, k inštalácii zvukotesných zasúvacích stien, demontáži rúr vzduchotechniky a omal'ovaniu priestorov na 2. poschodí. Pozitívne hodnotíme, že napriek obmedzenej prevádzke došlo len k miernemu poklesu počtu registrovaných používateľov (i to v pobočkách, nie v centrálnej knižnici) a návštevníkov. Je potešujúce, že i dočasne sťažené podmienky (hluk, prach, obmedzený prístup k literatúre pre deti) neodradil návštevníkov využívať služby knižnice.

Už počas decembra došlo k prípravám vytvorenia plánovaného samostatného priestoru pre „nást“ ročných a kútika pre najmenšie deti, ktoré sa spolu so svojimi rodičmi stali v oveľa väčšej miere pravidelnými návštevníkmi knižnice. Dobudovanie kútikov výrazne skvalitní priestorové zázemie knižnice pre obidve tieto skupiny, ktorým sa chce krajská knižnica aj v budúcnosti intenzívne venovať.

Počet zrealizovaných podujatí, zameraných prioritne na podporu čítania, podporu celoživotného vzdelávania, prezentáciu literatúry a jej tvorcov, významných osobností spoločenského a kultúrneho života, na čerpanie informácií populárno-náučnou formou, dosiahol číslo 930, čo je

historické maximum. Je to odraz náročnej činnosti pracovníkov knižnice, ktorí aj v súlade so svetovými trendami vytvárajú z knižnice popri nosnom výpožičnom, dokumentačnom a informačnom pôsobení, významné komunitné centrum.

Výsledkom intenzívnej spolupráce so Súkromnou strednou umeleckou školou Žilina počas hodnoteného roka je nové logo knižnice, ktoré Krajskú knižnicu v Žiline jednoznačne odlišuje od ostatných inštitúcií, ako aj nový vizuál všetkých tlačенých a elektronických výstupov knižnice. Nová web stránka knižnice má modernejší vzhľad a lepšiu funkcionálnosť.

I v roku 2018 bola Krajská knižnica v Žiline úspešná pri získavaní mimorozpočtových zdrojov. Získala prostriedky na nákup knižničných fondov, na realizáciu podujatí, na nové interiérové vybavenie, na nákup materiálu a pomôcok potrebných pri organizovaných podujatiach, na nákup novej počítačovej techniky a pod. Počas roka krajská knižnica realizovala aj posledné aktivity projektu Literárno-historické chodníčky Beskydami, zameraného na prezentáciu literárnych a historických osobností Beskyd a s nimi súvisiaceho kultúrneho a prírodného dedičstva, podporeného Programom Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014 -2020.

Nezanedbateľnou je aktivita Krajskej knižnice v Žiline na národnej úrovni, jej aktívna participácia napr. na celoslovenskej konferencii Knižnice 2018, Bibliosférach, odborných seminároch a školeniach.

Moderné služby s cieľom v čo najväčšej miere uspokojovať potreby používateľov, realizácia množstva rozmanitých kultúrno-spoločenských a vzdelávacích podujatí pre všetky vekové kategórie, aktivity na národnej i medzinárodnej úrovni prispeli k prezentácii Krajskej knižnice v Žiline ako jedinečnej inštitúcie v meste, v regióne i ako dôležitej súčasť knižničného systému Slovenskej republiky.

Mgr. Katarína Šušoliaková
riaditeľka Krajskej knižnice v Žiline

Krajská knižnica v Žiline /plné znenie – k dispozícii na metodickom oddelení KKŽ/
Správa o činnosti a hospodárení kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK
za rok 2018.

Vypracovala: Mgr. Katarína Šušoliaková
Mgr. Zuzana Mjartanová
Podklady: Mgr. Božena Sobolová
Mgr. Ivana Gáborová
Ing. Jana Eliašová
Mgr. Anna Berthotyová
Nataša Lajdová
Mgr. Anna Rebrošová

Vydala: Krajská knižnica v Žiline
Rok vydania: 2019
Počet strán: 108 + prílohy